

Univerza v Ljubljani

Pravna fakulteta

IZLOČITEV VREDNOSTI SOCIALNE POMOČI IZ
ZAPUSTNIKOVEGA PREMOŽENJA

MAGISTRSKO DIPLOMSKO DELO

Avtor: Jure Kožuh

Mentorica: prof. dr. Viktorija Žnidaršič Skubic

Ljubljana, september 2017

Zahvala

Zahvaljujem se družini za vso izkazano podporo in mentorici prof. dr. Žnidaršič Skubic za mnenja in koristne nasvete.

Povzetek

Od leta 1976 je v slovenskem pravnem redu določba, ki omogoča državi in občinam, kot dajalkam pomoči, da ob smrti prejemnika izločijo svoj del vrednosti dane pomoči iz zapustnikovega premoženja. Institut omejitve dedovanja je primeren in sorazmeren ukrep, saj s posegom v pravico do zasebne lastnine in dedovanja varuje in omogoča učinkovito izvajanje pravice do socialne varnosti drugih pomoči potrebnih oseb.

S spremembami Zakona o dedovanju in Zakona o socialnovarstvenih prejemkih iz leta 2016 se je institut omejitve dedovanja bistveno spremenil – tako glede vsebine, vrste pomoči in zavarovanja zahtevka kot tudi zaznambe prepovedi odtujitve in obremenitve. V prihodnje bi bilo smiselno nameniti globlji premislek o ustreznosti trenutne ureditve področja 129. člena Zakona o dedovanju, saj ga je po mojem mnenju potrebno dopolniti tako, da bo učinkovito zadostil socialni funkciji, za katero si prizadeva družba.

Menim, da kljub omenjenim spremembam iz leta 2016 regulativa omejitve dedovanja premoženja osebe, ki je uživala pomoč v skladu s predpisi o socialnem varstvu, ostaja pomanjkljiva. Še vedno ni urejen postopek pridobitve soglasja za razpolaganje z nepremičnino, na kateri je vpisana prepoved odtujitve in obremenitve v zemljiški knjigi, še vedno niso jasni določeni kriteriji za opredelitev zakonca in njegovih otrok kot pomoči potrebnih oseb. Po mojem mnenju je zakonodajalec po nepotrebnem izbrisal zaznambe prepovedi odtujitve in obremenitve, ki so bile v korist Republike Slovenije, iz zemljiške knjige, vzpostavil vzporedni način omejitve dedovanja ter vezal omejitve dedovanja na nepremičninski kriterij ter opredelil pogrebne stroške kot občinsko pomoč, za katero se omeji dedovanje.

Ključne besede: omejitve dedovanja, izločitev vrednosti socialne pomoči iz zapustnikovega premoženja, socialno varstvo, zaznamba prepovedi odtujitve in obremenitve nepremičnine, odpoved omejitvi dedovanja, prostovoljno vračanje socialne pomoči

Summary

Since 1976 there is an article in Slovenian legal system which enables the state and municipalities as subjects who are bound to provide social assistance to detach a part of given value of assistance from the deceased's assets. The restriction of inheritance is suitable and proportionate measure based on which we intervene into ones Right to Private Property and Inheritance to secure and provide effective implementation of the Right to social security of others.

With the changes of the Inheritance Act and Social Assistance Benefits Act has the legislator essentially changed the institute regarding its content, types of assistance and its insurance through the entry of prohibition of alienation and encumbrance of real estate. In my opinion, if we as a society want to fulfill the social function it would be sensible to dedicate a deeper thought towards appropriately modifying the arrangement of article 129 of the Inheritance Act.

In my opinion, nevertheless the amendments reached in year 2016, the regulation on restriction of inheritance of recipient of social assistance based on social security regulation remains inadequate. The procedure of acquisition approval for selling the real estate with prohibition of alienation and encumbrance written in the land register is still not sufficiently regulated, the same problem remains with the lack of clear indication of any criteria based on which we could identify and define spouse or childrens as help needed persons. Legislator has as well abolished the entry of prohibition of alienation and encumbrance of real estate in the land register which were in favour of the Republic of Slovenia, it has established a parallel model of restriction of inheritance and has bind the latter to a real estate criteria and has defined the funeral expenses as a municipality social assistance.

Key words: restriction of inheritance, detachment of value of social assistance from deceased's assets, social assistance, prohibition of alienation and encumbrance of real estate, resignation on restriction on inheritance, voluntary return of social assistance

KAZALO

1. UVOD	6
2. OMEJITEV DEDOVANJA PO PREJEMNIKU SOCIALNE POMOČI	7
2.1. Omejitev dedovanja po 128. členu Zakona o dedovanju.....	7
2.2. Zahtevek dajalca pomoči za omejitev dedovanja	9
2.3. Pomoči, po katerih se omeji dedovanje	10
2.4. Sklep zapuščinskega sodišča	12
2.5. Omejitev dedovanja pri zapuščini brez dedičev	14
2.6. Dedičeva zaveza o povračilu socialne pomoči	15
2.7. Omejitev dedovanja zaradi pogrebnih stroškov	19
2.8. Višina vrednosti, do katere se omeji dedovanje	21
2.8.1. Ureditev po 39. členu prehodnih določb ZSVarPre-C.....	23
2.8.2. Ureditev po 54.a členu ZSVarPre.....	27
2.8.3. Mnenje o spremembah glede višine omejitve dedovanja	31
2.9. Vrednost zapustnikovega premoženja ob smrti.....	37
2.10. Prostovoljno vračanje socialnih pomoči	39
2.11. Odpoved omejitvi dedovanja.....	41
3. ZAZNAMBA PREPOVEDI ODTUJITVE IN OBREMENTITVE	48
3.1. Prepoved odtujitve in obremenitve.....	48
3.1.1. Kdaj pride do vpisa prepovedi odtujitve in obremenitve v zemljiško knjigo?	50
3.2. Soglasje za razpolaganje z nepremičnino	53
3.3. Izbris zaznamb.....	55
4. ZAKLJUČEK	60
5. Viri.....	64

1. UVOD

Težko si je predstavljati, s čim vse so soočene osebe, ki se nahajajo v stiski in so potrebne pomoči, zato je povsem pravično, da družba omenjene primere ustrezno zazna, jim ponudi roko pomoči in si aktivno prizadeva, da je vsak posameznik v državi deležen vsaj minimalnega življenjskega standarda. Še težje si predstavljam občutke šoka in zmedenosti, ki jih občutijo družinski člani, ko ugotovijo, da po zapustniku ne bodo dedovali celotnega zapustnikovega premoženja, saj bo dajalec pomoči pred tem izločil vrednost, ki ustreza dani socialni pomoči. Če bodo želeli pridobiti celotno premoženje, bodo morali omenjeno vrednost socialne pomoči povrniti. Težave bodo nastopile predvsem v primerih, ko bo dajalec pomoči odločal o tem, ali so dediči potrebni pomoči, saj bo takrat bistvena primerna in pravočasna presoja o tem, ali se je smotrno omenjeni izločitvi odpovedati.

Vendar tako, kot socialno varstveni prejemki zasledujejo javni interes, saj se z njimi preprečuje in odpravlja revščina ter zagotavlja posameznikovo dostojanstvo, ima naravo javnega interesa tudi omejitev dedovanja, saj zagotavlja kroženje istih sredstev tudi drugim pomoči potrebnim. Tako se v sistem vračajo sredstva, ki so se ohranila zaradi prejemanja pomoči in jih zapustnik ni porabil za lastno preživetje, za kar so mu bila dodeljena.

Tudi zaradi strahu pred zlorabami in izigravanji sistema socialnega varstva se je še do danes ohranila ideja o omejitvi dedovanja premoženja osebe, ki je uživala pomoč v skladu s predpisi o socialnem varstvu. Omenjeni institut je v letu 2016 doživel občutne spremembe preko Zakona o dedovanju (v nadaljevanju ZD)¹ in Zakona o socialno varstvenih prejemkih (v nadaljevanju ZSVarPre).² Potrebno se je vprašati, kaj omenjene spremembe prinašajo v praksi, ali tudi po novelirani pravni ureditvi institut ohranja svojo naravo in namen ter ali so spremembe sledile zaznanim pomanjkljivostim in je institut končno primerno normiran.

---

¹ Zakon o dedovanju (ZD), Uradni list SRS, št. 15/76, 23/78, Uradni list RS, št. 13/94 – ZN, 40/94 – odl. US, 117/00 – odl. US, 67/01, 83/01 – OZ, 31/13 – odl. US in 63/16.

² Zakon o socialno varstvenih prejemkih (ZSVarPre), Uradni list RS, št. 61/10, 40/11, 14/13, 99/13, 90/15 in 88/16.

2. OMEJITEV DEDOVANJA PO PREJEMNIKU SOCIALNE POMOČI

2. 1. Omejitev dedovanja po 128. členu Zakona o dedovanju

Institut omejitve dedovanja³ opredeljuje omejitev dedovanja zapustnikovega premoženja, katerega del je prejeta pomoč v skladu s predpisi o socialnem varstvu, v polni višini vrednosti prejete pomoči, če ni drugače določeno s predpisi o socialnem varstvu. Del zapustnikovega premoženja, ki ustreza omenjeni vrednosti, se tako ne deduje, temveč postane državna ali občinska lastnina,⁴ odvisno od posamezne vrste pomoči in njenega načina financiranja (128/1 ZD).⁵

Iz zakonskega besedila lahko razberemo, da premoženje zapustnika, ki ustreza vrednosti (in ne nominalnemu znesku) prejete pomoči, ne sodi v zapuščino in tako ne postane predmet dedovanja, kar je bistvenega pomena zaradi izračuna dedičevih (nujnih) dednih deležev.⁶ V primerih, ko bo vrednost dane pomoči dosegla ali celo preseгла vrednost zapustnikovega premoženja in se dajalec pomoči ne bo odpovedal omejitvi dedovanja ter se dedič ne bo zavezal k poplačilu, bo celotno premoženje prešlo v last dajalca pomoči. To pomeni, da do dedovanja ne bo prišlo, saj premoženja, ki bi lahko bilo predmet dedovanja, ne bo.⁷

³ Zgolj zaradi jasnosti in preglednosti sem poenostavil koncept zmanjšanja zapuščine zaradi izločitve vrednosti socialne pomoči iz zapustnikovega premoženja na institut omejitve dedovanja. Omenjena okrajšava se veže zgolj na 128. in 129. člen ZD ter ne vpliva na druga določila ZD, ki bi določala o omejitvi dedovanja in se ne bi navezovala na tu omenjeni institut.

⁴ V kolikor skupna vrednost pomoči različnih dajalcev presega skupno vrednost zapustnikovega premoženja se za vrstni red vračunavanja izpolnitve uporabi 287/IV člen Obligacijskega zakonika (OZ, Uradni list RS, št. 97/07 – uradno prečiščeno besedilo in 64/16 – odl. US). Posamezen dajalec pridobi del premoženja, ki je sorazmeren z deležem, ki ga ima njegov prispevek v skupnem znesku upoštevanih zneskov prejete pomoči. Pridobljeni odstotek posamezne pomoči v odnosu do vseh skupnih pomoči se nato veže na vrednost zapustnikovega premoženja, da dobimo končni znesek povrnitve. Več o tem: VSL sklep II Cp 575/2015, dostopno na: [http://www.sodnapraksa.si/?q=128.%20%C4%8Dlen%20zakon%20o%20dedovanju&database\[SOVS\]=SOVS&database\[IESP\]=IESP&database\[VDSS\]=VDSS&database\[UPRS\]=UPRS&database\[SEU\]=SEU&database\[NEGM\]=NEGM&database\[SOSC\]=SOSC&database\[SOPM\]=SOPM&_submit=i%C5%A1%C4%8Di&rowsPerPage=20&page=1&id=2012032113080880](http://www.sodnapraksa.si/?q=128.%20%C4%8Dlen%20zakon%20o%20dedovanju&database[SOVS]=SOVS&database[IESP]=IESP&database[VDSS]=VDSS&database[UPRS]=UPRS&database[SEU]=SEU&database[NEGM]=NEGM&database[SOSC]=SOSC&database[SOPM]=SOPM&_submit=i%C5%A1%C4%8Di&rowsPerPage=20&page=1&id=2012032113080880) (14. 3. 2017).

⁵ Glede načina financiranja glej 55. člen ZSVarPre in 98.- 99. člen Zakona o socialnem varstvu, Uradni list RS, št. 3/07 – uradno prečiščeno besedilo, 23/07 – popr., 41/07 – popr., 61/10 – ZSVarPre, 62/10 – ZUPJS, 57/12, 39/16, 52/16 – ZPPreb-1, 15/17 – DZ in 29/17.

⁶ Pravno mnenje VSRS 2/94, dostopno na: [http://www.sodnapraksa.si/?q=omejitev%20dedovanja&database\[SOVS\]=SOVS&database\[IESP\]=IESP&database\[VDSS\]=VDSS&database\[UPRS\]=UPRS&database\[SEU\]=SEU&database\[NEGM\]=NEGM&database\[SOSC\]=SOSC&database\[SOPM\]=SOPM&_submit=i%C5%A1%C4%8Di&rowsPerPage=20&page=2&id=38502](http://www.sodnapraksa.si/?q=omejitev%20dedovanja&database[SOVS]=SOVS&database[IESP]=IESP&database[VDSS]=VDSS&database[UPRS]=UPRS&database[SEU]=SEU&database[NEGM]=NEGM&database[SOSC]=SOSC&database[SOPM]=SOPM&_submit=i%C5%A1%C4%8Di&rowsPerPage=20&page=2&id=38502) (14. 3. 2017).

⁷ Sodišče bo moralo voditi zapuščinski postopek tudi v primerih, ko bo vrednost dajalčevega zahtevka višja od vrednosti zapustnikovega premoženja, saj mora sodišče zagotoviti dedičem možnost, da se lahko učinkovito odločijo, ali bodo sami povrnili omenjeni zahtevek in bili s tem pri dedovanju neomejeni.

Ker se premoženje izloči iz zapustnikovega premoženja in ne iz zapuščine, ne govorimo o pridobitvi iz naslova dedovanja, posledično, občina oziroma država nista dedič, niti (zakoniti) voliljemnik⁸ in tako ne odgovarjata za zapustnikove dolgove po 142. členu ZD. Zato morebitni upnik, četudi bi imel izvršilni naslov za svojo terjatev do zapustnika, slednje ne bo mogel terjati od dajalca pomoči. Terjatev slednjega je, v razmerju do upnikove, privilegirana, saj se, kot rečeno, poplača iz zapustnikovega premoženja in ne iz zapuščine.⁹ V primerih, ko se bo dedič zavezal k poplačilu, bo imel dajalec pomoči prednost pred poplačilom upnikove terjatve, saj bo, na stvareh, ki sodijo v zapuščino, pridobil zakonito zastavno pravico (128./V člen ZD).

Statistika prikazuje, da je država leta 2015 na podlagi omejitve dedovanja pridobila lastninsko pravico v 150 primerih, v prvi polovici leta 2016 pa v 110.¹⁰ Na dan 21. 7. 2016 je bilo tako glede omejitve dedovanja zaključenih že 1987 zadev, odprtih pa je (bilo) še 877 zadev.¹¹ Kot zanimivost, leta 2015 so prodali 11 omenjenih nepremičnin in tako obogatili proračun za 83.158 evrov.¹² Sicer gre v več kot 95 odstotkih primerov za pridobitev kmetijskih in gozdnih zemljišč.¹³ Glede na to, da ni bilo opredeljeno, ali gre za zaščitene kmetije, na podlagi namenske razlage menim, da v skladu z načelom preprečitve drobljenja omenjenih kmetij¹⁴ pridobi dajalec, v takšnih primerih, le obligacijski zahtevek.¹⁵

---

⁸ Zupančič, Žnidaršič-Skubic, 2009, str. 59.

⁹ VSL sklep I Ip 3351/2007, dostopen na: [http://www.sodnapraksa.si/search.php?q=omejitev%20dedovanja&database\[SOVS\]=SOVS&database\[IESP\]=IESP&database\[VDSS\]=VDSS&database\[UPRS\]=UPRS&database\[SEU\]=SEU&database\[NEGM\]=NEGM&database\[SOSC\]=SOSC&database\[SOPM\]=SOPM&_submit=i%C5%A1%C4%8Di&rowsPerPage=20&page=0&id=42320](http://www.sodnapraksa.si/search.php?q=omejitev%20dedovanja&database[SOVS]=SOVS&database[IESP]=IESP&database[VDSS]=VDSS&database[UPRS]=UPRS&database[SEU]=SEU&database[NEGM]=NEGM&database[SOSC]=SOSC&database[SOPM]=SOPM&_submit=i%C5%A1%C4%8Di&rowsPerPage=20&page=0&id=42320) (14. 3. 2017).

¹⁰ Odgovor ministrstva za socialne zadeve na poslansko vprašanje g. Horvata, str. 1, dostopen na: <http://imss.dz-rs.si/imis/ee35a91773fed3a5688e.pdf> (14. 3. 2017).

¹¹ Odgovor ministrstva za pravosodje na poslansko vprašanje g. Horvata, str. 1, dostopen na: <http://imss.dz-rs.si/imis/69846e4366476577a8f0.pdf> (14. 3. 2017).

¹² Odgovor ministrstva za socialne zadeve na poslansko vprašanje g. Horvata, str. 1, dostopen na: <http://imss.dz-rs.si/imis/ee35a91773fed3a5688e.pdf> (14. 3. 2017).

¹³ Odgovor ministrstva za socialne zadeve na poslansko vprašanje g. Horvata, str. 2, dostopen na: <http://imss.dz-rs.si/imis/ee35a91773fed3a5688e.pdf> (14. 3. 2017).

¹⁴ Glej 1. člen Zakona o dedovanju kmetijskih gospodarstev (ZDKG), Uradni list RS, št. 70/95, 54/99 – odl. US in 30/13.

¹⁵ Če upoštevam, da država stremi k izpolnjevanju kratko in dolgoročnih postavljenih strateških ciljev za ohranitev, nadaljevanje ali ponovno vzpostavitev kmetijske dejavnosti, da preprečuje drobljenje zaščitene kmetije, da bi zagotovila ustrežno stopnjo ekonomske donosnosti kmetijske dejavnosti, menim, da bi pridobitev solastninske pravice na kmetiji pomenila negacijo lastne politike, saj bi v skladu z 2/I členom ZDKG taka kmetija izgubila status zaščitene kmetije.

Dajalec pomoči in dediči lahko, tekom zapuščinskega postopka, pred sodiščem I. stopnje sklenejo dedni dogovor o odstopu celotne lastninske pravice na določeni nepremičnini, ki ustreza vrednosti dane pomoči, namesto nastopa solastnine v idealnem deležu na celotnem premoženju zapustnika. Omenjeni dogovor o delitvi premoženja ne izpolnjuje predpostavk po 128./IV členu ZD, temveč je po svoji naravi sodna poravnava, ki se jo lahko preizkusi le preko tožbe za razveljavitev sodne poravnave in ne preko pritožbe zoper sklep o dedovanju. Torej, z zahtevkom iz naslova omejitve dedovanja lahko dajalec pomoči prosto razpolaga, vendar ne v nasprotju s prisilnimi predpisi ali moralnimi pravili (306. člen Zakona o pravnem postopku²⁰).²¹

Iz statističnih podatkov je razvidno, da je državno pravobranilstvo v letu 2012 vložilo v zapuščinskih postopkih 64, v letu 2013 344, v letu 2014 1556, do septembra 2015 pa 1400 zahtevkov za omejitev dedovanja po 128. členu ZD.²²

2.3. Pomoči, po katerih se omeji dedovanje

Po sprejeti noveli ZD-B,²³ ki sledi opozorilom iz odločbe ustavnega sodišča RS U-I-330/97,²⁴ so se izkristalizirali kriteriji za opredelitev pomoči, na katere se veže omejitev dedovanja po njihovih prejemnikih, saj je postala bolj jasna in določna tudi norma, ki je opredeljevala vrste pomoči, na katere se sklicuje prvi odstavek 128. člena ZD. Tako se dedovanje po prejemniku pomoči omeji le pri tistih osebah, ki so na podlagi zakona ali splošnega akta občine, v denarni

---

V tej odločbi sodišče tudi podpre svoje mnenje z naslednjim stavkom. "O tem se je tudi sodna praksa že večkrat izrekla Pravno mnenje občne seje VSS, 14. 12. 1994, sodba VS RS II Ips 278/2000, sklep tega pritožbenega sodišča I Cp 1385/99, sklep Višjega sodišča v Kopru I Cp 700/2002 in mnoge druge odločbe."

²⁰ Zakon o pravnem postopku, Uradni list RS, št. 73/07 – uradno prečiščeno besedilo, 45/08 – ZArbit, 45/08, 111/08 – odl. US, 57/09 – odl. US, 12/10 – odl. US, 50/10 – odl. US, 107/10 – odl. US, 75/12 – odl. US, 40/13 – odl. US, 92/13 – odl. US, 10/14 – odl. US, 48/15 – odl. US, 6/17 – odl. US in 10/17.

²¹ VSL sklep I Cp 2788/2014, dostopen na: [http://www.sodnapraksa.si/?q=id:2015081111385519&database\[SOVS\]=SOVS&database\[IESP\]=IESP&database\[VDSS\]=VDSS&database\[UPRS\]=UPRS&_submit=i%C5%A1%C4%8Di&page=0&id=2015081111385519](http://www.sodnapraksa.si/?q=id:2015081111385519&database[SOVS]=SOVS&database[IESP]=IESP&database[VDSS]=VDSS&database[UPRS]=UPRS&_submit=i%C5%A1%C4%8Di&page=0&id=2015081111385519) (14. 3. 2017), VSL sklep III Cp 1210/2009, dostopen na: [http://www.sodnapraksa.si/?q=omejitev%20dedovanja&database\[SOVS\]=SOVS&database\[IESP\]=IESP&database\[VDSS\]=VDSS&database\[UPRS\]=UPRS&database\[SEU\]=SEU&database\[NEGM\]=NEGM&database\[SOSC\]=SOSC&database\[SOPM\]=SOPM&_submit=i%C5%A1%C4%8Di&rowsPerPage=20&page=4&id=45366](http://www.sodnapraksa.si/?q=omejitev%20dedovanja&database[SOVS]=SOVS&database[IESP]=IESP&database[VDSS]=VDSS&database[UPRS]=UPRS&database[SEU]=SEU&database[NEGM]=NEGM&database[SOSC]=SOSC&database[SOPM]=SOPM&_submit=i%C5%A1%C4%8Di&rowsPerPage=20&page=4&id=45366) (14. 3. 2017).

²² Odgovor ministrstva za socialne zadeve na poslansko vprašanje g. Kordiša z dne 6. 10. 2015, dostopen na <http://imss.dz-rs.si/imis/d7a0d8b4b0925ee85f08.pdf> (14. 3. 2017).

²³ Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o dedovanju, Uradni list RS, št. 67/01.

²⁴ Odločba ustavnega sodišča RS z opravilno številko U-I-330/97, dostopna na: <http://odlocitve.us-rs.si/sl/odlocitev/US20484?q=U-I-330%2F97> (14. 3. 2017).

obliki ali v obliki oprostitve plačila, prejemale pomoč zaradi slabega premoženjskega stanja (člen 128/6 ZD).

Govorimo o pomočeh, ki so predvidene s predpisi o socialnem varstvu, torej z zakoni, kot so Zakon o socialnem varstvu (v nadaljevanju ZSV),²⁵ ZSVaPre, Zakon o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev (v nadaljevanju ZUPJS)²⁶ in morebitni drugi, ter s podzakonskimi akti države ali občine, ki so izvedbene narave ali so sprejeti znotraj izvirne pristojnosti lokalnih samouprav.

V predstavljeno kategorijo tako spadajo naslednje vrste pomoči: denarna socialna pomoč (DSP), varstveni dodatek (VD),²⁷ izredna denarna socialna pomoč, pogrebnina, posmrtnina, ki so urejene v ZSVarPre in se financirajo iz državnega proračuna ter oprostitev plačila socialno varstvenih storitev in prispevka k plačilu sredstev, namenjenih za plačilo oziroma doplačilo pravic družinskega pomočnika, ki sta urejeni v ZSV in se financirata iz občinskega proračuna. Značilno za vse dajatve je, da jih, po opravljenem upravnem postopku, posamezniku dodeli krajevno pristojni Center za socialno delo (CSD) z odločbo,²⁸ katere bistvo je želja po odpravi socialnega problema, zmanjšanju tveganja revščine, zagotovitvi človekovega dostojanstva ter materialne varnosti preko zadostnih sredstev za minimalni življenjski standard. Z občinskima transferjema, ki krijeta le razliko nad plačilno sposobnostjo upravičenca, se zasleduje pomoč pri opravljanju osnovnih življenjskih funkcij in zagotovitev oskrbe za obnemoglega posameznika.

---

²⁵ Zakon o socialnem varstvu, Uradni list RS, št. 3/07 – uradno prečiščeno besedilo, 23/07 – popr., 41/07 – popr., 61/10 – ZSVarPre, 62/10 – ZUPJS, 57/12, 39/16 in 52/16 – ZPPreb-1.

²⁶ Zakon o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev (ZUPJS), Uradni list RS, št. 62/10, 40/11, 40/12 – ZUJF, 57/12 – ZPCP-2D, 14/13, 56/13 – ZŠtip-1, 99/13, 14/15 – ZUUJFO, 57/15, 90/15, 38/16 – odl. US, 51/16 – odl. US in 88/16.

²⁷ DSP in VD sta socialnovarstvena, nekontributivna prejemka, namenjena tistim, ki si zaradi različnih okoliščin, na katere nimajo vpliva, sami ne zmorejo zagotoviti materialnega varstva (2. člen ZSVarPre). Če so sredstva DSP, dana upravičencu za čas prebivanja v Republiki Sloveniji in zagotavljajo sredstva za zadovoljevanje minimalnih življenjskih potreb v višini, ki omogoča preživetje (4/I člen ZSVarPre), namenjena kritju osnovnih življenjskih stroškov (npr. hrana, pijača, oblačila, prevoz, stroški ogrevanja, osebne higiene, vode, elektrike), zakon (4. člen ZSVarPre) prepoveduje uporabo VD za take stroške, saj je dodatek namenjen zgolj kritju stroškov, ki nastanejo v daljšem časovnem obdobju, kot so na primer stroški z vzdrževanjem stanovanja, nadomeščanjem trajnih potrošnih dobrin.

²⁸ Vrstni red uveljavljanja pravic, pravna sredstva, vračanje neupravičeno prejetih sredstev, ugotavljanje dohodkovnega in premoženjskega stanja upravičenca in drugo ureja ZUPJS.

Pri tem lahko še pojasnim, da se pomoč »vrača«²⁹ neodvisno od časovnega okvira prejemanja pomoči, torej, če jo je oseba prejela le tekom življenja, ne pa tudi ob smrti, se bo dedovanje omejilo tudi po njej. Pri čemer se, četudi izpolnjujejo naravo po 128./6 členu ZD, po izredni denarni socialni pomoči (člen 33, 34 ZSVarPre), pogrebnini (člen 34.b ZSVarpre) in posmrtnini (člen 34.a ZSVarPre), sledeč 54.a členu ZSvarPre, dedovanje ne omeji.³⁰ Se pa omeji dedovanje po, s strani občine kritih, pogrebnih stroških (16. člen Zakona o pogrebnih in pokopališki dejavnosti (ZPPDej)),³¹ čeprav nimajo omenjene narave pomoči.

Sredstva, za katera se, po smrti prejemnika, ugotovi, da so bila prejeta kot neupravičena pomoč, ne spadajo pod pojem pomoči, za katero velja omejitev dedovanja.³² Dajalec pomoči bo moral v takih primerih postopati po 42.–45. členih ZUPJS in tako uveljavljati terjatev z obrestmi, kot dolg iz zapuščine, za katero obstoji osebna odgovornost dedičev (člen 142 ZD), ki jo poravnajo prostovoljno ali pa se poplačilo terjaja preko pravde.

2.4. Sklep zapuščinskega sodišča

Po končanem zapuščinskem postopku, v katerem je dajalec pomoči vložil zahtevek za omejitev dedovanja, zapuščinsko sodišče, poleg sklepa o dedovanju, izda še sklep o izročitvi dela zapustnikovega premoženja, ki ustreza vrednosti prejete pomoči, pristojnemu organu države ali občine (člen 128/3 ZD).³³

---

²⁹ V laični javnosti se pogosto pojavlja stališče, da se socialna pomoč vrača državi ali občini, vendar gre za omejitev dedovanja in izločitev vrednosti iz zapustnikovega premoženja.

³⁰ Časovni in vrednostni kriteriji, ki se uporabljajo pri ugotavljanju višine zneska omejitve dedovanja bodo podrobneje, skupaj s 54.a členom ZSVarPre, predstavljeni v poglavju 2.8.2. te naloge.

³¹ Zakon o pogrebnih in pokopališki dejavnosti (ZPPDej), Uradni list RS, št. 62/16.

³² Zupančič, Žnidaršič-Skubic, 2009, str. 59.

³³ Krajevno pristojno okrajno sodišče bo lahko z omenjenima sklepoma omejilo dedovanje le po takrat znanem zapustnikovem premoženju in ne tudi že za morebitno kasneje najdeno premoženje. Za kasneje najdeno ali z denacionalizacijo pridobljeno premoženje bo tako potrebno voditi ločen zapuščinski postopek, v katerem bo dajalec pomoči z novim zahtevkom izločil še morebiten nepravilni znesek. Več o tem: VSL sklep I Cp 3216/2015, dostopen na: [http://www.sodnapraksa.si/search.php?q=omejitev%20dedovanja&database\[SOVS\]=SOVS&database\[IESP\]=IESP&database\[VDSS\]=VDSS&database\[UPRS\]=UPRS&database\[SEU\]=SEU&database\[NEGM\]=NEGM&database\[SOSC\]=SOSC&database\[SOPM\]=SOPM&_submit=i%C5%A1%C4%8Di&rowsPerPage=20&page=0&id=2015081111393597](http://www.sodnapraksa.si/search.php?q=omejitev%20dedovanja&database[SOVS]=SOVS&database[IESP]=IESP&database[VDSS]=VDSS&database[UPRS]=UPRS&database[SEU]=SEU&database[NEGM]=NEGM&database[SOSC]=SOSC&database[SOPM]=SOPM&_submit=i%C5%A1%C4%8Di&rowsPerPage=20&page=0&id=2015081111393597) (14. 3. 2017). Vendar je potrebno biti pozoren na 203/IV člen ZD, saj dajalec pomoči ni dedič, zato v primeru, da se najde zgolj premoženje, ne bo uspešen pri uvedbi zapuščinske obravnave.

Sklep o dedovanju (člen 214 ZD), s katerim se opredeli dediče in njihove dedne deleže, obstoj in obseg zapuščine, višino omejitve dedovanja, volilojemnike itd., predstavlja meritorno odločitev in je deklaratorne narave, saj zaradi sistema *ipso iure dedovanja* zapuščina že po zakonu, torej brez izražene volje, ob uvedbi dedovanja, to je ob zapustnikovi smrti, preide na dediče.

Medtem ko izločeni del postane premoženje brez subjekta, podobno ležeči zapuščini, vse dokler, z učinkom *ex tunc*, ne postane državna ali občinska last. Vendar gre le za podobnost, saj izločenega dela ne moremo enačiti z zapuščino.³⁴

V kolikor je bil zapustnik prejemnik pomoči, bo, v sklepu o dedovanju, sodišče opredelilo vse bistvene podatke o omejitvi dedovanja, torej podatke o dajalcu pomoči, višino deleža na zapustnikovem premoženju, rok za izročitev premoženja, morebitno zavezo dedičev k povračilu pomoči in posledično obstoj zakonite zastavne pravice (člen 214/4 ZD). V primeru omenjene zaveze bo sklep po uradni dolžnosti posredovalo zemljiškoknjžnemu sodišču za vpis zastavne pravice na nepremičnini.³⁵

Če je sklep o dedovanju, kot že omenjeno, zgolj ugotovitvene narave, s katerim se le ugotovi obstoj statusa in pravic, je sklep o izročitvi zapustnikovega premoženja po 128./3 členu ZD dajatvene narave.³⁶ Menim, da v primerih, ko dedič ne bi želel prostovoljno izvršiti sklepa sodišča, ni potrebno vložiti tožbe na izročitev predmetov, da bi v pravdi pridobil izvršilni naslov, temveč gre lahko dajalec pomoči, zaradi dajatvene narave sklepa, takoj v izvršilni postopek, kar je zanj veliko ustrežnejše.

Pristojni organ države oziroma upravljavec, kateremu sodišče po 128./3 členu ZD izroči premoženje, je, ko je govora o stavbnih in pozidanih zemljiščih, na podlagi sklepa Vlade RS ministrstvo, pristojen za socialne zadeve, medtem ko se pri kmetijskih in gozdnih zemljiščih Skladu kmetijskih in gozdnih zemljišč RS pošlje predlog, da se ga, na podlagi 2. člena Zakona o skladu kmetijskih zemljišč in gozdov,³⁷ določi za upravljavca izločenega premoženja.³⁸

---

³⁴ Zupančič, Žnidaršič-Skubic, 2009, str. 61.

³⁵ Mikl, 2002, str. 12.

³⁶ Žnidaršič-Skubic, 2012, str. 385.

³⁷ Zakon o Skladu kmetijskih zemljišč in gozdov Republike Slovenije, Uradni list RS, št. 19/10 – uradno prečiščeno besedilo, 56/10 – ORZSKZ16, 14/15 – ZUUJFO in 9/16 – ZGGLRS.

³⁸ Odgovor ministrstva za socialne zadeve na poslansko vprašanje g. Horvata z dne 10. 8. 2016, str. 2, dostopen na: <http://imss.dz-rs.si/imis/ee35a91773fed3a5688e.pdf> (14. 3. 2017).

2.5. Omejitev dedovanja pri zapuščini brez dedičev

Združenje občin³⁹ je tekom zakonodajnega postopka opozorilo na morebitno nepravilnost, ki lahko nastopi v primeru nastopa zapuščine brez dedičev. Tako v primerih, ko ni oporočnih ali zakonskih dedičev ali se le-ti dedovanju odpovedo, premoženje preide v last države. Še pred tem pa dajalec pomoči pridobi, na delu zapustnikovega premoženja, lastninsko pravico. V kolikor je slednja država, ni težav, medtem ko le-te nastopijo v primerih, ko je dajalec pomoči občina in pridobi le 2/3 vrednosti dane pomoči (člen 54.a/I ZSVarPre), medtem ko preostanek, torej 1/3, ostane v premoženju in tako preide v državno last. V izogib tovrstnim situacijam je zakonodajalec v 128./II členu ZD predvidel, da ne glede na določbe predpisov s področja socialnega varstva v primerih zapuščin brez dedičev ne pride do delne, temveč do celotne omejitve dedovanja v vrednosti prejete pomoči, ki jo je zapustnik pridobil v skladu s predpisi o socialnem varstvu in je bila financirana s strani občine. Drugače bi država lahko obogatela na račun občin, kar bi vzpostavilo neenakopravnost med dajalci pomoči.

Pripombe občin so bile na mestu, vendar obstaja še en vidik, ki mu tako ravnanje škoduje. Država bo pridobila premoženje preko zapuščine brez dedičev le takrat, ko bo vrednost zapustnikovega premoženja preseгла vrednost dane pomoči in ne bo dedičev ali pa se bodo le-ti dedovanju odpovedali. A tu so še zapustnikovi upniki, ki si želijo čim večjo maso zapustnikovega premoženja, iz katerega dela bodo poravnali svojo terjatev. Ravno obstoj premoženja jim jamči poplačilo iz vrednosti zapuščine, torej iz zapustnikovega premoženja, zmanjšanega za vrednost dane pomoči. Omenjeni člen tako v primerih, ko je dajalec pomoči občina, to maso zmanjša za celotno vrednost dane pomoči in ne zgolj za 2/3, kar pomeni, da bo lahko upnik dobil poplačano svojo terjatev v nižjem znesku. Po drugi strani, ko bo dajalec pomoči le država, bo upnik, zaradi izločitve premoženja le v 2/3 vrednosti pomoči, ko je govora o prejemkih do 1. 2. 2017, lahko poravnal svojo terjatev v višjem odstotku, saj bo vrednost zapuščine večja.⁴⁰

---

³⁹ Pripomba Združenja mestnih občin Slovenije k Predlogu novele C k Zakonu o dedovanju, 2016, str. 2, dostopna na: <http://imss.dz-rs.si/imis/00cb3f22107052732632.pdf> (14. 3. 2017).

⁴⁰ V skladu z 9., 142.a in 142.b členom ZD, država ne odgovarja več za dolgove, temveč morajo upniki sprožiti stečaj zapuščine, če želijo poplačati svojo terjatev iz zapustnikovega premoženja.

Menim, da omenjena pravna ureditev ne bi prestala testa arbitrarnosti, ki se uporablja pri presoji posega v načelo enakosti po 14./II členu Ustave Republike Slovenije (URS),⁴¹ saj zgolj lastnost zavezanca k izplačilu sredstev socialnega varstva ne more biti stvaren in utemeljen razlog za različno obravnavanje upnikov s terjatvijo do zapustnika, ki je prejemal socialno pomoč, in so v istem ali podobnem dejanskem in pravnem položaju.

Menim, da ukrep prav tako ne bi prestal ožjega testa sorazmernosti, ki izhaja iz 15./III člena URS, saj se intenzivnosti posega v upnikovo ustavno pravico do zasebne lastnine po 33. členu URS ne more zadostno opravičiti s pomenom zasledovanega cilja. Ukrep naj bi preprečil neenako obravnavanje občin in države, saj tretjina dela socialne pomoči, ki jo je financirala občina, ne bi smela preiti v državno premoženje preko zapuščine brez dediča.⁴² Čeprav ukrep omogoča javno korist, povzroči večjo škodo upnikom, saj zmanjša vrednost zapuščine, iz katere poravnajo svojo terjatev, v primeru, da je bil zapustnik prejemnik državne pomoči za 2/3 oz. če je bil prejemnik občinske pomoči za 3/3 vrednosti dane pomoči.

2.6. Dedičeva zaveza o povračilu socialne pomoči

Edini način, da dedič deduje tudi del zapustnikovega premoženja, ki ustreza vrednosti dane pomoči, predstavlja njegova zaveza k povračilu te pomoči v skladu s četrtem odstavkom 128. člena ZD, saj je »ob pravilni interpretaciji zakonodajnega namena, treba šteti za neveljavne tudi pogodbe o izročitvi in razdelitvi premoženja za življenja zapustnika, pogodbe o dosmrtnem preživljanju in darilne pogodbe za primer smrti, s katerimi bi zapustnik razpolagal s tovrstnim premoženjem, ki ni predmet dedovanja.«⁴³ Ker ugovarjanje neveljavnosti pogodbe na sodišču ne bi prešlo skozi test sklepčnosti,⁴⁴ je potrebno slediti 86. členu OZ in omenjene pogodbe opredeliti kot nične,⁴⁵ saj nasprotujejo prisilnim predpisom.

---

⁴¹ Ustava Republike Slovenije, Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97 – UZS68, 66/00 – UZ80, 24/03 – UZ3a, 47, 68, 69/04 – UZ14, 69/04 – UZ43, 69/04 – UZ50, 68/06 – UZ121,140,143, 47/13 – UZ148, 47/13 – UZ90,97,99 in 75/16 – UZ70a.

⁴² Obrazložitev k členu 128/2 ZD, dostopna na: <https://www.dz-rs.si/wps/portal/Home/deloDZ/zakonodaja/izbranZakonAkt?uid=C1257A70003EE6A1C1257FE20058CEF4&db=kon Zak&mandat=VII&tip=doc> (14. 3. 2017).

⁴³ Žnidaršič-Skubic, 2012, str. 382.

⁴⁴ Zahtevak, opredeljen na neveljavnost pogodbe, bi bil na sodišču tolmačen kot nekonkretiziran, saj se šteje po OZ, da omenjeni pojem obsega tako ničnost kot izpodbojnost. V kolikor bi zgoraj navedene pogodbe izpodbijali z

V praksi se bodo verjetno dogodili tudi primeri, ko bodo prejemniki pomoči želeli preprečiti prehod premoženja v dajalčevo last, tako da bodo z oporoko⁴⁶ bližnjim naklonili določeno premoženje. Vendar menim, da tako dejanje ne pomeni le želje po izogibanju družbeni odgovornosti in izigravanju pravnih predpisov, temveč pomeni predvsem neprimeren poskus, saj bi bile določbe z omenjeno vsebino nične zaradi nedopustnosti ter tudi nezmožnosti, saj se z oporoko lahko razpolaga le z zapustnikovim premoženjem, ki ga je že pred tem zmanjšal dajalec pomoči. Tako se varuje svobodna oporočna sposobnost zapustnika le na preostalem delu premoženja, ki predstavlja zapuščino.

Zaradi odločbe ustavnega sodišča RS U-I-330/97,⁴⁷ ki je ugotovila, da avtomatična pridobitev (so)lastninskega deleža⁴⁸ na zapustnikovem premoženju, z udeležbo pri upravljanju s stvarjo, ne prestane ožjega testa sorazmernosti in pomeni prekomeren poseg v pravico do zasebne lastnine, četudi se s tem varuje pravica do socialne varnosti drugih, se je spremenil tretji odstavek 128. člena ZD. Sedaj ima dedič povsem avtonomno možnost, da sam odloči ali bo vrednost pomoči pridobil dajalec v stvarno ali obligacijsko pravni obliki s tem, da se bo sam zavezal k poplačilu zahtevka iz 128./1 člena ZD, kar mu bo omogočilo pridobitev celotnega zapustnikovega premoženja, ki bo predmet dedovanja. V takem primeru pa na stvareh, ki sodijo v zapuščino, vse do celotnega poplačila, pridobi dajalec pomoči zakonito zastavno pravico (člen 128/5 ZD), ki jo mora zapuščinsko sodišče opredeliti v sklepu o dedovanju (214./4 člen ZD).

Tako se od leta 2001 dalje dajalčevo soglasje k dedičevi zavezi k poravnavi vrednosti dane pomoči ne zahteva več, za razliko od ureditve iz leta 1976, ko se je dajalec pomoči avtonomno odločil, ali bo upošteval, takrat nezavezujočo, voljo dediča.

---

oblikovalno tožbo, bi bili zahtevki zavrjeni zaradi neizpolnitve testa sklepčnosti, saj je potrebno ugovarjati ničnost. Za slednje je potrebno vložiti ugotovitveni zahtevek in ne konstitutivnega. Več o tem: Galič, 2012, str. 72.

⁴⁵ Ničnost pravnega posla se uveljavlja z ugotovitvenim zahtevkom, ki ne zastara, uveljavlja pa ga lahko vsak s pravnim interesom, ko je vsebina ali podlaga v nasprotju z ustavo, s prisilnimi predpisi ali z moralnimi načeli (člen 86 OZ).

⁴⁶ Žnidaršič-Skubic, 2012, str. 382. Tudi Žnidaršič-Skubic meni, da je taka oporoka neveljavna.

⁴⁷ Odločba US RS z opr. številko U-I-330/97, dostopna na: <http://odlocitve.us-rs.si/sl/odlocitev/US20484?q=U-I-330%2F97> (14. 3. 2017).

⁴⁸ Solastnina, kjer država v razmerju do drugih solastnikov nastopa kot enakovredna oseba in ne kot oblast, predstavlja pravno oblast več lastnikov na isti stvari z, na idealne deleže, razdeljeno lastninsko pravico (65/1 SPZ). Več o razpolaganju, upravljanju in delitvi stvari glej 66., 67., 69., 70. člen Stvarno pravnega zakonika (SPZ), Uradni list RS, št. 87/02 in 91/13.

Aktualna ureditev ohranja dedičevo možnost izbire, pri čemer mora (zakoniti, oporočni) dedič, ki se zaveže, vrniti dajalcu pomoči isto vrednost dane pomoči, kot bi jo dobil dajalec, če se dedič ne bi zavezal (člen 128/4 ZD). To pomeni višino celotne vrednosti dane pomoči, razen če predpisi o socialnem varstvu ne določajo drugače, kar zaenkrat pomeni, da je potrebno upoštevati pri izračunu višine zaveze predvsem določbi 9. člena prehodnih in končnih določb ZSVarPre-E⁴⁹ in 54.a člena ZSVarPre.

V primerih dedičevega vračila pomoči ni dopustno uveljavljati zamudnih obresti, razen tistih, ki nastanejo po poteku paricijskega roka, torej po krivdi dediča, ki pravočasno ne poravnava v sklepu o dedovanju predvidenega zneska. Po mnenju sodišča,⁵⁰ ki sledi dikciji 128. člena ZD, višina dedičeve obveznosti po zavezi k poplačilu vrednosti dane pomoči zapustniku ne sme presegati vrednosti dediščine oz. podedovanega premoženja. Govorimo o odgovornosti »*pro viribus hereditatis*«, torej odgovornosti do višine vrednosti podedovanega premoženja, ne pa po vrsti premoženja. Čeprav je možna tudi razlaga, da specialna narava 128. člena ZD in dedičeva prosta volja po povrnitvi vrednosti pomoči lahko predstavljata argumenta za odgovornost do poravnave celotne višine dane pomoči, četudi le-ta presega vrednost zapuščine. Vendar menim, da to ni primerno, saj bi dedič vračal nekaj, kar sploh ni dobil oz. je zapustnik porabil v skladu z namenom, torej za lastno preživetje in torej ni predstavljalo zapustnikovega premoženja.⁵¹ Ne glede na to pa dedič za poplačilo zagotovo odgovarja s celotnim svojim in podedovanim zapustnikovim premoženjem.

Glede na zakonsko dikcijo »če se ti obvežejo« sledi, da se morajo zavezati vsi dediči in da gre za obliko solidarne odgovornosti do dajalca pomoči.

Če pogledamo namen 129. člena ZD, vidimo, da teži k temu, da dediči dedujejo zapustnikovo premoženje, ki bi ga sicer izločil dajalec pomoči. Slednji pa dobi v celoti poplačan svoj zahtevek

---

⁴⁹ Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o socialno varstvenih prejemkih (ZSVarPre-E), Uradni list RS, št. 88/16.

⁵⁰ VSC sklep Cp 1158/2007, dostopen na: [http://www.sodnapraksa.si/search.php?q=omejitev%20dedovanja&database\[SOVS\]=SOVS&database\[IESP\]=IESP&database\[VDSS\]=VDSS&database\[UPRS\]=UPRS&database\[SEU\]=SEU&database\[NEGM\]=NEGM&database\[SOSC\]=SOSC&database\[SOPM\]=SOPM&_submit=i%C5%A1%C4%8Di&rowsPerPage=20&page=0&id=41943](http://www.sodnapraksa.si/search.php?q=omejitev%20dedovanja&database[SOVS]=SOVS&database[IESP]=IESP&database[VDSS]=VDSS&database[UPRS]=UPRS&database[SEU]=SEU&database[NEGM]=NEGM&database[SOSC]=SOSC&database[SOPM]=SOPM&_submit=i%C5%A1%C4%8Di&rowsPerPage=20&page=0&id=41943) (14. 3. 2017).

⁵¹ Če prikažem s hipotetičnim primerom. Zapuščinsko premoženje predstavlja le vozilo, ocenjeno na 10.000 evrov. Občina v postopku priglasila zahtevek iz naslova dane pomoči v višini 20.000 evrov. Menim, da bo dedič, ki se bo odločil za povrnitev pomoči, v takem primeru vrnil le 10.000 evrov, da bo pridobil vozilo v last.

iz naslova omejitve dedovanja. Če si torej zakonodajalec prizadeva in omogoča možnost, da se premoženje ohrani znotraj družine, menim, da bi omenjeno soglasje dedičev, zaradi uresničevanja pravice do dedovanja po 33. členu URS, lahko smiselno razlagali tudi kot prizadevanje le nekaterih dedičev po pridobitvi premoženja. Drugače bi že volja zgolj enega dediča, četudi (ne)upravičena iz ekonomskih ali subjektivnih razlogov, prevladala voljo večine.⁵²

Menim, da bi dediči, ki bi dali zavezo, morali poravnati celoten dajalčev zahtevek. S tem bi si, za vrednost dajalčevega zahtevka, povečali svoj dedni delež. Omenjeno vpliva na bodoče skupno upravljanje s solastnino, še posebej bistvenega pomena bi omenjena razlaga imela v primerih, ko bi dajalčev zahtevek presegal vrednost zapustnikovega premoženja.

Kar zadeva zakonito zastavno pravico, ki jo pridobi dajalec pomoči, kot sredstvo zavarovanja terjatve, je pomembno opozoriti, da se že obstoječe zastavne pravice drugih upnikov na premoženju, v veljavi pred dajalčevo, ohranijo, zato je, pri morebitni izvršbi, potrebno upoštevati načelo »*prior in tempore, potior in iure*«. ⁵³ Iz vrednosti stvari se prvi poplača upnik z najstarejšo oz. prvo zastavno pravico, kar ostane pa preide na drugega in tako dalje.

Ni pa zanemarljivo dejstvo, da z dedičevo zavezo dajalec pomoči do določene mere tvega poplačilo, saj je priliv sredstev nazaj v proračun negotov in odvisen od volje in plačilne sposobnosti dedičev. Do leta 2001 pa je imel odločilno vlogo pri tem vprašanju dajalec pomoči, saj je lahko brez obrazložitve zavrnil zavezo.

Menim, da je zakonita zastavna pravica ukrep, ki ščiti dajalca pomoči, saj ta ne more (več) zavrniti dedičeve zaveze, ko ugotovi, da omenjeni ni plačilno ali kreditno sposoben poravnati zneska, ali ko ve, da s to navidezno zavezo dedič le izigrava pravila v svojo korist.⁵⁴

---

⁵² Dvomim, da bi bilo v omenjenem primeru smiselno uvesti sistem solidarne odgovornosti med dediči, saj če dedič ne želi poravnati zahtevka, da bi pridobil zapustnikovo premoženje, ga ne bi smeli obremeniti z denarno obveznostjo do drugih dedičev, četudi bi pridobil del premoženja.

⁵³ Goršek, 2002, str. 576-577.

⁵⁴ Tako se prepreči različne fiktivne terjatve do zapustnika, ki so ponavadi dogovorjene med navideznimi upniki in dediči, vendar problem ostaja, če je navidezni upnik še pred zapustnikovo smrtjo pridobil zastavno pravico na premičnem premoženju, saj je na nepremičninah do nedavnega bilo to zelo oteženo.

Prav tako je vprašljivo, ali se dediču, z ekonomskega vidika, izplača zavezati k poplačilu, saj je marsikdaj bolje, da prepusti premoženje dajalcu pomoči in potem sodeluje na dražbi omenjenega premoženja, kjer so, vsaj izklicni zneski, nižji od tržne vrednosti. Prav tako pa ima kot solastnik tudi predkupno pravico na stvari, ki jo ima v solasti z državo ali občino kot dajalko pomoči.

Četudi oslabi dajalčev pravni položaj, je zaveza vrstnega reda poplačila terjatve tudi v tovrstnih primerih smiselna, saj dajalec pomoči nima več privilegirane terjatve, temveč je postal zgolj eden izmed upnikov.

S tem ko postane navadni upnik, deli usodo s preostalimi upniki in ima tako kot oni enake kavtele in enake pravice, ki izhajajo iz Zakon o izvršbi in zavarovanju.⁵⁵

Mora pa dajalec pomoči ustrezno skrbno ravnati in v zemljiško knjigo vknjižiti hipoteko, ko je predmet dedovanja nepremičnina, oz. vpisati pravico v register neposestnih zastavnih pravic, ko je govora o določenih premičninah.

Za zaključek je potrebno še pojasniti, da v primerih, ko se dedič ne bo zavezal k poplačilu dajalčeve terjatve in bo prišlo do omejitve dedovanja na delu zapustnikovega premoženja, do razmerja upnik-dolžnik med dajalcem pomoči in dedičem zgolj enostransko ali po zakonu ne pride. Dedič torej nima, zaradi omejitve dedovanja, nobenih obveznosti do dajalca pomoči.

2.7. Omejitev dedovanja zaradi pogrebnih stroškov

Glavni pobudnik uvedbe sedmega odstavka 128. člena ZD, to je uvrstitev pogrebnih stroškov v zakonu kot pomoč, po kateri se omeji dedovanje, so bile občine,⁵⁶ saj v skladu s 16. členom ZPPDej⁵⁷ subsidiarno jamčijo za poravnavo stroškov pogreba. Z omenjeno uvrstitvijo so pridobili pravico izločiti vrednost pogrebnih stroškov iz zapustnikovega premoženja.⁵⁸

---

⁵⁵ Zakon o izvršbi in zavarovanju, Uradni list RS, št. 3/07 – uradno prečiščeno besedilo, 93/07, 37/08 – ZST-1, 45/08 – ZArbit, 28/09, 51/10, 26/11, 17/13 – odl. US, 45/14 – odl. US, 53/14, 58/14 – odl. US, 54/15 in 76/15 – odl. US.

⁵⁶ Stališče Skupnosti občin Slovenije na zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o dedovanju (ZD-C), 2016, dostopno na: <http://imss.dz-rs.si/imis/09444bcd00eadd5271.pdf> (14. 3. 2017).

⁵⁷ Stroškov ne krije več občina, kjer je imel zapustnik stalno prebivališče, temveč občina, ki prijavi pokop. Glej tudi bivši 20. člen Zakona o pokopališki in pogrebni dejavnosti ter o urejanju pokopališč, dostopen na Uradni list SRS, št. 34/84, Uradni list RS, št. 26/90, 2/04 – ZZdrI-A in 62/16 – ZPPDej.

⁵⁸ Ker stroški pogreba ne predstavljajo pomoči, predvidene s predpisi s področja socialne varnosti, za katere se omeji dedovanje, gre, kot meni tudi Zakonodajno pravna služba državnega zbora, za nesistemske urejanje, ki presega naravo 128. člena ZD. Več o tem: Mnenje Zakonodajno pravne službe o Predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o dedovanju (ZD-C), 2016, str. 3, dostopno na: <http://imss.dz-rs.si/imis/4399cf859ed593589908.pdf> (14. 3. 2017).

Občine so si prizadevale spremeniti pravno pravilno ustaljeno prakso sodišč,⁵⁹ ki je občine, ki so si želele povrniti omenjene izdatke, napotila na uporabo instituta ločitve zapuščine v zapuščinskem postopku po 143. členu ZD. Po zapuščinski obravnavi bi jim ostala le še pravda oziroma izterjava omenjenih sredstev od dedičev, saj gre za dolg do zapuščine, kar pa, kot menijo občine,⁶⁰ predstavlja zgolj dodatno finančno obremenitev lokalnih samouprav, saj bi morale same položiti sodne stroške za začetek postopka. Tako pa z novim sedmim odstavkom 128. člena ZD občina pridobiva pravno podlago za povrnitev omenjenih izdatkov v obliki pridobitve lastninske pravice na izločenem delu zapustnikovega premoženja in ne več iz mase zapuščine oz. ohrani obligacijsko terjatev do dedičev, če se ti zavežejo k poplačilu. Sedaj bo, vse do poplačila dajalčevega zahtevka, omenjena obligacijska terjatev zavarovana z zakonito zastavno pravico na stvareh, ki sodijo v zapuščino (128./5 člen ZD).

Višina omejitve dedovanja je opredeljena na polno višino vrednosti osnovnih stroškov pogreba, ki jih je zagotovila občina na podlagi ZPPDej. O valorizaciji zneska ni potrebno razglablјati, saj zahtevke dospe z izvedbo pogreba, ki pa časovno skoraj sovпада s trenutkom smrti.

Višina pogrebnih stroškov se razlikuje od primera do primera, vendar je praviloma tako, da jih v celoti krijejo dediči. Nekateri izmed njih bodo za kritje tovrstnih stroškov upravičeni do državne izredne socialne pomoči, to je pogrebnine po 34.b členu ZSVarPre, glede katere ne pride do omejitve dedovanja (54.a/II člen ZSVarPre). V kolikor pa stroškov dediči ne bodo zmogli kriti ali

---

⁵⁹ Kot izhaja na primer iz VSL sklep I Cp 3216/2015, VSL sklep II Cp 373/2013, VSL sklep II Cp 575/2015 za pogrebne stroške osebno odgovarjajo dediči, saj gre za dolg do zapuščine, ki nastane šele po zapustnikovi smrti in se ne uvršča pod sklop pomoči, za katere se vrednost izloči iz zapustnikovega premoženja. Prav tako ne gre za stroške, ki bi jih bilo potrebno izločiti iz zapustnikovega premoženja še pred omejitvijo dedovanja, kot meni občina. Omenjeni sklepi so bili dne 14. 3. 2017 dostopni na: [http://www.sodnapraksa.si/search.php?q=omejitev%20dedovanja&database\[SOVS\]=SOVS&database\[IESP\]=IESP&database\[VDSS\]=VDSS&database\[UPRS\]=UPRS&database\[SEU\]=SEU&database\[NEGM\]=NEGM&database\[SOSC\]=SOSC&database\[SOPM\]=SOPM&_submit=i%C5%A1%C4%8Di&rowsPerPage=20&page=0&id=201508111393597](http://www.sodnapraksa.si/search.php?q=omejitev%20dedovanja&database[SOVS]=SOVS&database[IESP]=IESP&database[VDSS]=VDSS&database[UPRS]=UPRS&database[SEU]=SEU&database[NEGM]=NEGM&database[SOSC]=SOSC&database[SOPM]=SOPM&_submit=i%C5%A1%C4%8Di&rowsPerPage=20&page=0&id=201508111393597), [http://www.sodnapraksa.si/search.php?q=omejitev%20dedovanja&database\[SOVS\]=SOVS&database\[IESP\]=IESP&database\[VDSS\]=VDSS&database\[UPRS\]=UPRS&database\[SEU\]=SEU&database\[NEGM\]=NEGM&database\[SOSC\]=SOSC&database\[SOPM\]=SOPM&_submit=i%C5%A1%C4%8Di&rowsPerPage=20&page=1&id=2012032113057968](http://www.sodnapraksa.si/search.php?q=omejitev%20dedovanja&database[SOVS]=SOVS&database[IESP]=IESP&database[VDSS]=VDSS&database[UPRS]=UPRS&database[SEU]=SEU&database[NEGM]=NEGM&database[SOSC]=SOSC&database[SOPM]=SOPM&_submit=i%C5%A1%C4%8Di&rowsPerPage=20&page=1&id=2012032113057968), [http://www.sodnapraksa.si/?q=128.%20%C4%8Dlen%20zakon%20o%20dedovanju&database\[SOVS\]=SOVS&database\[IESP\]=IESP&database\[VDSS\]=VDSS&database\[UPRS\]=UPRS&database\[SEU\]=SEU&database\[NEGM\]=NEGM&database\[SOSC\]=SOSC&database\[SOPM\]=SOPM&_submit=i%C5%A1%C4%8Di&rowsPerPage=20&page=1&id=2012032113080880](http://www.sodnapraksa.si/?q=128.%20%C4%8Dlen%20zakon%20o%20dedovanju&database[SOVS]=SOVS&database[IESP]=IESP&database[VDSS]=VDSS&database[UPRS]=UPRS&database[SEU]=SEU&database[NEGM]=NEGM&database[SOSC]=SOSC&database[SOPM]=SOPM&_submit=i%C5%A1%C4%8Di&rowsPerPage=20&page=1&id=2012032113080880)

⁶⁰ Stališče Skupnosti občin Slovenije na zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o dedovanju (ZD-C), 2016, dostopno na: <http://imss.dz-rs.si/imis/09444bcdda00eadd5271.pdf> (14. 3. 2017).

dedičev sploh ne bo, bo stroške na podlagi 16. člena ZPPDej krila občina. Zgolj omenjeni znesek predstavlja »socialno pomoč«, po kateri se omeji dedovanje zapustnikovega premoženja.

Omenjena ureditev je, po mojem mnenju, sporna. Menim, da je s subsumiranjem pogrebnih stroškov pod pomoč, za katero se omeji dedovanje, prišlo do popačenja oblasti, saj razen ekonomskih ni drugih razumnih razlogov, s katerimi bi argumentirali uvrstitev omenjenih stroškov med pomoči, katerih narava in bistvo je, da osebam, zaradi slabega premoženjskega stanja, pomaga v socialni stiski, saj je oseba, ki ji je pomoč namenjena, že preminila.⁶¹ Iz že omenjenih teorij in praks je bila razvidna enotnost, da se pogrebni stroški, kriti s strani občine, uvrščajo med dolgove do zapuščine, torej da za njih osebno odgovarjajo dediči in da ne pride do izločitve sredstev iz zapustnikovega premoženja.⁶²

2.8. Višina vrednosti, do katere se omeji dedovanje

Do bistvene spremembe, z novelo C k ZD,⁶³ je prišlo v prvem odstavku 128. člena ZD, saj se po novem veže omejitev dedovanja na polno vrednost dane pomoči, razen če predpisi s področja socialnega varstva ne predpisujejo česa drugega.⁶⁴

Z uvedbo napotitve na predpise, ki urejajo socialno varstvo (gre za ustrezno souporabo določb ZSVarPre in ZD), se uvaja blanketna določba, kar postavlja ZD, ki ostaja pravni temelj za omejitev dedovanja, v subsidiaren položaj v odnosu do višine vrednosti posamezne vrste pomoči, do katere se omeji dedovanje.

Menim, da s tem institut omejitve dedovanja, četudi urejen v ZD, postaja zadeva socialnega področja, saj dokler višino vrednosti pomoči, do katere se omeji dedovanje, opredeljujejo predpisi s področja socialnega varstva, imajo v pristojnosti tudi odločitev, ali do omejitve sploh pride. V

---

⁶¹ Iz zakonskega besedila ZD ne izhaja, da bi šlo za pomoč namenjeno dedičem, kar pomeni, da se dedovanje omeji po zapustniku in ne po dedičih.

⁶² Glej opombo št. 59.

⁶³ Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o dedovanju (ZD-C), Uradni list RS, št. 63/16.

⁶⁴ Hkratna ureditev omejitve dedovanja v dveh, po naravi različnih pravnih aktih, predstavlja željo zakonodajalca po dopolnjevanju ureditvi omenjenega področja. Tako je, pod predpostavko vsebinske in časovne usklajenosti povezanih ureditev, pravno dopustno, da se temelj instituta omejitve dedovanja opredeli v ZD, medtem ko se v predpisih o socialnem varstvu dodatno, določneje opredeli višina omejitev po različnih oblikah pomoči. Več o tem: Mnenje Zakonodajno pravne službe državnega zbora o Predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o dedovanju (ZD-C), 2016, str. 3, dostopno na: <http://imss.dz-rs.si/imis/4399cf859ed593589908.pdf> (14. 3. 2017).

2.8.1. Ureditev po 39. členu prehodnih določb ZSVarPre-C

S sprejemom novele C k ZSVarPre, ki je stopila v veljavo leta 2014, je prišlo do občutnega posega v institut omejitve dedovanja. Ta je začasno, v prehodnih določbah z 39. členom, drugače uredila višino posamezne vrste pomoči in opredelila, da se ne glede na 128. in 129. člen ZD, do nove ureditve omejitve dedovanja, uporablja le omenjena določba. Prva in najbolj očitna novost je bila, da višine in obsega pomoči, za katero se omeji dedovanje, ni določil več ZD, temveč ZSVarPre, kar predstavlja, do določene mere, spremembo pravne narave povračila pomoči iz dednopravne na socialnopravno. To pa predstavlja tudi prehod iz zasebnega prava v upravno pravo, čeprav je institut omejitve dedovanja že prej predstavljal obliko *de iure imperii*, ki posega v zasebnopravno razmerje in pravico do dedovanja.⁶⁸ V nasprotju z nomotehniko pa je ureditev višine vrednosti pomoči kar v prehodnem in ne materialnem delu zakona. Ne razumem, zakaj so z ZSVarPre zgolj začasno uredili področje dednega prava in hkrati predvideli, da bodo tudi urejanje višine vrednosti, do katere se omeji dedovanje, še naprej urejali v ZD, ko bi lahko preprosto novelirali slednjega. Kot že omenjeno, je, z vidika pravne varnosti, jasnosti in določnosti zakonodaje, tako postopanje neprimerno, saj uvaja med naslovnike zgolj zmedo in nezaupanje, hkrati pa otežuje seznanitev s spremembami, saj zgolj na podlagi ZD nisi mogel vedeti, da višino ureja drug zakonodajni akt.

Druga sprememba, ki jo je uvedla novela C k ZSVarPre in je posledica želje po odpravi negativnih posledic socialne zakonodaje, je, da se iz zapustnikovega premoženja, do nove ureditve, ne izloči več celotna vrednost dane pomoči,⁶⁹ temveč v skladu z 39./I členom ZSVarPre-C zgolj 2/3 vrednosti dane pomoči iz naslova VD, oprostitev plačil socialnovarstvenih storitev in prispevka k plačilu sredstev, namenjenih za plačilo oziroma doplačilo pravic družinskega pomočnika. Še dodaten odbitek oz. olajšava je določena pri DSP (člen 39./II,III ZSVarPre-C), kjer je za izračun višine vrednosti, za katero se omeji dedovanje po zapustniku, potrebno najprej od skupnega prejetega zneska odšteti 12 najvišjih mesečnih prejemkov, šele nato

---

EGM&database[SOSC]=SOSC&database[SOPM]=SOPM&_submit=i%C5%A1%C4%8Di&rowsPerPage=20&page=0&id=2012032113066147 (14. 3. 2017).

⁶⁸ Goršek, 2002, str. 573.

⁶⁹ Tako se dedičem in zapustnikovim upnikom omogoča, da pridobijo večji del premoženja, kot bi ga, če bi prišlo do popolne omejitve dedovanja. S tem dajalec pomoči škoduje učinkoviti izvedbi pravice do socialne varnosti drugih, vendar je, med drugimi, verjetno tudi argument, da tudi prejemniki pomoči in njihovi dediči plačujejo davke in prispevke ter tako bogatijo socialno vrečo, prevladal za uveljavitev splošnega delnega odpusta.

se uporabi odstotek vrednosti 2/3, kar predstavlja končni znesek, ki ga dajalec izloči iz zapustnikovega premoženja. V primeru, da je oseba prejela tekom celotnega življenja DSP manj kot dvanajstkrat, vključno z dvanajstim izplačilom, se po njej, v skladu z 39./II členom ZSVarPre-C, dedovanje ne omeji. Prav tako se ne omeji dedovanje po osebi, ki je prejela izredno denarno pomoč po 33. členu ZSVarPre, posebno obliko izredne denarne pomoči po smrti družinskega člana po 34.b členu istega zakona ali posebno obliko izredne denarne socialne pomoči, kot pomoč pri kritju stroškov pogreba po 34.a členu istega zakona (člen 39/4 ZSVarPre-C).

Tako je, kot že omenjeno, s sprejemom ZSVarPre-C in njegove uporabe, od 1. 1. 2014 dalje (40. člen prehodnih in končnih določb ZSVarPre-C), prišlo do sprememb pri višini vrednosti prejete pomoči, za katero se uvede omejitev dedovanja po 128. členu ZD. Trenutek, ki je pomemben za uporabo materialnih določb, ki se uporabljajo v zapuščinskem postopku, posledično tudi za ugotovitev obsega zapustnikovega premoženja, je trenutek zapustnikove smrti, ko se istočasno uvede dedovanje (delacija) in premoženje po samem zakonu preide na dediče (akvizicija). Istočasno z zapustnikovo smrtjo dospe tudi dajalčev zahtev po omejitvi dedovanja. Posledično je to presečni trenutek tudi za ugotovitev višine premoženja iz zapustnikovega premoženja, ki iz naslova dane socialno varstvene pomoči preide na dajalca pomoči. Ker 39. člen ZSVaPre-C nima zakonsko določene retroaktivnosti (155. člen URS) in ne predstavlja procesne določbe, katere spremembe se uporabljajo vse do zaključka postopka, se omiljene oblike dedovanja po ZSVarPre-C upoštevajo zgolj v zapuščinskih postopkih, v katerih je smrt prejemnika nastopila po 1. 1. 2014, saj "takšna uporaba prehodnih določb Zakona o spremembah in dopolnitvah ZSVarPre pomeni tudi enako obravnavanje strank, saj omejitev dedovanja ni odvisna od dneva sodnikovega odločanja, pač pa od dneva zapustnikove smrti."⁷⁰

Če povzamem za zapuščinske obravnave, ki so še v teku po 1. 1. 2014, vendar je oseba preminila pred tem datumom, se upošteva le določba 128. člena ZD in se dedovanje omeji v višini celotne vrednosti dane pomoči. Vprašanje, kateri zakon je bil pravni temelj za dodelitev pomoči, je bilo

---

⁷⁰ VSM sklep I Cp 1144/2014. Isto stališče izhaja tudi iz sklepov VSM I Cp 998/2014, VSM I Cp 166/2014, VSM I Cp 71/2015. Prav tako se uporablja le tisti 128. člen ZD, ki je veljal ob smrti zapustnika. Drugačen pogled je zavzelo ljubljansko Višje sodišče v sklepu I Cp 2164/2014, kjer zahteva v ponovljenem postopku uporabo sprememb na področju socialnega varstva, čeprav je zapustnik umrl pred predvidenim dnevom njihove uporabe. Sklepi sodišč so dostopni na <http://www.sodnapraksa.si/search.php> (14. 3. 2017).

pri uveljavljanju omejitve dedovanja pravno irelevantno. Drugače bo po noveli E k ZSVarPre, vendar več o tej, zame sporni ureditvi, ki neutemeljeno in nesorazmerno razlikuje med prejemniki pomoči, v poglavju 2.8.2..

Vidimo lahko, da se torej le pri eni vrsti pomoči, to je DSP, uvaja časovna omejitev oz. obdobje 12 mesecev, do katerih ne pride do omejitve dedovanja, saj za posameznika pomeni omenjena pomoč le začasen prejemek tekom prehodnega obdobja, v katerem se od prejemnika predvideva, da bo pridobil zaposlitev.⁷¹ Omenjeno naj bi tako predstavljalo stvaren in razumen razlog za različno obravnavanje prejemnikov pomoči in tako zadostilo načelu enakosti (14. člen URS), ki zahteva enako obravnavo enakih položajev oziroma neenako obravnavanje neenakih položajev.

Postavlja se tudi vprašanje, ali se obdobje 12 mesecev pri DSP (39. člen ZSVarPre-C) začne šteti od njegove uporabe dalje, torej od 1. 1. 2014, ali se upoštevajo že prej izplačani zneski. Glede na dejstvo, da je ZSVarPre-C veljal za vse prejemnike pomoči, tudi za tiste, ki so prejeli pomoč pred novelo C, menim, da se upoštevajo tudi prejeti prejemki pred novelo in se obdobje prejemanja ne pretrga ter šteje znova, kot bomo to videli pri noveli E glede problema prepovedi odtujitve in obremenitve.

Menim, da je smiselno, da se osebi, ki je z delom, davki, prispevki ali na drug način prispevala k družbenemu in tehnološkem razvoju, omogoči določen odpis. Zato podpiram odstotek dveh tretjin, medtem ko bi pri DSP bilo bolje ohraniti določeno dobo, npr. 3–4 mesece, prejemanja brez omejitve dedovanja, nad tem zneskom pa omejitev v celotni vrednosti. K temu bi lahko dodali še ukrep, da bi prejemnikom DSP za vsako leto ali pol leta zaposlitve odbijali po en mesec dane DSP, ki se »vrača«. S tem bi pripomogli k delovni reaktivaciji in zagotovili sorazmeren ukrep, s katerim bi omogočili osebam, ki so bile delovno aktivne, vendar so zaradi gospodarskih razmer ali naravnih nesreč postale pomoči potrebne, da se ne bi več odpovedovale nujno potrebnim sredstvom zaradi strahu in stresa, ki ga prinaša zavedanje, da bo zaradi prejetih sredstev njihov dedič prejel manj ali celo nič iz naslova dedovanja. Zadostili bi tako posameznikovemu osebnemu dostojanstvu kot pravici do socialne varnosti ostalih. Pri tem je treba poudariti, da določbe o omejitvi dedovanja ne vplivajo na zakonske pogoje za pridobitev

---

⁷¹ Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o socialno varstvenih prejemkih (ZSVarPre-C), 2013, str. 35, dostopen na: <http://imss.dz-rs.si/imis/33e35b70b714c678608f.pdf> (14. 3. 2017).

pomoči. Na žalost pa predstavljajo le-te včasih nepremostljivo psihično oviro za vložitev zaprosila za pomoč.

Menim, da v kolikor gre za občutno daljše obdobje prejemanja pomoči in ima oseba določeno premoženje, je legitimno, da le-tega ne deduje le dedič, temveč da se del premoženja vrne družbi, ki je preko sredstev vseh davkoplačevalcev financirala njegovo pomoč.⁷²

Naj omenim še nadaljnji razlog za sprejem omiljenega načina omejitve dedovanja. Vlada je s sprejemom popolnoma novega ZSVarPre iz leta 2010 spremenila naravo VD,⁷³ ki je naenkrat postal »vračljiv« transfer in je zaradi tega pridobil tudi avtomatično vpis prepovedi razpolaganja z nepremičnino v zemljiško knjigo, v kolikor je bil prejemnik lastnik nepremične (člen 49, 53 prvotnega⁷⁴ ZSVarPre). Omenjeno je, kot bom pojasnil kasneje, namesto želene aktivacije premoženja za zagotovitev sredstev za preživljanje, preprečitve zlorab in zavarovanje omejitve dedovanja s prepovedjo razpolaganja, postalo eden od razlogov za občuten upad vlog za dodelitev omenjenega socialnovarstvenega prejemka, predvsem s strani starejših samskih oseb.⁷⁵ Tako je vlada, s spremembo zgolj višine vrednosti pomoči, do katere se omeji dedovanje, želela obrniti tok in poskrbeti, da bodo osebe zaprosile za nujno potrebno pomoč in tako prešle prag revščine.

---

⁷² *Ratio legis* 128. člena ZD je ravno v tem, da se »onemogoči dedovanje tistega dela (ali celega) premoženja zapustnika, ki je nastalo oziroma je ostalo ohranjeno zaradi pomoči, ki jo je zapustniku dajala družba.« Zapustnikovo premoženje, ki je med drugim ohranilo vrednost tudi zaradi družbene pomoči, naj se povrne družbi in ne dediču, saj bi to pomenilo njegovo neupravičeno obogatitev. Tako imajo, poleg pravic, dediči tudi obveznosti, saj če želijo pridobiti celotno zapustnikovo premoženje, morajo sami poravnati izločitveno vrednost. Več o tem: sklep US RS opr. št. U-I-223/08, dostopen na: <http://odlocitve.us-rs.si/sl/odlocitev/US29075?q=U-I-223%2F08> (14. 3. 2017).

⁷³ Leta 2012 je zaradi želje po očiščenju vseh neprispevnih dajatev iz pokojninske in invalidske blagajne (ZPIZ, ZVarDod) stopil v uporabo ZSVarPre, po katerem je VD postal socialnovarstveni prejemek, po katerem pride do omejitve dedovanja. S tem je prešla tudi pristojnost za dodelitev prejemka iz Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje na CSD, pri čemer VD ni več namenjen le upokojencem z nizko (starostno, invalidsko, vdovsko, družinsko) pokojnino, temveč tudi trajno nezmožnim za delo, trajno nezaposljivim, starejšim od 63 ali 65 let (49.–54. člen ZSVarPre). Več o tem: Strban, 2011, str. 257.

⁷⁴ Zakon o socialno varstvenih prejemkih, Uradni list RS, št. 61/10.

⁷⁵ Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o socialno varstvenih prejemkih (ZSVarPre-E), 2016, str. 6–7, dostopen na: <http://imss.dz-rs.si/imis/547c62c25a36cc393166.pdf> (14. 3. 2017).

2.8.2. Ureditev po 54.a členu ZSVarPre⁷⁶

Novela ZVarPre-E je v 54.a/I členu ohranila v veljavi del bivšega 39./I člena prehodnih določb ZSVarPre-C, ki je opredelil omejitev dedovanja v višini 2/3 prejetih sredstev zapustnika, ki je prejemal pomoč v obliki oprostitve plačil socialno varstvenih storitev (člen 16 ZSV) ali v obliki prispevka k plačilu sredstev, namenjenih za plačilo oziroma doplačilo pravic družinskega pomočnika (člen 18 ZSV). Gre za pomoči, ki se dodelita z odločbo CSD in se financirata iz občinskih proračunov. Prav tako ohranjajo svojo naravo izredne pomoči iz 33., 34.a in 34.b člena ZSVarPre, saj gre za pomoči, ki izpolnjujejo pogoje iz 128./VI člena ZD, vendar glede slednjih ne pride do omejitve dedovanja (člen 54.a/II ZSVarPre).

Do popolne spremembe je prišlo pri prejemnikih DSP in VD, ki bodo prejeli omenjeni pomoči po 1. 2. 2017, saj se po novem omejitve dedovanja zapustnikovega premoženja vrača v višini celotne vrednosti prejete pomoči. Uveljavila pa se bo le zoper tiste prejemnike, ki so lastniki stanovanja ali stanovanjske hiše, v kateri bivajo in imajo na njem vpisano stalno prebivališče in si z omenjeno nepremičnino zaradi objektivnih okoliščin⁷⁷ začasno ne zmorejo zagotoviti preživetja in njegova ocenjena vrednost po netržni evidenci Geodetske uprave RS presega 120.000 evrov.⁷⁸

---

⁷⁶ Cilj, h kateremu stremi novela E k ZSVarPre, je bolj pravična ureditev omejitve dedovanja in prepovedi odtujitve in obremenitve. Več o tem: Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o socialno varstvenih prejemkih (ZSVarPre-E), 2016, str. 12, dostopen na: <http://imss.dz-rs.si/imis/547c62c25a36cc393166.pdf> (14. 3. 2017). Čeprav ne omeni, kaj je pravičnost, je sama novela posledica ugotovljenega zavračanja VD s strani starejših oseb, ki so lastnice nepremičnin, a hkrati živijo v hudem pomanjkanju in se odrekajo pomoči zaradi varstva dedičeve pravice do dedovanja celotne nepremičnine. Glede na to, da je ministrica, ki je sodelovala tudi pri pripravi prvotnega zakona, predlog novele predstavila na sedežu lastne stranke in ne na ministrstvu in da so spremembe na področju omejitve dedovanja in prepovedi odtujitve in obremenitve oblikovane predvsem zaradi zaveze iz določb v koalicijski pogodbi, sprejete na pobudo Desus-a, lahko sklepamo, da gre tudi za pereče politično vprašanje in nabiranje točk pred prihodnjimi rednimi parlamentarnimi volitvami leta 2018. Več o tem na: <http://socialnidemokrati.si/blog/2016/09/14/ministrica-kopac-mrak-denarna-socialna-pomoc-in-varstveni-dodatek-po-novem-predlogu-zakona-brez-zaznamb-in-vracanja/> (14. 3. 2017).

⁷⁷ Gre za primeroma naštetih okoliščin iz 27/3, 8. člena ZSVarPre-E. Tako lahko CSD odobri pomoč, če ugotovi obstoj postopka zaradi nasilja v družini, postopka odtujitve ali razdružitve nepremičnine z namenom pridobitve sredstev za preživetje, ki ne traja več kot 24 mesecev, ali če je oseba upravičena do oprostitve plačil socialnovarstvenih storitev ali do prispevka k plačilu sredstev, namenjenih za plačilo oziroma doplačilo pravic družinskega pomočnika in je začel postopek zaznambe prepovedi odtujitve in obremenitve nepremičnine v zemljiški knjigi.

⁷⁸ V mesecu juniju 2016 je bilo okoli 60.400 prejemnikov pomoči, od tega 54.070 DSP in 10.616 VD, pri čemer so slednji, v okoli 40 odstotkov, prejemali tudi DSP. Od vseh prejemnikov pomoči jih je bilo okoli 13 odstotkov oziroma 7.700 takih, ki so imeli v lasti stanovanje ali stanovanjsko hišo. Povprečna vrednost stanovanja ali stanovanjske hiše je v avgustu 2016 znašala okoli 70.000 evrov. V osrednjeslovenski statistični regiji 87.724 evrov oz. 110.064 evrov za stanovanjsko hišo. V najdražji statistični regiji, to je obalno-kraški, znaša povprečna vrednost stanovanj 118.458 evrov, stanovanjskih hiš pa 119.410 evrov. Več o tem: Predlog zakona o spremembah in

Pri čemer se, iz premoženja zapustnika, izloči le tisti del pomoči, ki je bil dodeljen po izpolnitvi omenjenega pogoja (člen 54.a/III ZSVarPre-E).

Novela je tako pri socialnovarstvenih prejemkih črtala odbitek 12 najvišjih zneskov in odbitek dveh tretjin vrednosti dane pomoči ter postavila »mejo med tistimi, ki si preživetje z razpolaganjem s stanovanjem, v katerem živijo, lahko zagotovijo, in tistimi, ki si preživetja z razpolaganjem s takim stanovanjem ne morejo zagotoviti.«⁷⁹ Tako je postavila omejitev dedovanja le pri tistih osebah, ki mejo v obliki lastništva stanovanja nad določeno vrednostjo dosežajo in predstavljajo za sistem osebe, ki imajo dovolj sredstev za preživetje, vendar jih zaradi določenih okoliščin ne morejo aktivirati.

V Sloveniji so značilna lastniška stanovanja,⁸⁰ vendar je veliko primerov, kjer je stanovanje ali stanovanjska hiša v solasti več oseb. Zato je potrebno z ustrežno razlago razbrati namen nove oblike omejitve dedovanja in ugotoviti, da se v primeru solastništva na stanovanju v vrednosti 120.000 evrov upošteva za prejemnika pomoči le vrednost njegovega idealnega deleža in ne vrednosti celotne nepremičnine.

Opozoriti je še potrebno, da se z 9. členom prehodne določbe ZSVarPre-E⁸¹ za vse osebe, ki so prejemale pomoč do sprejema ZSVarPre-E, ohrani v veljavi omejitev dedovanja v višini opredeljeni po zgoraj omenjenem 39. členu prehodnih določb ZSVaPre-C. V kolikor omenjenega 9. člena ne bi bilo, bi se presojala omejitev dedovanja po ZSVarPre, ki bi veljal ob smrti zapustnika. Tako pa se bo zdaj za del pomoči, ki jo je oseba prejela do 1. 2. 2017, ob njeni smrti, omejilo dedovanje upoštevajoč višino iz 39. člena prehodnih določb ZSVaPre-C, medtem ko se

---

dopolnitvah Zakona o socialno varstvenih prejemkih (ZSVarPre-E), 2016, str. 10, dostopen na: <http://imss.dz-rs.si/imis/547c62c25a36cc393166.pdf> (14. 3. 2017).

⁷⁹ Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o socialno varstvenih prejemkih (ZSVarPre-E), 2016, str. 10, dostopen na: <http://imss.dz-rs.si/imis/547c62c25a36cc393166.pdf> (14. 3. 2017).

⁸⁰ Za RS so na stanovanjskem področju značilni visok delež lastniških stanovanj, saj kar 64,5 % starejših od 50 let živi na kmetiji ali v samostojni stanovanjski hiši, visoka stanovanjska nemobilnost in navezanost na nepremičnine (predvsem starejših oseb). Več o tem: Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o socialno varstvenih prejemkih (ZSVarPre-E), 2016, str. 10, dostopen na: <http://imss.dz-rs.si/imis/547c62c25a36cc393166.pdf> (14. 3. 2017).

⁸¹ 9. člen prehodnih in končnih določb ZSVarPre-E ima, kar zadeva opredelitve višine, do katere se omeji dedovanje po posamezni pomoči, enako vsebino kot 39. člen prehodnih in končnih določb ZSVaPre-C. Zgolj zaradi večje preglednosti prikaza, da ZSVarPre-E, glede na čas prejemanja pomoči, ohranja dvojni način izračunavanja višine vrednosti, do katere se omeji dedovanje, uporabljam v besedilu tega poglavja, ko primerjam ureditve, tudi 39. člen ZSVarPre-C kot substitut 9. členu ZSVarPre-E.

za del pomoči, ki jo bo prejela po odločbi CSD po 1. 2. 2017, kljub istemu dohodkovnemu, nepremičninskemu cenzusu, istemu premoženjskemu stanju in drugih okoliščin, dedovanje ne bo omejilo v predvideni višini celotne vrednosti dane pomoči brez odbitkov (54.a/III člen ZSVarPre), če gre za prejemnika državnega transferja, ki ni lastnik nepremičnine v vrednosti nad 120.000 evrov. Za prejemnike občinskih transferjev se, po 54.a/1 členu ZSVarPre, zaenkrat *de facto* ohranja isto stanje omejitve dedovanja v višini vrednosti 2/3 prejete pomoči, saj novela ni spremenila njegove višine. V primeru, da bo to storjeno v bodoče, pa se bo verjetno smiselno uporabljal sistem za izračun končne vrednosti izločitve, kot velja danes pri DSP in VD.

Tako imamo sedaj v veljavi vzporedni sistem omejitve dedovanja, kar prinaša za naslovnike, sodišča in druge zainteresirane zmedo, verjetno pa tudi neenakost med prejemniki, saj stvarnega in razumnega razloga za ohranitev veljavnosti starega sistema nisem uspel zaslediti. Vlada sicer podaja utemeljitev, da bi bila drugačna rešitev »nepravična do oseb, ki so izplačano DSP oz. VD vrnilo za časa življenja, ter do zapustnikov, katerih premoženje se je omejilo.«⁸² Menim, da gre za sprenevedanje in zavajanje, saj prostovoljno vračanje pomoči nima nikakršne povezave z omejitvijo dedovanja, saj se pri njih vrača pomoč v polni vrednosti in ne veljajo določbe 128. člena ZD, 39. člena ZSVarPre-C ali 54.a člena ZSVarPre. Osebe, ki vračajo prostovoljno, so (bivše) prejemnice pomoči, pri omejitvi dedovanja pa je prejemnik že preminil.

Prav tako ni pojasnjeno, zakaj potem tudi sistema iz ZSVarPre-C niso omejili zgolj za prejemnike do določenega trenutka.

Menim, da se tako neenako obravnava osebe v enakem dejanskem položaju,⁸³ saj je pri prejetanju socialnega transferja bistveno premoženjsko stanje in potreba posameznika ter izpolnjevanje drugih pogojev iz ZSVarPre in ZUPJS, ki pa ostajajo enaki pred in po veljavi novele E k ZSVarPre. Zakonodajalec tako glede višine omejitve dedovanja razlikuje med prejemniki pomoči zgolj na podlagi veljavnosti zakona ob vlogi, torej glede na pravno podlago, na kateri temelji odločba CSD.

---

⁸² Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o socialno varstvenih prejemkih (ZSVarPre-E), 2016, str. 30, dostopen na: <http://imss.dz-rs.si/imis/547c62c25a36cc393166.pdf> (14. 3. 2017).

⁸³ „Načelo enakosti (14. člen Ustave RS) pred zakonom namreč ne pomeni, da zakon ne bi smel različno urejati položajev pravnih subjektov, pač pa, da tega ne sme početi samovoljno, brez razumnega in stvarnega razloga.,, odločba USRS opr. št. U-I-161/12-16, dostopna na: <http://odlocitve.us-rs.si/sl/odlocitev/US30347?q=U-I-161%2F12-16> (14. 3. 2017).

Stvarnega in razumnega razloga za neenako obravnavo enakih položajev pa, kot že omenjeno, ne more predstavljati želja po preprečitvi nepravilnega obravnavanja oseb, ki so prostovoljno že vračale prejeto pomoč, in oseb, ki niso vračale prostovoljno in bodo omejene pri dedovanju, saj gre za neenaka položaja. Oseba, ki vrača v celotni vrednosti, ima dovolj sredstev že tekom življenja in to stori prostovoljno, medtem ko oseba, ki nima zadosti sredstev, tega preprosto ne more vrniti in se sredstva v delni vrednosti povrnejo šele, ko nje ni več. Že dejstvo, da za osebi pri izračunu »vračila socialne pomoči« ne velja enaka višina vrednosti, pomeni, da ta dva primera med seboj nista bistveno enaka.

Neenako obravnavanje prejemnikov pomoči pred in po veljavi ZSVarPre-E glede višine vrednosti omejitve dedovanja krši enako izvrševanje pravice do človekovega dostojanstva in pravice do zasebne lastnine in dedovanja (1., 33., 67./2 člen URS), saj s tem, ko za osebe, ki so do 1. 2. 2017 prejemale pomoč in imajo stanovanje v vrednosti manj kot 120.000 evrov, obstoji omejitev dedovanja in so onemogočene pri pisanju veljavne oporoke. Medtem ko, če ne bi bilo 9. člena ZSVarPre- E in omejitve dedovanja tudi za njih, bi bila ista oporoka veljavna. Zato se je potrebno vprašati, ali res obstoji stvaren in razumen razlog⁸⁴ za različno obravnavanje enakih prejemnikov pomoči v zvezi z izvrševanjem pravice do svobode testiranja, ki je hkrati tudi eno izmed temeljnih načel dednega prava. Razlogi iz zakona in obrazložitev zakonskega besedila puščajo dvome.

Kar se pa tiče enakosti glede oseb, pri katerih je že prišlo do omejitve dedovanja, je bilo že zgoraj omenjeno,⁸⁵ da je za uporabo predpisa, ki določa višino vrednosti, relevanten le predpis, veljaven v času smrti oz. uvedbe dedovanja. Smrt pa predstavlja višjo silo, nepredvidljiv dogodek, zato je razumem razlog za razlikovanje, še posebej, ker je nepogrešljivega pomena za omejitve dedovanja.

Prav tako je potrebno še opomniti na 128./VII člen ZD, ki v korist občine omogoča omejitve dedovanja v polni vrednosti sredstev, ki jih je namenila za kritje pogrebnih stroškov iz občinskega proračuna na podlagi obveznosti po 16. členu ZPPDej.

---

⁸⁴ Gre za sestavni del testa arbitrarnosti, ki se ga uporabi pri ugotavljanju upravičenosti posega v 14. člen URS in tako ugotavlja ustavnost ukrepa, ki neenako obravnava osebe v istem ali podobnem dejanskem ali pravnem položaju.

⁸⁵ Glej stran 24.

Zaradi želje, da bi nova ureditev omejitve dedovanja vplivala le na prejemnike pomoči po dnevu veljavnosti novele E k ZSVarPre, je v sedmem členu prehodne določbe ZSVaPre-E opredeljeno, da se za zapuščinske postopke, ki so v teku še po uveljavitvi novega zakona, uporabljajo zgolj določbe ZD-C in ZSVarPre-C. Načeloma ta določba ni potrebna, saj, kot že omenjeno, iz sodne prakse⁸⁶ izhaja, da gre pri 39. členu ZSVarPre-C, ki opredeljuje višino posamezne vrste pomoči, za katero se omeji dedovanje, za materialno določbo, ki se veže na dan smrti zapustnika in ne na dan zaključka zapuščinske obravnave. Enako bo moralo veljati tudi za nov 54.a člen ZSVarPre, ki prav tako ureja višino omejitve dedovanja. Tako se uporablja le zakon, ki je veljal na dan prejemnikove smrti.

2.8.3. Mnenje o spremembah glede višine omejitve dedovanja

S spremenjenim sistemom višine vrednosti, do katere se omeji dedovanje, je zakonodajalec sledil sklepu ustavnega sodišča U-I-223/08,⁸⁷ ki določa, da se naj dedovanje omeji le po tisti osebi, ki ji dajalec pomoči ni bil dolžan pomagati, saj ima zadosti sredstev za preživetje, a zaradi nizkega lastnega dohodka hkrati tudi izpolnjuje pogoje za pridobitev pomoči.

V želji po večji solidarnosti se tako z novelo E postavlja mejo za delitev socialno varstvenih prejemnikov v obliki lastništva stanovanja ali stanovanjske hiše v vrednosti, ki presega zakonsko določeno vrednost. Tako postajata omejitev dedovanja in vpis prepovedi odtujitve in obremenitve v zemljiško knjigo, kot njegovo sredstvo zavarovanja, legitimna le še pri osebah, ki so imele dovolj lastnih sredstev za preživljanje, vendar so prejemale pomoč, ker si s temi sredstvi, zaradi objektivnih okoliščin, niso mogle zagotoviti vira dohodka in s tem preživetja.⁸⁸

Zato naj bi bilo pravično in solidarno, da zgolj tisti, katerega vrednost stanovanja presega zakonski cenzus, s svojim premoženjem ob smrti prispeva v socialno blagajno in tako pripomore

---

⁸⁶ Na primer VSM sklep I Cp 1144/2014, dostopen na: [http://www.sodnapraksa.si/?q=id:2012032113074197&database\[SOVS\]=SOVS&database\[IESP\]=IESP&database\[V DSS\]=VDSS&database\[UPRS\]=UPRS&_submit=i%C5%A1%C4%8Di&page=0&id=2012032113074197](http://www.sodnapraksa.si/?q=id:2012032113074197&database[SOVS]=SOVS&database[IESP]=IESP&database[V DSS]=VDSS&database[UPRS]=UPRS&_submit=i%C5%A1%C4%8Di&page=0&id=2012032113074197) (14. 3. 2017).

⁸⁷ Sklep US RS opr.št. U-I-223/08, dostopen na: <http://odlocitve.us-rs.si/sl/odlocitev/US29075?q=U-I-223%2F08> (14. 3. 2017).

⁸⁸ Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o socialno varstvenih prejemkih (ZSVarPre-E), 2016, naslovna stran, dostopen na: <http://imss.dz-rs.si/imis/547c62c25a36cc393166.pdf> (14. 3. 2017).

s svojim premoženjem k preskrbi drugih pomoči potrebnih. S tem naj bi se zagotavljala sorazmernost posega v pravico do zasebne lastnine in dedovanja po 33. členu URS v korist pravice do socialne varnosti po 50. členu URS, saj je dedičeva pravica omejena tudi s pravicami drugih, v našem primeru tistih pomoči potrebnih.⁸⁹ Menim, da ureditev, ki na podlagi prostega preudarka CSD omogoča pridobitev socialnega transferja tudi osebi, ki ima v lasti vrednejše premoženje, sorazmerno ustreza zagotavljanju človekovih pravic. Zahteva po prodaji, zgolj za pridobitev sredstev za osnovne življenjske potrebe, bi pomenila pregrob poseg v pravico do zasebne lastnine, svobodo razpolaganja in posledično v človekovo dostojanstvo, saj je pravilno, da se posameznik samostojno odloči, kako bo ravnal v življenju.

Kot vse kaže, predstavlja stanovanje ali stanovanjska hiša po novem stvaren in razumem razlog za razlikovanje oseb v enakem položaju. Tako bomo lahko imeli v praksi dve osebi s premoženjem v enaki vrednosti, le v različnih oblikah, in bo po eni dedovanje omejeno, po drugi pa ne. Strinjam se, da je pomembna tudi oblika oz. vrsta premoženja, ki ga posameznik ima, npr. stanovanje, vrednosti papirji, prihranki na bančnem računu, zlatnina, gotovina, saj nekateri izmed njih omogočajo hitro in prosto razpolaganje, medtem ko stanovanje ne predstavlja enako razpoložljivega sredstva, zato je potrebno omogočiti prehodno obdobje, ko bo lahko oseba svobodno, racionalno in ekonomsko učinkovito prodala nepremičnino in si s kupnino uspela najti primernejšo in cenejšo nastanitev.

Vseeno pa imam pomisleke glede izbrisa vseh zaznamb v korist RS, s katerimi se je zagotovilo obstoj lastništva nepremičnin ob smrti prejemnika in s tem učinkovitost poplačila zahtevka iz 128. člena ZD. Menim, da to prinaša možnost zlorab, saj bodo tako imeli prejemniki možnost razpolagati brez soglasja in vednosti dajalca pomoči, kar pomeni, da bo oseba, ki danes izpolnjuje pogoje za vračanje pomoči, prodala stanovanje in tako preprečila, da se bo ob smrti ohranilo premoženje. To pomeni, da dajalec pomoči ne bo mogel pridobiti sredstev iz naslova omejitve

---

⁸⁹ Odločba ustavnega sodišča RS z opravilno številko U-I-330/97, dostopna na: <http://odlocitve.us-rs.si/sl/odlocitev/US20484?q=U-I-330%2F97> (14. 3. 2017). Sicer se lahko tudi z davkom na dediščine doseže namen socialne funkcije dednega prava, torej zagotavljanje eksistenčnih pogojev nepreskrbljenih oseb. Več o tem: Zupančič, 2008, str. 86. Menim, da to ne zadošča za preprečitev neupravičene obogatitve dedičev na stroške proračuna, saj davek doleti vsako dediščino, medtem ko omejitev dedovanja le tisto, kateri obsegu so pripomogla družbena sredstva.

dedovanja. Medtem ko bi morala ista oseba ob obstoju zaznambe pridobiti soglasje dajalca pomoči in istočasno s kupnino poplačati vrednost dane pomoči.

Problem bo tudi aktualnost in nadzor evidenc Geodetske uprave RS, saj je gibanje cen na nepremičninskem trgu nestabilno. Prav tako lahko različna popravila, adaptacije, spremembe prostorskega načrta, naravne nesreče, nova javna infrastruktura, bližina javnih služb in še več, kar kaže na spornost množičnega vrednotenja nepremičnin, vplivajo na spremembo vrednosti nepremičnine, ki jo mora državni organ pravočasno zaznati in upoštevati pri izračunu vrednosti. Pomembno je tudi vprašanje, koliko oseb sploh izpolnjuje nov kriterij za omejitev dedovanja. V primeru, da oseb, ki prejemajo pomoč in so lastniki takšnih nepremičnin, ni,⁹⁰ država deluje v nasprotju z odločbo ustavnega sodišča U-I-330/97.⁹¹ Četudi v njej ni izrecno rečeno, da neomejitev dedovanja ni v neskladju z ustavnim redom, zaradi obrazložitve odločbe, menim, da temu vendarle je tako.⁹²

Tekom zakonodajnega postopka sprejemanja ZSVarPre-E in poročanja o njem je bilo zaslediti izjave, da omejitve dedovanja in vračanja pomoči ne bo več.⁹³ To je bilo v odnosu do prejemnikov pomoči zavajajoče, saj se omejitev dedovanja ohranja za vse prejemnike pomoči, ki so jo prejeli do 1. 2. 2017, prav tako ostaja za vse prejemnike občinskih pomoči, stare in bodoče, ter za vse prejemnike državne pomoči, ki izpolnjujejo nepremičninski pogoj.

---

⁹⁰ Okoli 2.500 prejemnikov VD je imelo, še po starem kriteriju, zaznambo prepovedi odtujitve in obremenitve vpisano v zemljiško knjigo v času sprejemanja ZSVarPre-E. Več o tem: Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o socialno varstvenih prejemkih (ZSVarPre-E), 2016, str. 8, dostopen na: <http://imss.dz-rs.si/imis/547c62c25a36cc393166.pdf> (14. 3. 2017). A ob sprejemu ZSVarPre-E je le še 13 prejemnikov VD z lastniškim stanovanjem ali stanovanjsko hišo v vrednosti nad 120.000 evrov, torej oseb, ki izpolnjujejo nov kriterij za prepoved odtujitve in obremenitve. Vseh prejemnikov VD je bilo septembra leta 2016 10.796, medtem ko aprila leta 2017 14.765. Več o tem: <https://www.dnevnik.si/1042761286/slovenija/s-1-februarjem-se-za-prejemnike-varstvenega-dodatka-odpravlja-zaznamba-na-nepremicninah> (14. 3. 2017) in <http://www.delo.si/novice/slovenija/skoraj-50-odstotkov-vec-prejemnikov-dodatka.html> (21. 8. 2017).

⁹¹ Z vrnitvijo sredstev pomoči, ki so jo dobile osebe, ki so v času prejetja pomoči sicer imele premoženje, vendar so ga potrebovale zase in samo po sebi to premoženje ni prinašalo dohodka«, se prepreči »neupravičeno zmanjševanje sredstev za zagotavljanje pomoči.« Več o tem: odločba US RS opr. št U-I-330/97, dostopna na: <http://odlocitve.us-rs.si/sl/odlocitev/US20484?q=U-I-330%2F97> (14. 3. 2017).

⁹² Več o tem v poglavju 3.3. z naslovom »izbris zaznamb«.

⁹³ Na primer članek z naslovom »Vlada naj bi po novem letu odpravila vračila socialne pomoči«, dostopen na: <http://www.rtv-slo.si/slovenija/vlada-naj-bi-po-novem-letu-odpravila-vracila-socialne-pomoci/404100> (14. 3. 2017).

Še posebej v luči zgoraj omenjenima odločitvama ustavnega sodišča⁹⁴ in dejstva, da se z omejitvijo dedovanja v nekem delu tudi uresničuje in efektivno zagotavlja pravica do socialne varnosti drugih, bi bilo iluzorno, da bi se zakonodajalec odločil za popolno odpravo instituta, četudi je za to že imel možnost.⁹⁵ Menim, da je potrebno ohraniti prizadevanje za pravično omejitev dedovanja, a hitre in neutemeljene spremembe niso prava pot. Pravilna smer bi bila izboljšava sistema dodelitve pomoči, zagotoviti bi bilo treba dolgoročno vzdržljiv sistem financiranja ter dodeliti pomoč le tistim, ki so je potrebni, in preprečiti zlorabe sistema s pomočjo neresničnega prikazovanja dohodkov in premoženja.

Pomembno je, da država ali občina pravočasno in pravilno zaznata dediče prvega dednega reda, ki so potrebni pomoči, in se v takih primerih ustrezno odzoveta z obligatorno odpovedjo omejitvi dedovanja. Menim, da na ta način država še zmeraj ostaja socialna država, saj si aktivno prizadeva za pomoč pomoči potrebnim in za odpravo revščine ali vsaj zmanjševanja tveganja zanjo, tako da pomoči potrebnim z denarnimi sredstvi ali sredstvi v naravi zagotavlja človeka dostojno življenje (2. člen URS).⁹⁶

Vendar najboljša politika za odpravo revščine ni dodelitev pomoči kot pasivnega zneska, temveč je gospodarska politika z ustvarjanjem ustreznih pogojev na trgu dela⁹⁷ in zagotavljanjem stabilnega gospodarskega okolja, ustvarjanjem ustrezne davčne politike, državnih naložb, krepitev stabilne gospodarske rasti, z usklajevanjem monetarne politike in nadzora nad inflacijo in podobno.

---

⁹⁴ Sklep US RS z opr. št. U-I-223/08, dostopen na <http://odlocitve.us-rs.si/sl/odlocitev/US29075?q=U-I-223%2F08> (14. 3. 2017) in odločba US RS z opr. št. U-I-330/97, dostopna na: <http://odlocitve.us-rs.si/sl/odlocitev/US20484?q=U-I-330%2F97> (14. 3. 2017).

⁹⁵ Dve opozicijski stranki sta tudi večkrat predlagali, v obliki zakonov ali amandmajev (SDS z nesprejetim ZSVarPre-D leta 2015, dostopen na: <http://imss.dz-rs.si/imis/75c4f1cb8f383c890cb0.pdf> (14. 3. 2017) in nesprejetim ZSVarPre-E leta 2016, dostopen na: <http://imss.dz-rs.si/imis/3adf029adea4fd4e96c0.pdf> (14. 3. 2017), ZL z nesprejetimi amandmaji pri ZD-C, dostopni na <http://imss.dz-rs.si/imis/78df98f86ecbfc7d9905.pdf> (14. 3. 2017), in pri ZSVarPre-E, dostopni na: <http://imss.dz-rs.si/imis/0630aa82eae703042cd9.pdf> (14. 3. 2017)), popolno odpravo instituta omejitve dedovanja.

⁹⁶ Kresal, 2010, str. 94.

⁹⁷ M. Vuk na petinštirideseti nujni seji Odbora za delo, družino, socialne zadeve in invalide z dne 1. 12. 2016, dostopna na <http://ava.rtvsllo.si/predvajaj/45-nujna-seja-odbora-za-delo-druzino-socialne-zadeve-in-invalide/ava.2.174440805/> (14. 3. 2017).

Ne glede na to moramo od države zahtevati, da poskrbi za osebe, ki so v materialni stiski, da jim omogoči minimalni življenjski standard, sredstva, s katerimi bodo samovoljno zadostile svojim potrebam, da ohranijo človekovo dostojanstvo. URS ne določa ali zagotavlja posameznih socialnih pravic, vendar v 50. členu zavezuje državo k aktivnemu delovanju za zagotovitev dostopa do socialnih dobrin in tudi predvideva ustavno pooblastilo za nadaljnje zakonsko urejanje.⁹⁸ Gre za obligacijo prizadevanja, pri čemer država ni dolžna zagotoviti določenega življenjskega standarda po želji prejemnika, temveč vsem le minimalni standard, ki jim bo zagotovil človekovo dostojanstvo.⁹⁹

Zato je potrebno sprejeti ustrezno zakonodajo, opredeliti pogoje, upravičence, način financiranja in trajanje pomoči. Omejitev dedovanja pa nikoli ni bila pogoj za pridobitev pomoči, zato neposredno ne vpliva na prejemnika pomoči. Torej država ne more biti odgovorna, če oseba ne zaprosi ali se odpove tej materialni varnosti, ker se ne strinja s prepovedjo odtujitve in obremenitve ali z omejitvijo dedovanja, temveč je oseba tista, ki mora trpeti posledice lastnih ravnanj v obliki odpovedi prejema. Potrebno je vzbuditi družbeno odgovorno zavest in ne le odgovornosti do družine.

Sprememba višine omejitve dedovanja in zaznambe je sledila v praksi velikemu številu odpovedi VD, zato se obeta večji porast števila vlog ravno pri omenjeni pomoči.¹⁰⁰ Predvidevam, da bodo tudi tisti, ki prej niso zaprosili za pomoč, zdaj zanjo zaprosili, saj nimajo več zadržkov, da bodo pridobili zaznambo na stanovanju in da bodo morali to pomoč nekoč vračati njihovi dediči družbi in drugim potrebnim, temveč da bodo lahko ohranili vrednost te pomoči znotraj družine. Tako se bo bolj varovala pravica do zasebne lastnine in dedovanja oseb, ki ne izpolnjujejo pogojev za prejemanje socialne pomoči, kot pa pravica do socialne varnosti in sistem proračunskega financiranja le-te, ki omogoča osebam, ki pa so potrebne pomoči sredstva za življenje.

---

⁹⁸ Kresal, 2010, str. 523.

⁹⁹ Prav tam.

¹⁰⁰ Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o socialno varstvenih prejemkih (ZSVarPre-E), 2016, str. 16, dostopen na: <http://imss.dz-rs.si/imis/547c62c25a36cc393166.pdf> (14. 3. 2017) in tudi članek v časopisu Delo, dostopen na <http://www.delo.si/novice/slovenija/skoraj-50-odstotkov-vec-prejemnikov-dodatka.html> (21. 8. 2017).

Prevečkrat pozabljamo, da se omejitev dedovanja nanaša tudi na osebe, ki prejemajo pomoč, ker niso dela sposobne in ne zmorejo samostojno opravljati osnovnih življenjskih potreb.¹⁰¹ Pri njih se pravila ne spreminjajo. Ostajajo na istem, kajti občine ohranjajo svoj odstotek. Razlog? Politična moč in stabilnost politike ima svoje meje in ob dejstvu, da občine že tako delujejo v pomanjkanju in v večno trajajočih nesoglasjih glede povprečnin, menim, da vlada tega področja ne misli spreminjati niti v prihodnosti, četudi je leta 2015¹⁰² dejala, da si bo prizadevala za odpravo omejitve dedovanja pri osebah, ki že od rojstva oziroma mladosti potrebujejo pomoč pri opravljanju osnovnih življenjskih potreb in se ne pričakuje, da bodo zmožne pridobivati sredstva in pridobiti premoženje, iz katerega bi si lahko dajalec pomoči povrnil dana sredstva.

Za zaključek pa, kot opozarja bivša varuhinja za človekove pravice Čebašek-Travnik, seznanitev z omejitvijo dedovanja že v vlogi oz. odločbi¹⁰³ CSD predstavlja tudi negativne posledice, saj je lahko etično sporno, da z omenjeno seznanitvijo upravičenca, ki je v težkem zdravstvenem in finančnem stanju, pripeljemo do težke odločitve, do psihičnega, moralnega konflikta, ko bo ocenjeval in primerjal med seboj, na eni strani prejetje pomoči in izboljšanje življenjskega standarda ter na drugi strani obstanek v revščini ter omogočanje dedičem dedovanje celotnega premoženja.¹⁰⁴

Gre za stres, ki ponavadi vodi v odpoved pravici, saj želi oseba z lastnim odrekanjem pomagati dediču v upanju, da bo, če bo potrebno, ta nekoč poskrbel zanj. Veliko je tudi verbalnega, psihičnega in celo fizičnega nasilja nad starejšimi ravno zaradi želje dedičev, da ne bi bili

---

¹⁰¹ Gre za osebe, ki nujno potrebujejo pomoč tretje osebe za opravljanje osnovnih življenjskih potreb, zato so lahko upravičeni do socialnih pomočeh, ki ju opredeljuje ZSV v obliki oprostitev plačila socialnovarstvenih storitev ter prispevka k plačilu sredstev, namenjenih za plačilo oziroma doplačilo pravic družinskega pomočnika.

¹⁰² Mnenje Vlade o nesprejetem Predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o socialnovarstvenih prejemkih (ZSVarPre-E), 2016, str. 6-7, dostopno na: <http://imss.dz-rs.si/imis/e1f6084da734cdf6fb07.pdf> (14. 3. 2017).

¹⁰³ Danes se prejemnik pomoči seznanja z omejitvijo dedovanja že v odločbi o dodelitvi pomoči, četudi gre za institut dednega prava, ki ne vpliva na upravičenost do socialne pomoči in ni upravno pravni institut, ki so opredeljeni v upravnih aktih. Več o tem: <http://www.varuh-rs.si/o-instituciji/podrocja-dela-varuha/omejitve-osebne-svobode/novice/detajl/vracanje-socialne-pomoci-je-del-socialne-pravicnosti/?cHash=488c8d93d1> (14. 3. 2017). Menim, da državni organi, ki so v upravnem razmerju oblastni in nadrejeni ter zasledujejo javni interes, med katerega lahko uvrstimo tudi polno informiranost strank in zagotavljanje njihovega dostojanstva, ne bi smeli tajiti podatkov, ki so za marsikoga odločilnega pomena pri odločitvi za (ne)uveljavitev pomoči. Ustno pojasnilo ne zadošča, zato je ustrezen le zapis v prilogi k obrazcu ali na obrazcu o omejitvi dedovanja in odpovedi povračilu pomoči.

¹⁰⁴ Oddaja Reakcija na VAL-u 202 z dne 23. 10. 2010, dostopna na <http://4d.rtvsl.si/arhiv/reakcija/85638170> (14. 3. 2017).

omejeni pri dedovanju.¹⁰⁵ Menim, da to ne bi smel biti argument pri razmišljanju *pro&contra* o omejitvi dedovanja, temveč je v prvi vrsti pristojnost CSD, policije in preostalih organov, da zaznajo, preiskujejo in sankcionirajo tako vedenje.

2.9. Vrednost zapustnikovega premoženja ob smrti

Če sta uvedba dedovanja in zapuščinskega postopka vezana na trenutek smrti osebe, je njegov zaključek nedoločen in odvisen od mnogoterih faktorjev, kot so npr. odzivnost dedičev, sodišča, prigrasitev in vedenje o dedičih, obseg premoženja in njegovega popisa in cenitve,¹⁰⁶ morebitni spori, ki so preusmerjeni na pravdo,¹⁰⁷ izpodbijanje oporok. To pomeni, da se lahko postopek zavleče za vrsto let. V tem času je neutemeljeno pričakovati, da ne bi prišlo do sprememb na zapustnikovem premoženju, navedenem v smrtovnici.¹⁰⁸ Tako lahko predvidevamo, da se zaradi

---

¹⁰⁵ Informativna oddaja Odmevi, z dne 10. 6. 2016, dostopna na <http://4d.rtvsllo.si/arhiv/odmevi/174410613> (14. 3. 2017).

¹⁰⁶ Popis in cenitev zapustnikovega premoženja (184/I člen ZD) sta pri omejitvi dedovanja po 128. členu ZD obligatorne narave. Odredi ju sodišče. Stroški popisa in cenitve, torej izdelava izvedenskega mnenja zaradi ugotovitve vrednosti zapuščine, predstavljajo skupne stroške, zato jih sodišče razdeli po dedičih, dajalcih pomoči idr. glede na delež vrednosti zapuščine, ki jim pripade. Več o tem: VSL sklep I Cp 901/2010, dostopen na: [http://www.sodnapraksa.si/?q=id:2010040815244248&database\[SOVS\]=SOVS&database\[IESP\]=IESP&database\[V DSS\]=VDSS&database\[UPRS\]=UPRS&_submit=i%C5%A1%C4%8Di&page=0&id=2010040815244248](http://www.sodnapraksa.si/?q=id:2010040815244248&database[SOVS]=SOVS&database[IESP]=IESP&database[V DSS]=VDSS&database[UPRS]=UPRS&_submit=i%C5%A1%C4%8Di&page=0&id=2010040815244248) (14. 3. 2017).

¹⁰⁷ V kolikor dedič nasprotuje dajalčevemu zahtevku po obstoju ali višini dane pomoči, sodišče na podlagi 210/I člena ZD napoti stranke na pravdo ne glede na to, ali je sporno dejansko ali pravno vprašanje, saj njihov spor ne izhaja iz dednega, temveč premoženjskopravnega razmerja, nastalega še tekom življenja prejemnika pomoči. Več o tem: VSC sklep Cp 563/2007, VSM sklep I Cp 1190/2013, Žnidaršič-Skubic, 2012, str 384. Če sklepamo po podobnosti 32. in 128. člena ZD, bi se uporabilo 212/II člen ZD, vendar 210. člen ZD govori o stranki, medtem ko 212. člen ZD o dedičih, kar pa po 128. členu ZD dajalec pomoči ni nikoli. Drugi odstavek 210. člena ZD pa le primeroma in ne taksativno našteva primere spornih dejstev. Sklepa sta dostopna na: [http://www.sodnapraksa.si/?q=128.%20%C4%8Dlen%20zakon%20o%20dedovanju&database\[SOVS\]=SOVS&database\[IESP\]=IESP&database\[VDSS\]=VDSS&database\[UPRS\]=UPRS&database\[SEU\]=SEU&database\[NEGM\]=NEGM&database\[SOSC\]=SOSC&database\[SOPM\]=SOPM&_submit=i%C5%A1%C4%8Di&rowsPerPage=20&page=0&id=41642](http://www.sodnapraksa.si/?q=128.%20%C4%8Dlen%20zakon%20o%20dedovanju&database[SOVS]=SOVS&database[IESP]=IESP&database[VDSS]=VDSS&database[UPRS]=UPRS&database[SEU]=SEU&database[NEGM]=NEGM&database[SOSC]=SOSC&database[SOPM]=SOPM&_submit=i%C5%A1%C4%8Di&rowsPerPage=20&page=0&id=41642) (14. 3. 2017), [http://www.sodnapraksa.si/?q=128.%20%C4%8Dlen%20zakon%20o%20dedovanju&database\[SOVS\]=SOVS&database\[IESP\]=IESP&database\[VDSS\]=VDSS&database\[UPRS\]=UPRS&database\[SEU\]=SEU&database\[NEGM\]=NEGM&database\[SOSC\]=SOSC&database\[SOPM\]=SOPM&_submit=i%C5%A1%C4%8Di&rowsPerPage=20&page=0&id=2012032113059860](http://www.sodnapraksa.si/?q=128.%20%C4%8Dlen%20zakon%20o%20dedovanju&database[SOVS]=SOVS&database[IESP]=IESP&database[VDSS]=VDSS&database[UPRS]=UPRS&database[SEU]=SEU&database[NEGM]=NEGM&database[SOSC]=SOSC&database[SOPM]=SOPM&_submit=i%C5%A1%C4%8Di&rowsPerPage=20&page=0&id=2012032113059860) (14. 3. 2017).

¹⁰⁸ Za zapuščinski postopek je bistvenega pomena smrtovnica, ki, kot javna listina, vsebuje osebne podatke o zapustniku, med drugim tudi podatke o prejemanju pomoči, predvidene s predpisi s področja socialnega varstva. Gre za opredelitev vrste pomoči, obdobje prejemanja, skupni znesek pridobljenih sredstev ter zavezanca k izplačilu teh sredstev (člen 183 ZD).

odsvojitve, razpolaganj z zapustnikovimi sredstvi, vzdrževanja, uničenja (ne)premičnin dejansko stanje tudi bistveno razlikuje od trenutka sestave smrtovnice do izdaje zapuščinskega sklepa.¹⁰⁹

Ne glede na omenjeno pa je za zahtevek iz naslova omejitve dedovanja relevanten le trenutek prejemnikove smrti, saj takrat dospe dajalčeva terjatev in se vrednost pomoči izračuna do tega dne, ne glede na to, kdaj sodišče zaključi postopek z izdajo sklepa o dedovanju in kakšna je bila inflacija v vmesnem obdobju.

Valorizacija predstavlja ovrednotenje in omogoča, da se ohrani ista vrednost sredstev ob omejitvi dedovanja kot takrat, ko je bila izplačana. Tako se še vedno upošteva, ob smrti, valoriziran znesek dane pomoči in ne nominalni seštevek mesečnih zneskov prejete pomoči.¹¹⁰ Pri izračunu vrednosti dane pomoči se ne smejo uporabljati ne pogodbene ne zamudne obresti,¹¹¹ saj bi to predstavljalo obliko odškodnine zaradi nezmožnosti razpolaganja s strani dajalca pomoči in bi kaj hitro lahko preseгло stopnjo inflacije v državi, kar bi v zaključku celo pomenilo, da bi dajalcu izplačilo socialnovarstvenega prejemka predstavljalo dodatno finančno korist, kar bi, po naravi, mejilo že na posojilno razmerje.

Socialna pomoč pa kljub dejstvu, da se po prejemniku pomoči omeji dedovanje ter da je tekom življenja omejen pri razpolaganju z nepremičnino, ne predstavlja posojila. Slednje predstavlja pravni posel civilnopravnega razmerja med prirejenimi fizičnimi in pravnimi osebami, za katerega sta značilna avtonomna volja strank in dejstvo, da posojilojemalec že tekom življenja

---

¹⁰⁹ Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o dedovanju (ZD-C), 2016, str. 10, dostopen na: <http://imss.dz-rs.si/imis/63694f47188bf890d5b0.pdf> (14. 3. 2017).

¹¹⁰ Sklep II Ips 492/92, dostopen na: [http://www.sodnapraksa.si/?q=128.%20%C4%8Dlen%20zakon%20o%20dedovanju&database\[SOVS\]=SOVS&database\[IESP\]=IESP&database\[VDSS\]=VDSS&database\[UPRS\]=UPRS&database\[SEU\]=SEU&database\[NEGM\]=NEGM&database\[SOSC\]=SOSC&database\[SOPM\]=SOPM&_submit=i%C5%A1%C4%8Di&rowsPerPage=20&page=0&id=1337](http://www.sodnapraksa.si/?q=128.%20%C4%8Dlen%20zakon%20o%20dedovanju&database[SOVS]=SOVS&database[IESP]=IESP&database[VDSS]=VDSS&database[UPRS]=UPRS&database[SEU]=SEU&database[NEGM]=NEGM&database[SOSC]=SOSC&database[SOPM]=SOPM&_submit=i%C5%A1%C4%8Di&rowsPerPage=20&page=0&id=1337) (14. 3. 2017), VSRS Pravno mnenje 2/94, dostopno na [http://www.sodnapraksa.si/?q=omejitev%20dedovanja&database\[SOVS\]=SOVS&database\[IESP\]=IESP&database\[VDSS\]=VDSS&database\[UPRS\]=UPRS&database\[SEU\]=SEU&database\[NEGM\]=NEGM&database\[SOSC\]=SOSC&database\[SOPM\]=SOPM&_submit=i%C5%A1%C4%8Di&rowsPerPage=20&page=2&id=38502](http://www.sodnapraksa.si/?q=omejitev%20dedovanja&database[SOVS]=SOVS&database[IESP]=IESP&database[VDSS]=VDSS&database[UPRS]=UPRS&database[SEU]=SEU&database[NEGM]=NEGM&database[SOSC]=SOSC&database[SOPM]=SOPM&_submit=i%C5%A1%C4%8Di&rowsPerPage=20&page=2&id=38502) (14. 3. 2017), Sodba II Ips 278/2000, dostopna na: [http://www.sodnapraksa.si/?q=128.%20%C4%8Dlen%20zakon%20o%20dedovanju&database\[SOVS\]=SOVS&database\[IESP\]=IESP&database\[VDSS\]=VDSS&database\[UPRS\]=UPRS&database\[SEU\]=SEU&database\[NEGM\]=NEGM&database\[SOSC\]=SOSC&database\[SOPM\]=SOPM&_submit=i%C5%A1%C4%8Di&rowsPerPage=20&page=0&id=6856](http://www.sodnapraksa.si/?q=128.%20%C4%8Dlen%20zakon%20o%20dedovanju&database[SOVS]=SOVS&database[IESP]=IESP&database[VDSS]=VDSS&database[UPRS]=UPRS&database[SEU]=SEU&database[NEGM]=NEGM&database[SOSC]=SOSC&database[SOPM]=SOPM&_submit=i%C5%A1%C4%8Di&rowsPerPage=20&page=0&id=6856) (14. 3. 2017).

¹¹¹ Zamudne obresti ne pridejo v poštev, ker ni možno določiti roka zamude in zapadlosti posameznega mesečnega prejemka. Več o tem: Pozdrec, 1998, str. 10. Tako se obresti pri omejitvi dedovanja vežejo zgolj na primer, ko se dediči zavežejo k povrnitvi sredstev, saj se po poteku paricijskega roka upoštevajo tudi zamudne obresti.

vrača glavnico z določenimi obrestmi.¹¹² Pri socialni pomoči pa gre za javnopravno razmerje med fizično osebo in pravno osebo javnega prava, ki tekom življenja ne vrača pridobljenih sredstev, razen če tako sama želi. Pride le do omejitve dedovanja, ko se vrednost dane pomoči valorizira, ne pa tudi obrestuje. Za razliko od vrednosti socialne pomoči, ki se izloči iz zapustnikovega premoženja, se nevrnjeni del posojila po smrti posojilojemalca vrača le kot dolg do zapuščine. Samo dejstvo, da se socialna pomoč na koncu "vrne" dajalcu pomoči, me ne prepriča, da bi pomoč enačil s posojilom.¹¹³

2.10. Prostovoljno vračanje socialnih pomoči

Pričakuje se, da določene skupine prejemnikov pomoči ne bodo vedno odvisne od družbene pomoči, temveč da bodo po prenehanju nastopa socialnega primera pridobile zaposlitev in tako reden dotok denarnih sredstev, s katerimi si bodo zagotovile materialno varnost. Obstojijo tudi primeri, ko prejemnik pomoči, že tekom prejemanja le-te, pridobi dovolj sredstev za preživetje preko družine, iger na srečo, odškodninskih tožb, dedovanja, razpolaganja s premoženjem itd.

Vendar v nobenem primeru, ko CSD na podlagi obvestila prejemnika o spremembi premoženjskega stanja (člen 42/2 ZUPJS) odvzame ali zniža vrednost denarne pomoči, to ne pomeni, da bo moral, zdaj bivši prejemnik, hkrati tudi vračati upravičeno prejeto pomoč, saj je nujna predpostavka za izvrševanje »vračanja« pomoči preko instituta omejitve dedovanja prejemnikova smrt. Omenjena premoženjska pridobitev tako predstavlja le predvidevanje, da je oseba postala materialno preskrbljena in da bo ob smrti ohranila premoženje, na katerem bo prišlo do omejitve dedovanja, saj naš pravni red ne pogojuje omejitve dedovanja zgolj na osebe, ki so ob smrti prejemale pomoči, temveč vprašanje obdobja, v katerem je bila pomoč dana, predstavlja kot pravno irelevantno.

---

¹¹² Pri posojilu se opravi ocena kreditne sposobnosti posojilojemalca in šele ko posojilodajalec oceni, da je oseba finančno stabilna, ji bo dodelil posojilo, medtem ko je pri socialni pomoči ravno slabo premoženjsko stanje pogoj, da se pomoč dodeli in se ne ocenjuje tveganja nevračanja kot odločilnega dejavnika.

¹¹³ Podobno meni tudi Strban v Strban, 2012, str. 13.

Lahko pa oseba na podlagi lastne presoje in proste volje vrednost prejete pomoči vrne v celoti ali v delu že tekom življenja. To pomeni, da dajalec pomoči ne bo mogel vedno uveljaviti svoje terjatve ob smrti prejemnika, saj bo že pred tem lahko (delno) poplačana. Pri prostovoljnem vračilu vrednosti prejete pomoči je potrebno upoštevati, da odbitki in določbe o le delni in ne celotni omejitvi dedovanja po 54.a členu ZSVarPre, ne pridejo v poštev, saj so slednji vezani le na uporabo instituta omejitve dedovanja, torej so pogojeni s smrtjo prejemnika pomoči.¹¹⁴ Za primere, ko se vrača pomoč, ko je (bivši) prejemnik še živ, se predvideva, da je sposoben povrniti prejeto pomoč v celotni vrednosti. Dejansko, v praksi postopek in pravna podlaga za tako vračanje nista pravno posebej urejena tudi zato, ker bi ukrep obveznega, z zakonom določenega vračanja upravičeno prejete pomoči, predstavljal pregrub poseg v naravo in namen socialnih transferjev ter v pravico do socialne varnosti in v socialno državo.¹¹⁵

Predvidevam, da je razlog, zakaj se bivši prejemniki odločajo vračati pomoč že tekom življenja, predvsem v želji, da po njih ne bo uvedena omejitev dedovanja, kar omogoča dedičem dedovanje celotnega zapustnikovega premoženja. Prav tako na omenjeni način pride tudi do izbrisa zaznambe prepovedi odtujitve in obremenitve v zemljiški knjigi, ki ni časovno vezana na obdobje prejetja pomoči in ostane vpisana v zemljiški knjigi tudi po prenehanju prejetja pomoči. Tako so lahko postali prejemniki, ki so lastniki nepremičnin, glede razpolaganja z nepremičnino, ponovno spet popolno razpolagalno svobodni, saj jim ni bilo več potrebno pridobiti soglasja dajalca pomoči za npr. prodajo, darovanje, ustanovitev hipoteke in drugih stvarnih pravic.

Kot rečeno, neformalni postopek prostovoljnega vračanja poteka preko ministrstva, pristojnega za socialne zadeve, ki z uporabo informacijskega sistema preveri, ali je oseba prejela pomoč, izračuna valorizirano vrednost prejetih sredstev, sporoči račun, kamor naj se omenjena sredstva povrnejo, ter po poravnani »terjatvi« izda izbrisno dovoljenje, ki je podlaga za izbris zaznambe iz zemljiške knjige.¹¹⁶

---

¹¹⁴ Tako je moč razbrati tudi iz odgovora ministrstva, saj ne omenja odbitkov pri prostovoljnem vračanju pomoči. Več o tem: Odgovor ministrstva za socialne zadeve na poslansko vprašanje g. Kordiša z dne 6. 10. 2015, dostopen na <http://imss.dz-rs.si/imis/d7a0d8b4b0925ee85f08.pdf> (14. 3. 2017).

¹¹⁵ Strban, 2012, str. 13.

¹¹⁶ Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o socialno varstvenih prejemkih (ZSVarPre-E), 2016, str. 16, dostopen na: <http://imss.dz-rs.si/imis/547c62c25a36cc393166.pdf> (14. 3. 2017).

Vlada¹¹⁷ tudi ocenjuje, da bo, zaradi sprememb ZSVarPre-E na področju dodelitve prepovedi razpolaganja, upadlo število prostovoljnega vračanja. Menim, da temu ne bo nujno tako, saj četudi se bodo res izbrisale vse zaznambe v korist države, bo še vedno za vse prejemnike pomoči, tako državnih kot občinskih pomoči, do uveljavitve ZSVarPre-E veljala omejitev dedovanja. Slednja pa je prav tako razlog za odločanje o prostovoljnem vračanju pomoči. Postavlja se tudi vprašanje o pravilnosti črtanja zaznamb, saj ta ukrep v praksi ne sme pomeniti, da bodo prejemniki razpolagali z nepremičnino tako, da bodo na koncu oškodovali dajalca pomoči.

Število izbrisnih dovoljenj, ki jih je izdalo ministrstvo, pristojno za socialne zadeve na podlagi prostovoljnega vračanja, je v obdobju 2013–2015 doseglo število 225, pri čemer se je v celotnem letu 2014 v proračun povrnilo 204.851,80 evrov.¹¹⁸

Od avgusta 2015 do novembra 2016 se je v državni proračun vplačalo pol milijona evrov iz naslova prostovoljnega vračanja celotne vrednosti DSP in VD že tekom življenja ter še pol milijona iz naslova omiljene oblike omejitve dedovanja.¹¹⁹

Zneski res niso visoki, vendar statistika vedno ne pove vsega, saj če institut omejitve dedovanja predstavlja tudi zastraševalni ukrep, ki preprečuje zlorabe in izigravanja sistema oseb, ki pravno so, ampak dejansko niso upravičene do pomoči, pomeni, da nižja, kot je vrednost vrnjenega zneska, bolj natančno je bil usmerjen sistem dodeljevanja pomoči, saj to predstavlja, da so pomoč dobili res le tisti, ki niso imeli ničesar in zato tudi ničesar niso zapustili.¹²⁰

2.11. Odpoved omejitvi dedovanja

V skladu s 129. členom ZD ima dajalec pomoči možnost odločanja, saj se lahko odpove pravici do omejitve dedovanja zapustnikovega premoženja, če so zapustnikovi dediči njegov zakonec ali

---

¹¹⁷ Prav tam.

¹¹⁸ Odgovor ministrstva, pristojnega za socialne zadeve na poslansko vprašanje g. Kordiša z dne 6. 10. 2015, dostopen na: <http://imss.dz-rs.si/imis/cd16400e28f0cb5c4f8c.pdf> (14. 3. 2017).

¹¹⁹ Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o socialno varstvenih prejemkih (ZSVarPre-E), 2016, str. 8, dostopen na: <http://imss.dz-rs.si/imis/547c62c25a36cc393166.pdf> (14. 3. 2017).

¹²⁰ »Če je namreč oseba, ki je prejela pomoč, zapustila premoženje, iz katerega bi lahko krila svoje eksistenčne potrebe, je utemeljeno sklepati, da ni bila v socialni stiski.« Več o tem: sklep US RS opr. št. U-I-223/08, dostopen na <http://odlocitve.us-rs.si/sl/odlocitev/US29075?q=U-I-223%2F08> (14. 3. 2017).

njegovi otroci, ki so tudi sami potrebni pomoči (v nadaljevanju: oseba, ki je potrebna pomoči).¹²¹ Gre za socialni korektiv, ki dopušča, da dediči pridobijo celotno zapustnikovo premoženje, ki je predmet dedovanja, in ki dokazuje, da omejitev v takšnih primerih vendarle ni absolutna.¹²² Z odpovedjo celotnemu delu zapustnikovega premoženja, ki bi pripadel državi ali občini, pa dedič verjetno tudi ne bo več potreben pomoči. Oseba, ki je potrebna pomoči, sicer ni določno definirana v ZD, kar omogoča občini in državi oziroma v njunima imenoma občinskemu svetu in ministrstvu, pristojnemu za socialne zadeve, da lahko glede na konkreten primer, znotraj namena določbe, omenjeni pojem širita¹²³ tudi na osebe, ki ne prejemajo pravic iz socialnega varstva. Pri tem je že Ustavno sodišče RS¹²⁴ menilo, da ni upravičenega razloga za različno obravnavanja oseb, ki prejemajo pomoč, in oseb, ki pomoči ne prejemajo, vendar izpolnjujejo pogoje za prejemanje pomoči. Prav tako ni opredeljena »pomoč«, saj 128. člen ZD razlaga pomoč ožje, saj jo veže le na predpise s področja socialnega varstva.

Izjavo o odpovedi omejitvi dedovanja na zapuščinskem postopku poda državno pravobranilstvo, ki zastopa državo oziroma v njenem imenu ministrstvo, pristojno za socialne zadeve. Slednje ugotavlja tako izpolnitev pogojev za odpoved po 129. členu ZD kot tudi nadzoruje izpolnitev dedičeve zaveze k povračilu sredstev.¹²⁵ Sodišče pa le sledi odpovedi, je ne preveri in je tudi ne more podati. Govorimo o možnosti odpovedi višini posamezne vrste pomoči, ki je opredeljena v predpisih, ki urejajo socialno varnost, torej v 54.a členu ZSVarPre. Na primer, tretjino dela vrednosti sredstev iz naslova oprostitve plačila doma za starejše oprosti povrnitve že sam zakon, občina pa se lahko odpove še preostalima dvema tretjinama.

---

¹²¹ Čeprav jezikovna razlaga omenjenega člena predstavlja odpoved omejitvi dedovanja zgolj kot možnost, se v praksi država in občina »v vseh primerih, ko je zapustnikov dedič potreben pomoči /.../ odpovedujeta pravici do povračila izplačane pomoči.« Več o tem: Mnenje Vlade RS o nesprejetem predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o socialno varstvenih prejemkih (ZSVarPre-E), 2016, str. 4, dostopno na: <http://imss.dz-rs.si/imis/e1f6084da734cdf6fb07.pdf> (14. 3. 2017). Drugačno ravnanje Letnar Črnič tolmači kot neustavno, saj je neodpoved omejitvi dedovanja pri osebah, ki so potrebne pomoči, v nasprotju s 50. členom URS. Več o tem: Letnar Črnič, 2011, dostopno na <http://www.iusinfo.si/DnevneVsebine/Kolumna.aspx?Id=74251> (14. 3. 2017).

¹²² Letnar Črnič, 2011, dostopno na <http://www.iusinfo.si/DnevneVsebine/Kolumna.aspx?Id=74251> (14. 3. 2017). Prav tam tudi nadaljuje, da ima država obveznost, da »v vsakem posameznem zapuščinskem primeru presoja nujnost, primernost in sorazmernost posega v lastninsko pravico dedičev. Kriteriji nujnosti, primernosti in sorazmernosti pa seveda niso izpolnjeni, če tudi dediči zapustnika živijo v socialni stiski in se komajda preživljajo iz dneva v dan.«

¹²³ Kopač Mrak na devetnajsti redni seji državnega zbora z dne 21. 11. 2013, dostopno na: <http://ava.rtvsl.si/predvajaj/19-redna-seja-drzavnega-zbora-2-del/ava2.174248343/> (14. 3. 2017).

¹²⁴ Odločba US RS opr. št. U-I-85/14, dostopna na: <http://odlocitve.us-rs.si/sl/odlocitev/US30459?q=U-I-85%2F14> (14. 3. 2017).

¹²⁵ Pojasnila v zvezi z omejitvijo dedovanja premoženja osebe, ki je uživala pomoč v skladu s predpisi o socialnem varstvu, Direktorat za socialne zadeve, dostopna na: http://www.lex-localis.info/files/85259832-2caa-4fae-869b-3b7b9bb8d0ad/635718570020218055_08.1.%20Pojasnila_dedovanje_pomoc_vracilo_CSD.pdf (14. 3. 2017).

V kolikor dajalec pomoči ugotovi, da je le nekaj od dedičev potrebnih pomoči, se odpove pravici do povračila pomoči le pri njih. S tem jim omogoči pridobiti dediščino večje vrednosti, saj pridobijo tudi del zapustnikovega premoženja, ki ustreza deležu vrednosti dajalčevega zahtevka, ki bi ga morali poravnati, v kolikor bi se dediči k temu zavezali po 128./4 členu ZD.

Z novelo C, sprejeto leta 2016, je 129. člen ZD doživel rahlo spremembo. V prvi vrsti se je razširil krog dedičev, pri katerih se lahko dajalec pomoči odpove dedovanju, tudi na zunajzakonskega partnerja (4.a člen ZD), enako pa je potrebno obravnavati tudi (nesklenjeno) partnersko zvezo (2./II, 3./II člen Zakona o partnerski zvezi¹²⁶).

Težko pa govorimo o dosegu namena omejitve dedovanja, ko dajalec pomoči pridobi majhen idealni delež na nepremičnini in posledično nezmožnost učinkovitega upravljanja in razpolaganja s stvarjo.¹²⁷ V praksi ni moč pričakovati prodaje ali njene delitve, tako da realno ne moremo govoriti o kakršnihkoli koristih iz tega naslova. Zato je noveliran 129./I člen ZD uvedel možnost odpovedi povračila pomoči, v kolikor bi pridobitev premoženja pomenila obremenitev za državo ali občino oziroma bi z njegovim upravljanjem ali posli razpolaganja imeli nesorazmerne stroške. V resnici se tako le uzakonja v realnosti že obstoječa praksa,¹²⁸ ki sledi željam države in občine, ki se želita odpovedati povrnitvi sredstev iz zapustnikovega premoženja zaradi težav z nepotrebnim administrativnim delom, problemi z nadzorom, upravljanjem, zagotavljanjem varnosti, vodenjem evidenc, stroški vzdrževanja itd.

Zaradi uvedbe omejitve dedovanja tudi za primer pogrebnih stroškov je bilo potrebno sprejeti tudi ureditev, ki bo urejala odpoved tovrstni omejitvi. Z novim drugim odstavkom 129. člena ZD se je tako ponovno konkludentno potrdilo, da pogrebni stroški po 16. členu ZPPDej niso del pomoči iz predpisov, ki urejajo socialno varstvo, saj je bilo potrebno za ustrezno pravno podlago za možnost odpovedi omejitvi dedovanja dodati nov odstavek, ker sklicevanje na prvega ne bi bilo materialnopravno smiselno.¹²⁹

---

¹²⁶ Zakon o partnerski zvezi, Uradni list RS, št. 33/16.

¹²⁷ Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o dedovanju (ZD-C), 2016, str. 35, dostopen na: <http://imss.dz-rs.si/imis/63694f47188bf890d5b0.pdf> (14. 3. 2017).

¹²⁸ Žnidaršič-Skubic, 2012, str. 382.

¹²⁹ Pomenljivo je, da se na možnost odpovedi omejitve dedovanja niso spomnile ne občine ne predlagatelj, vendar je morala, na ostre kritike Zakonodajne pravne službe Državnega zbora, reagirati koalicija. Ne glede na to, da stroški pogreba niso del pomoči, predvidene s predpisi o socialni varnosti, ni utemeljenih razlogov za različno obravnavanje

Zakonodajalec pa ni pozabil časovno omejiti obdobja, v katerem mora dajalec pomoči zbrati ustrezne informacije, opraviti ustrezna poizvedovanja, pripraviti analizo in sklepne ugotovitve ter na podlagi vsega navedenega sprejeti odločitev in se po lastni presoji (ne)odpovedati omejitvi dedovanja. Če je imel še po prejšnji zakonodaji čas do konca zapuščinskega postopka, kar je lahko v praksi predstavljalo tudi zelo dolgo časovno obdobje, se je le-to sedaj znižalo na določen čas treh mesecev od dneva, ko je bil obveščen o uvedbi dedovanja, to je od trenutka smrti ali razglasitve prejemnika za mrtvega (člen 129/III ZD). Glede na dejstvo, da dajalec pomoči nastopa v zapuščinskem postopku kot stranka,¹³⁰ je omenjeni trimesečni rok prekluzivne narave.

Vprašanje, ki se mi zastavlja je, ali dajalec pomoči pri odločanju o odpovedi omejitvi dedovanja postopa kot oblast¹³¹ ali kot zasebni subjekt pri razpolaganju s svojim premoženjem. Menim, da je bistvenega pomena za pravno varnost, da oblastni organ pri sprejemu odločitve postopa po ustreznih procesnih pravilih, ki jim lahko sledi. Ustrezen nadzor nad pravilno uporabo omenjenih pravil pa lahko nudi le ustrezno pravno sredstvo. Za slednjega pa je bistvena predpostavka obstoj obrazložitve dajalčeve odločitve.

V kolikor dajalec pomoči sledi javnemu interesu in izvršuje oblast, bi moral izdati obrazložen upravni akt, če pa odloča in sledi le poslovnemu interesu, to ni potrebno. Glede upravnega akta menim, da četudi enostransko in oblastno presoja dedičev položaj, mu primanjkuje pogoj, da je s področja uprave, saj institut omejitve dedovanja izhaja iz zasebnega prava, kjer so si stranke enakovredne in je pravno varstvo le v pravdi in ne v upravnem postopku, kjer se zasleduje javni

---

pomoči potrebnih dedičev zgolj na podlagi dejstva, po kateri vrsti prejemka se omejuje dedovanje zapustnikovega premoženja. Več o tem: Mnenje Zakonodajno pravne službe državnega zbora o Predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o dedovanju (ZD-C), 2016, str. 3–4, dostopno na: <http://imss.dz-rs.si/imis/4399cf859ed593589908.pdf> (14. 3. 2017).

¹³⁰ Status stranke in posledično pravica do pritožbe dajalcu pomoči pripada po 175. členu ZD, saj predstavlja drugo osebo, ki uveljavlja kakšno pravico iz zapuščine na dednopravni podlagi, torej tudi na podlagi uveljavljanja zahtevka iz naslova omejitve dedovanja po 128. členu ZD. Več o tem VSM sklep I Cp 1432/2013, dostopen na: [http://www.sodnapraksa.si/?q=omejitev%20dedovanja&database\[SOVS\]=SOVS&database\[IESP\]=IESP&database\[VDSS\]=VDSS&database\[UPRS\]=UPRS&database\[SEU\]=SEU&database\[NEGM\]=NEGM&database\[SOSC\]=SOSC&database\[SOPM\]=SOPM&_submit=i%C5%A1%C4%8Di&rowsPerPage=20&page=3&id=2012032113064683](http://www.sodnapraksa.si/?q=omejitev%20dedovanja&database[SOVS]=SOVS&database[IESP]=IESP&database[VDSS]=VDSS&database[UPRS]=UPRS&database[SEU]=SEU&database[NEGM]=NEGM&database[SOSC]=SOSC&database[SOPM]=SOPM&_submit=i%C5%A1%C4%8Di&rowsPerPage=20&page=3&id=2012032113064683) (14. 3. 2017). Čeprav uveljavlja zahtevek iz zapustnikovega premoženja in ne iz zapuščine. Več o tem Rijavec, 2008, str. 111 Na zapuščinsko obravnavo je v skladu z 205/II členu ZD povabljen tudi dajalec pomoči, saj se uvršča pod pojem prizadete osebe, saj ima pravico do izločitve določene premoženjske mase iz zapustnikovega premoženja. VSK sklep I Cp 46/2016, dostopen na: [http://www.sodnapraksa.si/?q=id:2015081111399284&database\[SOVS\]=SOVS&database\[IESP\]=IESP&database\[VDSS\]=VDSS&database\[UPRS\]=UPRS&_submit=i%C5%A1%C4%8Di&page=0&id=2015081111399284](http://www.sodnapraksa.si/?q=id:2015081111399284&database[SOVS]=SOVS&database[IESP]=IESP&database[VDSS]=VDSS&database[UPRS]=UPRS&_submit=i%C5%A1%C4%8Di&page=0&id=2015081111399284) (14. 3. 2017).

¹³¹ »Določba 128. člena ZD je tujek v sistemu, ki je namenjen urejanju razmerij v okviru zasebnopravne sfere, omejitve dedovanja pa predstavlja poseg *de iure imperii* v ustavno zaščiteni pravico do dedovanja.« Goršek, 2002, str. 573.

interes. Menim, da gre za vmesno fazo, saj ko dajalec pomoči odobri upravičencu pomoč, nastopa kot oblastni organ, ko pa na podlagi omejitve dedovanja postane (so)lastnik na premoženju, pa nastopa kot *iure gestionis*. Zato menim, da pri odločanju o odpovedi povračila dajalec nastopa kot upnik, s kavzo javnega interesa, pri čemer mora svojo odločitev, torej akt poslovanja, zaradi obstoja javnega interesa in diskrecije obrazložiti. Le tako se lahko razvije enotna praksa pri razlagi nedoločenega pojma.

Besedilo veljavnega tretjega odstavka 129. člena ZD zbuja nekaj pomislekov, saj le-ta določa, da se dajalec pomoči »lahko odpove pravici po prejšnjih odstavkih v treh mesecih od seznanitve o uvedbi dedovanja«. Glede na to, da sta pravici po prejšnjih dveh odstavkih istega člena pravici odpovedati se povračilu pomoči, ali to pomeni, da se lahko država oz. občina odpovesta pravici odpovedati se, ali to pomeni, da se lahko odpovesta omejitvi dedovanja. Nerazumljivo je tudi, zakaj postavljati časovni okvir za odpoved omejitvi dedovanja in ne za vložitev zahtevka za omejitev dedovanja, saj kot že omenjeno, se institut, ki je časovno vezan na zaključek zapuščinskega postopka, ne uvede s strani sodišča po uradni dolžnosti, temveč le z vložitvijo zahtevka s strani dajalca pomoči. Če ga slednji ne vloži, pomeni, da se konkludentno odpoveduje omejitvi.

Zato ne razumem, kaj se zgodi, če se dajalec pravočasno ne odpove omejitvi dedovanju, hkrati pa ne vloži zahtevka za omejitev dedovanja. Žal so na pristojnem ministrstvu ostali nemi na moja vprašanja in dokončne razlage ne morem oblikovati. Tako mi ne preostane drugega, kot da zaenkrat ostanem pri obrazložitvi določbe, kot izhaja iz predloga zakona,¹³² ki določa, da se dajalca pomoči »lahko odpovesta pravici do omejitve dedovanja v treh mesecih«. Iz tega je moč zgolj sklepati, da mora dajalec pomoči vedno vložiti zahtevek za omejitev dedovanja, če s tem ne krši svoje obveznosti.

Takšnega stališča ne razumem. Nelogično je, da bi moral dajalec vedno vložiti zahtevek o izločitvi in to kadarkoli tekom postopka, a šele po vložitvi le-tega bi se lahko odpovedal povračilu pomoči in še to samo, če še ne bi potekel rok treh mesecev, odkar bi izvedel o uvedbi dedovanja. To pomeni, da če bi vložil zahtevek po poteku omenjenega roka, se mu niti ne bi mogel več odpovedati, četudi bi bili za to izpolnjeni pogoji.

---

¹³² Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o dedovanju (ZD-C), 2016, str. 36, dostopen na: <http://imss.dz-rs.si/imis/63694f47188bf890d5b0.pdf> (14. 3. 2017).

Omenjeni rok zgolj sili dediča v negotovost in stres, saj mora le-ta, še preden izve, ali bo do omejitve dedovanja zares prišlo, razmišljati o načinu pridobitve sredstev namenjenih za zavezo k povračilu vrednosti pomoči.

Četudi bi dedič zahteval takoj ob smrti ali uvedbi postopka, da se dajalec pomoči opredeli do odpovedi omejitve dedovanja, to verjetno ne bi pomenilo tudi takojšnjega odziva, saj dajalec nima zakonske obveznosti odgovoriti na vprašanja o njegovem nadaljnjem postopanju v zapuščinskem postopku. Bi pa s tem dajalca pomoči obvestil o teku zapuščinskega postopka.¹³³

Menim, da bi moral dajalec pomoči v teh treh mesecih, ko odloča o odpovedi omejitvi dedovanja, osebo,¹³⁴ ki je potrebna pomoči, presoјati tudi onkraj zgolj ekonomskega vidika, torej vsaj glede njegovega zdravstvenega stanja, saj bi bilo po mojem mnenju zavržno, če se dajalec pomoči ne bi odpovedal pridobitvi lastninske pravice na nepremični, ki je prilagojena slepi, slabovidni ali invalidni osebi in njihovim specifičnim potrebam, pa čeprav imajo zadosti sredstev za preživljanje.

Temeljni problem 129. člena ZD je pravno nedoločen pojem »oseba, ki je potrebna pomoči«, saj ga doslej nismo podrobneje razčlenili in zato ostaja pomensko odprt za interpretacijo. Torej ga je potrebno v vsakem posamičnem primeru pomensko razlagati in konkretizirati.

Tu je potem še beseda »lahko«, saj nakazuje na diskrecijsko odločitev dajalca pomoči, pri čemer nisem seznanjen s predpisom, ki bi dodatno opredelil kriterije, s katerimi bi zagotovili enako obravnavo dedičev, preglednost odločanja in omejitev arbitrarnosti postopka ugotavljanja dejanskega stanja. Ni mi povsem jasno, ali je potreben predlog dediča in njegovo sodelovanje za začetek postopka ali država oz. občina v vsakem zapuščinskem postopku, kjer uveljavljata omejitev dedovanja, na lastno iniciativo in sami ugotavljata stanje dediča, kdaj ga ne ugotavljata ter kako pridobita podatke. Z nedefiniranim pojmom »oseba, ki je potrebna pomoči« dajalec dejansko pridobi dvojno prosto presojo, najprej pri opredelitvi oseb, ki pomoč potrebujejo, potem pa še pri odločanju, ali se bo pri njej, v konkretnem primeru, odpovedal omejitvi dedovanja. Potrebno bi bilo z zakonom, vsaj primeroma, opredeliti nekaj kriterijev oziroma dejstev, ki se

---

¹³³ Dajalec pomoči bo verjetno hitro obveščen tako o smrti kot o uvedbi zapuščinskega postopka, saj se po novem v smrtovnico vpiše tudi podatek o prejemanju pomoči.

¹³⁴ Zakon v 129./I členu ZD govori o zakoncu in njegovih otrocih, ki so zapustnikovi dediči. Jaz sem, kot že omenjeno zgoraj, zaradi poenostavitve skrajšal te družinske člane, ki predstavljajo dediče prvega dednega reda, na »osebo, ki je potrebna pomoči.«

upoštevajo pri presoji, in tako tudi poudariti, katere so tiste relevantne okoliščine, ki opredeljujejo posameznika za pomoči potrebnega. Ostalo lahko opredeli tudi podzakonski akt. Kot že rečeno, je eden izmed možnih kriterijev tudi prejemanje socialne pomoči, vendar je potem treba enačiti tudi tiste, ki izpolnjujejo pogoje, vendar ne prejema pomoči. Vseeno pa je pojem »pomoč« veliko širši in pomensko preveč odprt za razlago, da bi ga vezali zgolj na premoženjski položaj dedičev.

Tu je še vprašanje, ali v primeru, da se dajalec ne želi odpovedati, obstoji učinkovito pravno sredstvo zoper to odločitev, saj gre za poseg v pravni interes dediča. Nenazadnje bi lahko dajalec pomoči opravil povsem subjektivno presojno in tako presegel okvire diskrecije. Sodišča bi v takem primeru zgolj presojala pravilnost postopka, ne pa tudi odločitve.

Menim, da pravnega sredstva, ki bi omogočal presojno ustreznosti vodenja postopka sprejemanja odločitve in vsebinske zakonitosti akta poslovanja, s katerim se dajalec pomoči (ne)odpove povračilu pomoči, ni. Načelo prostega preudarka upravnemu organu omogoča pri nedoločnih pojmi, da z interpretacijo sprejme, znotraj samih meja namena, cilja predpisa, najprimernejšo razlago in pravno zavezujočo odločitev izmed več možnih odločitev, ki so pravno enako dopustne. Prosti preudarek pride v poštev le pri razlagi materialnega prava, pri čemer mora slediti načelu sorazmernosti, načelu enakosti ter sprejeto odločitev oblikovati z obrazloženim upravnim aktom.¹³⁵ Dajalec pomoči, kot privilegiran upnik, odloča o javnem interesu, torej o smotrnosti pridobitve premoženja in uresničevanju pravice iz 50. člena URS, ne odloča pa o pravicah, obveznostih ali pravnih koristih dedičev. Glede na to, da je upravno pravno razmerje s prejemnikom pomoči prenehalo, z dediči pa je v enakopravnem odnosu, torej v premoženjskopravnem, o odločitvi ne moremo govoriti kot o upravnem aktu, ki bi bila podvržena pravnim sredstvom, temveč zgolj kot o aktu poslovanja, kjer ima dajalec pomoči večjo avtonomijo volje. Slednjo omejuje le 129. člen ZD, ki predstavlja odpoved povračilu le kot možnost. Zato lahko zaključim, da dajalec tehta na eni strani priliv sredstev v proračun ter na drugi dedičevo potrebo po pomoči.

Vendar le jasna, določna in enotna merila ter preglednost postopka zagotavljajo pravično, predvidljivo in legitimno odločitev, s katero se uresničuje načelo pravne države. Vse ostalo je

---

¹³⁵ Androjna, Kerševan, 2006, str. 80-85.

lahko le prostor za zlorabe in izigravanja v osnovi dobro predvidenega sistema. Smiselno bi bilo razmisliti o ustreznem pravnem sredstvu, s katerim bi se onemogočalo nerazumna stališča in arbitrarnost. Diskrecija zaradi nepoenotnih pravil in meril lahko nehote pripelje tudi do neenakega obravnavanja dedičev zgolj na podlagi razvitosti posameznih regij oz. občin, ki so dajalci pomoči. Prevelik vpliv oz. odvisnost odločitve prepuščamo zgolj trenutni družbeni in gospodarski sliki, volji dajalca pomoči, velikosti občin in njihovega občinskega proračuna. Prav tako se zaradi nepreglednosti pušča možnost, da se bo dajalec omejitvi dedovanja odpovedal v korist osebe, ki v resnici ni potrebna pomoči. In obratno.

3. ZAZNAMBA PREPOVEDI ODTUJITVE IN OBREMENITVE

3.1. Prepoved odtujitve in obremenitve

S prvotnim ZSVarPre se je uvedel dodaten ukrep zavarovanja zahtevka dajalca socialne pomoči zoper njegove prejemnike, saj je v korist države predpisal avtomatični vpis prepovedi odtujitve in obremenitve na vseh nepremičninah (stavbnih, gozdnih, kmetijskih, in drugih) v lastništvu prejemnika VD, dolgotrajnega¹³⁶ in trajnega prejemnika DSP,¹³⁷ v zemljiško knjigo. Za zaznambo pri prejemniku DSP, ki je prejel pomoč več kot 12x v osemnajstih mesecih pa je moral dajalec pomoči pridobiti njegovo soglasje (člen 27/2 ZSVarPre¹³⁸).

Tako je, poleg občin, ki jim je ZSV omogočal vpis zaznamb prepovedi odtujitve in obremenitve na nepremičninah v lasti upravičencev do oprostitev plačil socialnovarstvenih storitev (100.b člen ZSV-A iz leta 1999) ali do prispevka k plačilu storitev družinskega pomočnika (18a./VIII člen ZSV-C iz leta 2004), takrat še država posegla v svobodno razpolagalno sposobnost prejemnika socialnega transferja.

---

¹³⁶ Dolgotrajni prejemnik DSP je oseba, ki je v zadnjih treh letih prejela pomoč več kot 24x. Več o tem: Predlog Zakona o socialno varstvenih prejemkih (ZSVarPre), str. 3, dostopen na: <https://www.dz-rs.si/wps/portal/Home/deloDZ/zakonodaja/izbranZakonAkt?uid=C12565D400354E68C125774C00320A84&db=konzak&mandat=V> (14. 3. 2017).

¹³⁷ Več o tem: bivši 36./5,7 člen ZSVarPre, Uradni list RS, št. 61/10, 40/11, 14/13, 99/13, 90/15.

¹³⁸ Gre za prvotni Zakon o socialno varstvenih prejemkih, Uradni list RS, št. 61/10.

Prepoved odtujitve in obremenitve predstavlja edino učinkovito sredstvo zavarovanja, ki je namenjeno preprečitvi razpolaganja z nepremičnim premoženjem prejemnika pomoči, brez vednosti dajalca pomoči. Slednji si tako preko zaznambe kot vpisom prepovedi v zemljiško knjigo, poleg informiranosti, zagotovi tudi učinkovito uveljavitev zahtevka iz naslova omejitve dedovanja, saj bo, s preprečitvijo razpolaganja, zapustnik tudi ob smrti zagotovo ohranil premoženje, iz katerega si bo lahko poplačal znesek dane pomoči, in pridobljena sredstva ponovno namenil drugi, pomoči potrebni osebi.¹³⁹

Bistvena posledica zaznambe je, da učinkuje kot ovira za dovolitev nadaljnjih vpisov,¹⁴⁰ katerih posledica je prenos ali obremenitev lastninske pravice. Iz tega lahko sklepamo, da bi lastnik lahko ustanavljal obligacijske pravice, torej oddajal nepremičnino v zakup ali najem, saj se ne vpisujeta v zemljiško knjigo. Res pa je, da bo pri slednjem upravičenec prejel prihodke iz naslova najemnin ali zakupnin, kar pa lahko vpliva na izpolnjevanje vstopnih pogojev in cenzusov za nadaljnjo prejetje pomoči.

Prepoved odtujitve in obremenitve ima tudi pomanjkljivost, saj lahko kljub zaznambi prepovedi razpolaganja dajalec pomoči ostane brez omenjenega zavarovanja v primerih, ko poteka prodaja nepremičnine zaradi izvršilnega postopka zoper prejemnika pomoči.¹⁴¹

Kot meni Škoberne,¹⁴² je ZSVarPre leta 2010 želel vzpostaviti pravičnost v sistemu socialnega varstva tako, da bi preprečil zlorabe sistema, saj se je govorilo, da DSP in druge pravice iz javnih sredstev pridobivajo tudi premožnejši sloji, imetniki vrednostih papirjev in poslovnih deležev v gospodarskih družbah, ki zgolj izkazujejo nizke prihodke, a imajo obsežnejše premoženje. Zato je postal eden izmed pogojev za pridobitev pravice tudi premoženjski cenzus, hkrati pa so poskrbeli za poenotenje evidenc, kar omogoča večjo učinkovitost pri določanju upravičencev, ki so resnično potrebni javnih sredstev.

---

¹³⁹ Mnenje Vlade o nesprejetem Predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o socialnovarstvenih prejemkih (ZSVarPre-E), 2016, str. 4, dostopno na: <http://imss.dz-rs.si/imis/e1f6084da734cdf6fb07.pdf> (14. 3. 2017).

¹⁴⁰ Gre za vpise v zemljiško knjigo, torej vknjižbe, predznambe, zaznambe, plombe in poočitve.

¹⁴¹ Strban, 2011, str. 254.

¹⁴² Triindvajseta seja državnega zbora z dne 20. 10. 2016, dostopna na: <http://ava.rtvsllo.si/predvajaj/23-redna-seja-drzavnega-zbora-2-del/ava2.174432859/> (14. 3. 2017).

S tem pa je nastopil nov problem, saj se je, zaradi visokega odstotka lastniških stanovanj, tako institut prepovedi odtujitve in obremenitve, iz narave ukrepa zavarovanja in preprečevanja izigravanja sistema omejitve dedovanja, prelevil v razlog za odpoved pravicam predvsem s strani starejših oseb.¹⁴³ Gre za osebe, ki so na socialnem robu, vendar ne želijo pomoči,¹⁴⁴ če je ta pogojena z dejstvom, da bo njen dedič dedoval le delež njenega premoženja. Ocenjeno je, da se je kar 12.000–13.000 oseb odpovedalo VD zaradi zaznambe v zemljiški knjigi.¹⁴⁵

Vendar je ukrep prepovedi odtujitve in obremenitve, kljub kogentni naravi, kot izhaja iz sodb VDSS Psp 569/2014¹⁴⁶ in VSRS sodba VIII Ips 95/2015,¹⁴⁷ ustavnopravno skladen.

3.1.1. Kdaj pride do vpisa prepovedi odtujitve in obremenitve v zemljiško knjigo?

Prvotno se je štel, da če ima upravičenec, ki je DSP v zadnjih 18 mesecih prejel več kot dvanajstkrat, v lasti stanovanje, ki je vredno več od vrednosti stanovanja z uporabno površino primerne stanovanja, je še upravičen do DSP, če soglaša z vpisom prepovedi odtujitve in obremenitve na vseh nepremičninah, katerih lastnik je, v korist Republike Slovenije (člen 27 ZSVarPre iz leta 2010). Leta 2014, z novelo C k ZSVarPre, je bilo obdobje prejemanja v 27. členu spremenjeno na 18x v zadnjih 24 mesecih in se je ohranilo tudi do danes. Z letom 2017 pa stopa v veljavo novela ZSVarPre-E¹⁴⁸ in z njo zaznamba v korist države le pri prejemnikih DSP

¹⁴³ Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o socialno varstvenih prejemkih (ZSVarPre-E), 2016, str. 6–7, dostopen na: <http://imss.dz-rs.si/imis/547c62c25a36cc393166.pdf> (14. 3. 2017).

¹⁴⁴ V teoriji lahko ugibamo, da dejstvo, da nekdo zaradi omejitve dedovanja ni zaprosil oz. se je odpovedal VD, pomeni, da ga je ali ni zares nujno potreboval ali je pomoč potreboval, a so mu pomagali svojci, prijatelji in drugi, ali pa se je v korist drugih odločil, da bo ostal pri življenju v hudi stiski. Mogoče je bil celo deležen psihičnega, fizičnega pritiska ali nasilja, zvičaj potomcev, dedičev, ki so tolmačili njegovo premoženje že za svoje in niso želeli države ali občine kot solastnika ali se zavezati k poplačilu vrednosti sredstev pomoči.

¹⁴⁵ Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o socialno varstvenih prejemkih (ZSVarPre-E), 2016, str. 14, dostopen na <http://imss.dz-rs.si/imis/547c62c25a36cc393166.pdf> (14. 3. 2017).

¹⁴⁶ VDSS sodba Psp 569/2014, dostopna na [http://www.sodnapraksa.si/?q=569/2014&database\[SOVS\]=SOVS&database\[IESP\]=IESP&database\[VDSS\]=VDSS&database\[UPRS\]=UPRS&_submit=i%C5%A1%C4%8Di&rowsPerPage=20&page=0&id=2015081111383205](http://www.sodnapraksa.si/?q=569/2014&database[SOVS]=SOVS&database[IESP]=IESP&database[VDSS]=VDSS&database[UPRS]=UPRS&_submit=i%C5%A1%C4%8Di&rowsPerPage=20&page=0&id=2015081111383205) (14. 3. 2017).

¹⁴⁷ VSRS sodba VIII Ips 95/2015, dostopna na: [http://www.sodnapraksa.si/search.php?q=VIII%20Ips%2095/2015&database\[SOVS\]=SOVS&database\[IESP\]=IESP&database\[VDSS\]=VDSS&database\[UPRS\]=UPRS&database\[SEU\]=SEU&database\[NEGM\]=NEGM&database\[SOSC\]=SOSC&database\[SOPM\]=SOPM&_submit=i%C5%A1%C4%8Di&rowsPerPage=20&page=0&id=2015081111384044](http://www.sodnapraksa.si/search.php?q=VIII%20Ips%2095/2015&database[SOVS]=SOVS&database[IESP]=IESP&database[VDSS]=VDSS&database[UPRS]=UPRS&database[SEU]=SEU&database[NEGM]=NEGM&database[SOSC]=SOSC&database[SOPM]=SOPM&_submit=i%C5%A1%C4%8Di&rowsPerPage=20&page=0&id=2015081111384044) (14. 3. 2017).

¹⁴⁸ 8. člen prehodne in končne določbe novele E k ZSVarPre določa izbris vseh že vpisanih in ustavitve vseh postopkov vpisa. V izreku novih odločb CSD-ja ne bo več opredeljena prepoved razpolaganja in na podlagi izrekov že izdanih odločb ne bo podanih predlogov za njen vpis. Za tiste, ki pa izpolnjujejo pogoje za prepoved odtujitve in obremenitve, pa se še vedno vpiše zaznamba, v kolikor so v zadnjih 24 mesecih prejeli pomoč več kot osemnajstkrat,

in VD, ki imajo v lastni nepremičnino, v kateri bivajo in imajo prijavljeno stalno prebivališče in katere vrednost presega netržno GURS-ovo vrednost 120.000 evrov, in ki si s tem premoženjem začasno ne zmorejo zagotoviti preživetja zaradi objektivnih okoliščin iz 27./8 člena in podajo soglasje k prepovedi odtujitve in obremenitve po osemnajsti prejeti pomoči v zadnjih 24 mesecih (člen 27/2 ZSVarPre, kar po 52. členu smiselno velja tudi za prejemnike VD). Omenjena pogoja se ne nanašata na prejemnike občinskih sredstev (člen 100.b in 100.c ZSV). V popolnosti novela E črta avtomatično prepoved odtujitve in obremenitve iz 36./7 člena in 53. člena ZSVarPre,¹⁴⁹ ki je temeljila na kogentni normi.

Če bi upošteval zgolj jezikovno razlago 27./II člena ZSVarPre bi menil, da je pogoj za vpis zaznambe na nepremičnini ali le na njem delu, ko je govora o solastnini, lastništvo in ne čas pridobitve nepremičnine. Zaznamba bi se tako vpisala, če bi bil njihov (so)lastnik v času prve pridobitve ali bi to postal šele tekom prejemanja pomoči, kar pomeni, da bi lahko prejel pomoč 18x brez lastništva, potem pa bi pridobil stanovanje in naslednji mesec še zaznambo.

Vendar na podlagi teleološke razlage moram spremeniti mnenje in meniti, da bi bila prejšnja razlaga prestroga, saj je pogoj 18 prejetih pomoči v 24 mesecih namenjen prejemniku pomoči, da se v tem času še samostojno odloči o razpolaganju z nepremičnino ter si tako zagotovi življenjska sredstva. Prav tako je takrat prejemnik pomoči pri uresničevanju pravice do zasebne lastnine še neomejen, za razliko od primera, ko bo dal soglasje k zaznambi prepovedi odtujitve in obremenitve.

Zato bi bilo primerno, da bi pridobitev lastništva stanovanja pretrgala štetje časa prejemanja pomoči in da se tudi osebe, ki kasneje, torej ne ob začetku prejemanja pomoči, pridobijo lastnino na stanovanju ali stanovanjski hiši enako obravnava kot druge prejemnike pri njihovi možnosti razpolaganja. Saj če je zaznamba poseg v 33. člen URS, bi moral biti pri enačenju položaja prejemnikov pomoči v ospredju poseg v čas prostega razpolaganja in ne število prejetih pomoči.

Tudi za izrek prepovedi razpolaganja velja nov kriterij netržne vrednosti stanovanja, ki nadomešča prejšnji pogoj primernosti stanovanja, saj če je bil le-ta enak za vse prejemnike ne

---

pri čemer se omenjeno obdobje začne šteti znova od dneva veljave zakona. Tako se prejšnja doba prejemanja ne bo vštevala, posledično se štetje pretrga.

¹⁴⁹ Po danes že bivšima 36./7 in 53. členoma ZSVarPre je veljalo, da če je lastnik nepremičnine upravičenec do trajne DSP ali če gre za dolgotrajnega prejemnika omenjene pomoči (torej osebo, ki je v zadnjih treh letih pred vložitvijo vloge prejela DSP vsaj štiriindvajsetkrat) ali če gre za prejemnika VD, se mu je avtomatično, torej ne glede na njegovo voljo, z odločbo CSD, prepovedalo odtujiti in obremeniti (so)lastniški del na vseh nepremičninah v (so)lasti, čemur je sledil še vpis v zemljiško knjigo.

glede na lokacijo, kakovost gradnje in kakovosti življenja, ki ga omogoča nepremičnina, bo novi uvedel polemiko in zmedo ter nenehen nadzor nad spreminjajočo se vrednostjo.¹⁵⁰ Po drugi strani pa bo, kot že rečeno, odpadla več kot očitna nepremostljiva ovira pri ljudeh, ki so se raje odrekli pomoči in živeli v revščini, kot da bi dopustili vpis zaznambe v zemljiško knjigo.¹⁵¹

Kot izhaja iz podatkov vlade, je od okoli 10.000 prejemnikov VD imelo zaznambo prepovedi, okoli četrtina prejemnikov, glede DSP pa je imelo zaznambo okoli 6.600 prejemnikov od 55.000, pri tem pa je poudarila, da je približno 1.100 oseb takih, ki prejemajo oba transferja.¹⁵²

Prepoved razpolaganja je, kot sledi, namenjena preprečitvi odsvojitve nepremičnine, predvsem neodplačno ali s kupnino v nesorazmerno nizki vrednosti, s čimer bi se oškodovalo dajalca pomoči, saj bi s tem občutno zmanjšali maso zapustnikovega premoženja in posledično bi institut omejitve dedovanja postal v praksi neučinkovit, saj če slednjega premoženja ni ali je zelo majhno, dajalec ne bi dobil prilivov, s katerimi bi pomagal drugim pomoči potrebnim osebam.

Odsotnost prepovedi tako lastniku omogoča prosto razpolaganje s premoženjem brez informiranja dajalca pomoči kot pogoja za pravilno sklenitev pravnega posla. Ta problem je vlada obrazložila takole: »Prejeta sredstva v primeru prodaje, ne glede na njihovo višino, bi lahko glede na določbe zakona upoštevali le eno leto po prejemu kupnine. Kar pomeni, da bi upravičenec do trajne denarne socialne pomoči, upravičenec do varstvenega dodatka po enem letu lahko bil ponovno upravičen, čeprav je za svojo nepremičnino prejel kupnino v vrednosti, ki bi mu omogočala samostojno preživetje obdobje več let, seveda ob pogoju, da bi kupnino porabil oziroma tudi če je ne in tega dejstva ne moremo dokazati, ker ima sredstva doma »v nogavici« ali na računu druge osebe, ki uživa njegovo zaupanje in ki ni prejemnik denarne socialne pomoči. V primeru brezplačne odsvojitve pa lahko pri takem posamezniku upoštevamo krivdni razlog zaradi izgube sredstev oziroma premoženja, ki bi mu omogočalo preživetje, vendar le 6 mesecev po

---

¹⁵⁰ Sporen je prehod iz površinskega kriterija v čisto nominalno ocenjeno vrednost nepremičnine, saj na slednjo, poleg kvadrature, vplivajo leto in kakovost gradnje, okoliška javna infrastruktura in bližina javnih služb, lokacija stanovanja, kakovost bivanja, sprememba državnega ali občinskega prostorskega načrta. Kar pomeni, da je lahko kaj kmalu majhno stanovanje višje vrednosti od stanovanjske hiše. Podobno meni tudi Združena levica, več o tem: Amandma k prvem členu predloga zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o socialno varstvenih prejemkih (ZSVarPre-E), 2016, dostopen na: <http://imss.dz-rs.si/imis/0630aa82eae703042cd9.pdf> (14. 3. 2017).

¹⁵¹ Več o tem: Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o socialno varstvenih prejemkih (ZSVarPre-E), 2016, str. 14, dostopen na <http://imss.dz-rs.si/imis/547c62c25a36cc393166.pdf> (14. 3. 2017).

¹⁵² Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o socialno varstvenih prejemkih (ZSVarPre-E), 2016, str. 8, dostopen na: <http://imss.dz-rs.si/imis/547c62c25a36cc393166.pdf> (14. 3. 2017).

nastanku dogodka, potem pa bi v primeru drugih nespremenjenih okoliščin lahko ponovno izpolnjeval pogoje za prejemnika denarne socialne pomoči.«¹⁵³

Ugotovimo lahko, da je pravna podlaga za varstvo pravice do socialne varnosti drugih državljanov in ukrep, s katerim se preprečuje nesmotrna razpolaganja s sredstvi iz socialne vreče, v 128. členu ZD, ta predvideva, preko omejitve dedovanja, vrnitev danih sredstev nazaj v dajalčev proračun.¹⁵⁴ Prepoved odtujitve in obremenitve nepremičnin in vpis v zemljiško knjigo je le dodatno sredstvo zavarovanja omenjene pravice dajalca pomoči, saj zakonita zastavna pravica le na stvareh, ki sodijo v zapuščino, in ki jo pridobi le v primeru, če se dedič zaveže k povrnitvi danih sredstev, ne zadošča za varstvo ustavne pravice do socialne varnosti po 50. členu URS.¹⁵⁵

Zaznamba je, po mojem mnenju, primeren, sorazmeren in, kar je bistveno, učinkovit ukrep, ki prepreči oškodovanje dajalca pomoči, saj je pogoj za odsvojitvev nepremičnine pridobitev soglasja dajalca, ki pa bo verjetno pogojeno s takojšnjo povrnitvijo sredstev.

3.2. Soglasje za razpolaganje z nepremičnino

Veljavna ureditev ne predvideva postopkov in pravil za primere, ko želi prejemnik pomoči razpolagati s svojo nepremičnino, na kateri obstoji zaznamba prepovedi odtujitve in obremenitve v korist dajalca pomoči v zemljiški knjigi. Ne glede na namen, zaradi katerega želi oseba prodati premoženje, npr. znižati stroške vzdrževanja, se preseliti v manjše stanovanje ali si zagotoviti dovolj sredstev za preživljanje, obdarovati potomce, znance, obremeniti nepremičnino s hipoteko,

---

¹⁵³ Predlog Zakona o socialnovarstvenih prejemkih (ZSVarPre), 2010, str. 107, dostopen na: https://www.dz-rs.si/wps/portal/Home/deloDZ/zakonodaja/izbranZakonAkt?uid=C12565D400354E68C125774C00320A84&db=kon_zak&mandat=V (14. 3. 2017).

¹⁵⁴ Odločba Ustavnega sodišča Republike Slovenije U-I-330/97. Iz nje tudi izhaja, da je institut omejitve dedovanja po 128. členu ZD skladen z ustavo, saj predstavlja primeren, nujen in sorazmeren poseg v ustavno varovano pravico do zasebne lastnine in dedovanja (33. člen URS), z namenom učinkovitega varstva pravice do socialne varnosti drugih pomoči potrebnih posameznikov (50. člen URS).

¹⁵⁵ Mnenje Vlade o nesprejetemu predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o socialnovarstvenih prejemkih (ZSVarPre-E), 2016, str. 4, dostopno na https://www.dz-rs.si/wps/portal/Home/deloDZ/zakonodaja/izbranZakonAkt?uid=C1257A70003EE6A1C125805300445938&db=kon_zak&mandat=VII (14. 3. 2017).

služnostjo itd., potrebuje lastnik soglasje države ali občine (odvisno od dejstva, iz katerega proračuna se financira njen prejemek).¹⁵⁶

Ker je zaznamba ukrep zavarovanja terjatve, v tem primeru v določeni višini vrednosti dane pomoči, s katerim si dajalec zagotovi, da bo ob smrti obstajalo premoženje, iz katerega se bo lahko preko omejitve dedovanja tudi poplačal, bo, kot pogoj za podano soglasje pri prodaji, darovanju itd. nepremičnine, dajalec pomoči zahteval takojšno, istočasno povračilo vrednosti dane pomoči. Oseba bo morala tako slediti nenapisanim pravilom prostovoljnega vračanja pomoči in šele po vrnjeni celotni vrednosti prejete pomoči bo lahko razpolagala s stvarnimi pravicami. V kolikor bo oseba želela pridobiti soglasje za prodajo in nakup novega stanovanja, hkrati pa ne bo vrnila pomoči, bo morala država dobiti zagotovilo, da bo oseba ponovno zaprosila za pomoč in posledično dobila zaznambo na novi nepremičnini, ki pa bo morala imeti v zemljiški knjigi že vpisanega novega lastnika, to je prejemnika pomoči.¹⁵⁷

Zaradi odsotnosti pravno urejenega postopka pridobitve soglasja za razpolaganje z nepremičnino, ki ima do smrti lastnika¹⁵⁸ vpisano zaznambo v korist RS, vem le, da o morebitni privolitvi k razpolaganju z nepremičnino odloča ministrstvo, pristojno za socialne zadeve.¹⁵⁹ Ne vem pa, ali postopa po določbah Zakona o splošnem upravnem postopku¹⁶⁰ ali obstaja rok, v katerem mora sprejeti odločitev, kakšni so pogoji in kriteriji za dodelitev soglasja, obstoj učinkovitih pravnih sredstev, kontradiktornost postopka, morebitna predkupna pravica dajalca itd. Menim, da omenjeno predstavlja pravno praznino, zato so, kar priznava tudi vlada, postopki podajanja soglasja za »razpolaganje z nepremičnino dolgotrajni in ne omogočajo hitrega odziva na življenjske razmere strank.«¹⁶¹

---

¹⁵⁶ Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o socialno varstvenih prejemkih (ZSVarPre-E), 2016, str. 8, dostopen na: <http://imss.dz-rs.si/imis/547c62c25a36cc393166.pdf> (14. 3. 2017).

¹⁵⁷ Povzeto po: Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o socialno varstvenih prejemkih (ZSVarPre-E), 2016, str. 9, dostopen na: <http://imss.dz-rs.si/imis/547c62c25a36cc393166.pdf> (14. 3. 2017).

¹⁵⁸ Zaznamba prepovedi odtujitve in obremenitve je sredstvo zavarovanja zahtevka po 128. členu ZD, ki pa dospe šele v trenutku smrti osebe, ki je prejela pomoč, predvideno s predpisi s področja socialne varnosti. Posledično se torej tudi sredstvo zavarovanja veže na trenutek dospelja terjatve dajalca pomoči, torej je vpisano v zemljiško knjigo do smrti omenjene osebe.

¹⁵⁹ Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o socialno varstvenih prejemkih (ZSVarPre-E), 2016, str. 8, dostopen na: <http://imss.dz-rs.si/imis/547c62c25a36cc393166.pdf> (14. 3. 2017).

¹⁶⁰ Zakon o splošnem upravnem postopku (ZUP), Uradni list RS, št. 24/06 – uradno prečiščeno besedilo, 105/06 – ZUS-1, 126/07, 65/08, 8/10 in 82/13.

¹⁶¹ Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o socialno varstvenih prejemkih (ZSVarPre-E), 2016, str. 9, dostopen na: <http://imss.dz-rs.si/imis/547c62c25a36cc393166.pdf> (14. 3. 2017).

V opisanem primeru gre za družbeno razmerje, ki ga je, zaradi pomembnosti za lastnika nepremičnine, potrebno pravno urediti s splošnimi in abstraktnimi pravili in ne zgolj ustvariti pravno nezavezujoče prakse na ministrstvu, ki bi predstavljala nekakšno okvirno in neformalno postopanje pri odločanju o dodelitvi soglasja. Zato je nujno potrebno odpraviti netransparentnost in morebitno arbitrarnost državnega organa in s predpisi ustrezno regulirati ter opredeliti skupino primerov, za katere se s soglasjem omogoči razpolaganje z nepremičnino. Vlada je sprejela, po mojem mnenju, nepričakovano potezo in bo izbrisala vse obstoječe zaznambe prepovedi odtujitve in obremenitve nepremičnin vpisanih v zemljiški knjigi, ki so v lasti prejemnika socialno varstvenih prejemkov. Pri tem je treba opozoriti, da ostajajo v veljavi zaznambe, ki so vpisane v zemljiško knjigo v korist občine in vse nove zaznambe,¹⁶² ki bodo ob izpolnjenih pogojih bile vpisane zoper prejemnike DSP in VD.

Država tako kljub sprejetim novelam še vedno zanemarja omenjeno problematiko, čeprav je že sama leta 2015 ugotavljala, da v veljavni zakonodaji ni urejenega postopka, ki bi omogočal upravičencu razpolagati s svojo nepremičnino, na kateri ima vpisano zaznambo prepovedi odtujitve in obremenitve, in da bo v bodoče ustrezno postopala za odpravo neustreznega stanja.¹⁶³

3.3. Izbris zaznamb

Po ZSVarPre-C prepoved razpolaganja ni bila časovno omejena zgolj na obdobje prejemanja, temveč je ostala vpisana v zemljiško knjigo tudi po tem, ko oseba ni več prejela socialnovarstvenega prejemka, ker ni imela več potrebe po pomoči ali preprosto zanjo ni zaprosila. Prav tako pa ZSVarPre niti Zakon o zemljiški knjigi (ZZK)¹⁶⁴ nista predvidela postopka o morebitnem izbrisu zaznamb, s katerim se dodatno varuje zahtevek dajalca pomoči iz naslova omejitve dedovanja tako po državnih, kot občinskih transferjih. ZZK v 47./3 členu pravi

---

¹⁶² Ker se črtajo vse zaznambe v korist države, je nove zaznambe po 27./II členu ZSVarPre moč pričakovati šele 18 mesecev po dnevu uveljavitve (1. 2. 2017), torej okoli avgusta 2018.

¹⁶³ Mnenje Vlade o nesprejetem Predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o socialnovarstvenih prejemkih (ZSVarPre-E), 2016, str. 6–7, dostopno na: <http://imss.dz-rs.si/imis/3adf029adea4fd4e96c0.pdf> (14. 3. 2017).

¹⁶⁴ Zakon o zemljiški knjigi, Uradni list RS, št. 58/03, 37/08 – ZST-1, 45/08, 28/09, 25/11 in 14/15 – ZUUJFO.

le, da zaznamba ni ovira za vpis, v kolikor je priložen overjen podpis imetnika zaznambe, s katerim se izkazuje soglasje k vpisu nove pravice v zemljiško knjigo.

Ne morem se strinjati s Strbanom,¹⁶⁵ ki meni, da bi moral CSD, ko upravičenec več ne prejema pomoči, zaradi odpada pravne podlage, z odločbo odpraviti prepoved razpolaganja in zahtevati od zemljiškoknjžnega sodišča izbris zaznamb, saj če štejemo prepoved razpolaganja kot sredstvo zavarovanja zahtevka iz 128. člena ZD, moramo ohraniti zaznambo, vse dokler ne dospe omenjen zahtevk. Slednji pa dospe šele ob smrti prejemnika, kar pomeni, da se šele takrat izbriše tudi zaznamba, sicer ta ne uresniči svojega namena zagotovitve obstoja premoženja ob smrti, iz katerega dajalec poplača svoj zahtevk. V primeru, da bi veljavnost prepovedi časovno vezali zgolj na dobo prejetanja, potem res ni jasno, kakšen namen bi sploh imela prepoved. Ker bi to omogočalo, da oseba med prejetanjem pomoči hkrati vodi prodajni postopek, nato pa v času, ko ne prejema več pomoči, nepremičnino proda. Na tak način pa zagotovo ne bi prišlo do vračila pomoči nazaj v proračun, ker pride le-ta v poštev ob smrti ali prostovoljni odločitvi prejemnika. Tako bi bilo za dajalca pomoči ekonomsko in legitimno ugodneje, da prepreči omenjeno zlorabo in kot vstopni pogoj omogoči pridobitev pomoči šele po odsvojitvi nepremičnega premoženja.

Menim, da ne vzdrži kritike tudi hipotetični primer, ki ga navaja Strban,¹⁶⁶ to je, da je vprašljivo, da država časovno neomejeno prepove razpolaganje s stanovanjem do prejemnikove smrti, saj upoštevajoč zgoraj omenjena dejstva, država ali občina odpravita prepoved, ko je poplačan njun zahtevk. To pa se zgodi v več primerih. Prvi, kot že rečeno, ob smrti prejemnika. Drugi primer je ob prostovoljnem vračanju (bivšega) prejemnika pomoči. Tretji je soglasje za prodajo in zaznamba na novi nepremičnini. S takimi ukrepi se zagotavlja sorazmernost posega v pravico do zasebne lastnine. Zadnja postopka res nista formalno urejena, vendar v praksi delujeta in vodita do izbrisa prepovedi odtujitve in obremenitve. Se pa strinjam, da je omenjena prepoved do dospelja zahtevka iz 128. člena ZD poseg¹⁶⁷ tako v pravico do zasebne lastnine kot v pravico do osebnega dostojanstva, čeprav se posamezniku omogoči prehodna doba 18 mesecev, ko lahko to

---

¹⁶⁵ Strban, 2011, str. 12.

¹⁶⁶ Strban, 2011, str. 12.

¹⁶⁷ Glede njegove ustavnosti glej opombo številka 146 in 147.

svobodo izkoristi. Če jo ne, bo za nadaljnjo prejemanje pomoči potrebno podati soglasje k prepovedi razpolaganja.

Menim, da zaznamba prepovedi odtujitve in obremenitve nepremičnine, dokler obstojijo postopki za njen izbris, ni nesorazmeren¹⁶⁸ ali nesmiseln ukrep, saj lastniku še vedno omogoča posest, vzdrževanje, gradnjo, rušenje, popravilo, oddajanje, izkoriščanje, gospodarjenje. Samo pri obremenitvi in odtujitvi potrebuje, čeprav ni zakonsko opredeljeno, menim, da predhodno, soglasje dajalca pomoči. Četudi bo zavleklo postopek razpolaganja, predvidevam, da bo dajalec verjetno dal soglasje, v kolikor bo videl, da ima lastnik poštene namene in ne želi zgolj preprečiti prehoda premoženja ob njegovi smrti k dajalcu pomoči namesto k družini.

Če se tretja oseba pri nakupu nepremičnine vede in ravna glede na podatke iz zemljiške knjige, jo varuje načelo zaupanja (8. člen ZZK) in ne sme trpeti škode, če ni vedel, niti mogel vedeti, da oseba prejema pomoč. Torej ima zaznamba tudi informativno naravo ne le za dajalca pomoči, saj je le-ta seznanjen z morebitnim pravnim prometom na nepremičnini v lasti prejemnika pomoči, temveč tudi za morebitnega kupca, saj se le-ta ne bo mogel sklicevati na dobro vero in tako pridobiti nepremičnine in posledično zmanjšati vrednosti morebitnega zapustnikovega premoženja, iz katerega bi dajalec pomoči izločil vrednost dane pomoči. Če zaznambe ne bi bilo oz. ne bi bila vpisana v zemljiško knjigo, pa bi kupec pridobil lastninsko pravico. Prejemnik pomoči bi pridobil kupnino ter upoštevač ZUPJS prepoved nadaljnjega prejemanja pomoči. Dajalec pa bi lahko odpisal idejo o povračilu pomoči.

Namesto da bi regulirali postopek izbrisa posamičnih zaznamb, se je vlada odločila za kolektivni *ex lege* izbris¹⁶⁹ vseh zaznamb v korist države, ki so namenjene zavarovanju omejitve

---

¹⁶⁸ Podobno meni tudi Višje delovno in socialno sodišče v sodbi Psp 610/2015, dostopna na: [http://www.sodnapraksa.si/?q=id:2015081111397317&database\[SOVS\]=SOVS&database\[IESP\]=IESP&database\[V DSS\]=VDSS&database\[UPRS\]=UPRS&_submit=i%C5%A1%C4%8Di&page=0&id=2015081111397317](http://www.sodnapraksa.si/?q=id:2015081111397317&database[SOVS]=SOVS&database[IESP]=IESP&database[V DSS]=VDSS&database[UPRS]=UPRS&_submit=i%C5%A1%C4%8Di&page=0&id=2015081111397317) (14. 3. 2017) ali v sodbi Psp 574/2015, dostopna na: [http://www.sodnapraksa.si/?q=id:2015081111397317&database\[SOVS\]=SOVS&database\[IESP\]=IESP&database\[V DSS\]=VDSS&database\[UPRS\]=UPRS&_submit=i%C5%A1%C4%8Di&page=0&rowsPerPage=20&moreLikeThis=1&id=doc_2015081111395600](http://www.sodnapraksa.si/?q=id:2015081111397317&database[SOVS]=SOVS&database[IESP]=IESP&database[V DSS]=VDSS&database[UPRS]=UPRS&_submit=i%C5%A1%C4%8Di&page=0&rowsPerPage=20&moreLikeThis=1&id=doc_2015081111395600) (14. 3. 2017)

¹⁶⁹ Postopek izbrisa zaznamb se bo začel po uradni dolžnosti s strani vrhovnega sodišča, ne da bi mu moral pred tem CSD posredovati odločbo o odpravi prepovedi odtujitve in obremenitve in predloga za izbris zaznambe, kot je bilo to potrebno do sedaj. Zaradi zagotavljanja sledljivosti dejanj, bo sodišče še pred posamičnimi izbrisi v obvestilu opredelilo vse nepremičnine z omenjeno zaznambo. Tako bo v zgodovinskem izpisu razvidno, zakaj in na kakšni podlagi je prišlo do takšnega izbrisa zaznamb. Šele nato se bodo ponovno vpisovale morebitne zaznambe na nepremičninah. Več o tem: Pojasnila ministrstva, pristojnega za socialne zadeve v zvezi z Mnenjem Zakonodajno

dedovanja.¹⁷⁰ Izbris tako sledi ugotovljenemu upadu števila prejemnikov VD. Razlog za omenjen upad, leta 2011 je bilo 46.752, leta 2012 10.386 (upad za 78%)¹⁷¹ in leta 2016 okoli 10.000 prejemnikov, je v prvi vrsti nastal zaradi spremenjenih vstopnih pogojev, predvsem spremembe glede starosti upravičencev, saj Inštitut za socialno varnost ugotavlja, da je bilo med prejemniki VD kar 17.037 ljudi mlajših od 63 oz. 65 let, ki so prejeli pokojnino pod določenim zneskom.¹⁷² Gre za primere vdovskih, družinskih pokojnin po pokojnih starših, invalidskih pokojnin, ki jih lahko prejema tudi veliko mlajši. Šele kot drugi razlog gre iskati v nestrinjanju s kogentno prepovedjo odtujitve in obremenitve nepremičnine in omejitvijo dedovanja.¹⁷³ Zanimljivo pa niso tudi morebitni pritiski dedičev ter neresnične in zavajajoče informacije o odvzemu stanovanja že tekom življenja.

Čeprav sem skeptičen o pravilnosti odločitve glede kolektivnega izbrisa in nove ureditve prepovedi razpolaganja, me čudijo predvsem hitro spreminjajoča se stališča vlade. Slednja je tako še ne dolgo nazaj na predlog, da bi prepoved odtujitve in obremenitve nepremičnin, katerih lastnik je upravičenec do VD, začela veljati šele po določenem obdobju, poudarila, da je »namen zaznambe zavarovanje terjatve, ki jo ima RS po zakonu, ki ureja dedovanje, in bi sprejem tega predloga tako izničil njen namen.«¹⁷⁴

---

pravne službe o Predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o socialnovarstvenih prejemkih (ZSVarPre-E), 2016, str. 2, dostopna na: <http://imss.dz-rs.si/imis/86f0cfe1ee7f2b1fd2ee.pdf> (14. 3. 2017).

¹⁷⁰ Vlada predvideva, da bo zaradi izbrisa zaznamb prišlo do povečanja števila prejemnikov VD za okoli 5.000 oseb, kar pomeni dodatno povečanje proračuna za 9 milijonov evrov, na skupno vrednost sredstev, namenjenih za socialno varstvene prejemke na 222,9 milijonov evrov. Zakaj ne govori tudi o novih prejemnikih DSP, ni jasno. Dodaja pa, da je bilo konec leta 2016 prejemnikov VD okoli 10.000 in DSP povprečno mesečno 53.000. Več o tem: Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o socialno varstvenih prejemkih (ZSVarPre-E), 2016, str. 14, dostopen na: <http://imss.dz-rs.si/imis/547c62c25a36cc393166.pdf> (14. 3. 2017).

¹⁷¹ Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o socialno varstvenih prejemkih (ZSVarPre-C), 2013, str. 15, dostopen na: <http://imss.dz-rs.si/imis/33e35b70b714c678608f.pdf> (14. 3. 2017).

¹⁷² Inštitut za socialno varstvo, 2013, str. 62, dostopno na: http://www.irssv.si/upload2/Ocena_ucinkov_socialna_zakonodaja_IRSSV_2013.pdf (14. 3. 2017).

¹⁷³ Nestrinjanja z avtomatično prepovedjo razpolaganja po 36/7 in 53 členu ZSVarPre- C so vidna tudi v VDSS sodba Psp 344/2015, VDSS sodba Psp 538/2015, VDSS sodba Psp 229/2015, VDSS sodba Psp 610/2015, VDSS sodba Psp 574/2015, VSRS sklep VIII Ips 60/2016, VDSS sodba Psp 569/2014, VDSS sodba Psp443/2015, VDSS sodba Psp 508/2015, VSRS sodba VIII Ips 95/2015. Sodbe so dostopne na <http://www.sodnapraksa.si> (14. 3. 2017).

¹⁷⁴ Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o socialno varstvenih prejemkih (ZSVarPre-C), 2013, str. 28. Podobno tudi v mnenju Vlade o Predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o socialnovarstvenih prejemkih (ZSVarPre-E), 2016, dostopno na: https://www.dz-rs.si/wps/portal/Home/deloDZ/zakonodaja/izbranZakonAkt?uid=C1257A70003EE6A1C1257F8E00379824&db=kon_zak&mandat=VII&tip=doc (14. 3. 2017).

S tem, ko so izbrisali vse zaznambe izdane po 1. 1. 2012 v korist RS in spremenili pogoje za dodelitev novih prepovedi, pomeni, da je pri osebah, ki so prejemale pomoč pred novelo ZSVarPre-E in se bo po njih zaradi 9. člena še vedno omejilo dedovanje, država izgubila edino sredstvo zavarovanja instituta omejitve dedovanja. To pomeni, da je država povečala tveganje, da bo njen zahtevek iz 128. člena ZD poravnan v nižji vrednosti, saj z odpravo prepovedi omogoča prejemniku pomoči prosto razpolaganje z nepremičnino. Država bi morala, če že, ukiniti izrek le novih prepovedi, stare pa pustiti pri miru. Tako bo lahko zdaj oseba, ki je imela prepoved na nepremičnini v vrednosti nad 120.000 € in z njo ni mogla razpolagati, ker ni dobila soglasja, po izbrisu zaznambe imela prosto razpolagalno sposobnost. Torej tudi možnost neodplačno odsvojiti stanovanje, hišo itd., saj 30.a člen ZUPJS, ki sankcionira neodplačno razpolaganje ali prodajo z nesorazmerno kupnino v škodo dajalca pomoči z neupravičenostjo do javnih sredstev, velja le za prejemnike občinskih transferjev, medtem ko bo lahko prejemnik socialnovarstvenega prejemka, ob že zgoraj navedenem dejstvu,¹⁷⁵ prejemek ponovno pridobival po določeni dobi. To je v praksi mogoče, vprašanje pa je, ali je tudi verjetno. Vprašanje pa bo tudi, koliko bo verjeten vpis novih prepovedi razpolaganja in novih omejitev dedovanj, saj, kot že rečeno, oseb, ki prejemajo pomoč in presegajo nepremičninski cenzus, skoraj ni. Posledično se lahko vprašamo, ali sploh še obstojajo primeri omejitve dedovanja po novih prejemnikih državnih socialnih pomoči.

---

¹⁷⁵ Glej stran 52.

4. ZAKLJUČEK

Institut omejitve dedovanja ne vpliva na izpolnjevanje pogojev za pridobitev pravic iz javnih sredstev, vpliva zgolj psihično na odločitev osebe v stiski, ali bo vložila vlogo in zaprosila za pomoč, ki ji bo omogočila človeka dostojno življenje. Upoštevati je potrebno, da je omejitev dedovanja lahko tudi antisocialna in krivična, saj lahko pogloblja stisko ljudi in povečuje revščino v družbi, saj namesto varovanja šibkejših in marginaliziranih subjektov v družbi le zastrašuje upravičence do socialne pomoči pred »vračanjem« le-te in s tem povzroča stisko, stres, nemoč oseb, ki potrebujejo pomoč, a bi hkrati želele svojim bližnjim ob smrti prepustiti svoje premoženje, s katerim bi si olajšali življenje.¹⁷⁶

Kljub temu, če oseba želi in izpolnjuje pogoje, ji bo pomoč dodeljena, zato odgovornosti za slabe življenjske razmere oseb v stiski ni primerno prenašati na državo, saj mora oseba sama nositi posledice lastnih odločitev. Če ji več pomeni potomčevo dedovanje kot pa sredstva za lastno preživetje, bi morali za slabe razmere v ospredje postaviti in kritizirati dediče in ne države.

Slovenskemu sistemu socialne varnosti težko očitamo pomanjkanje solidarnosti. Zdravstveni in pokojninski sistem temeljita na medgeneracijski solidarnosti. Sistem socialne pomoči temelji na družbeni solidarnosti. Vendar si je zaradi subsidiarne narave sistema socialne pomoči primarno potrebno samostojno zagotoviti sredstva za preživetje.¹⁷⁷ To pomeni, da se mora tudi družinska solidarnost, tako pomoč prednikov potomcem kot obratno, uveljaviti še pred družbeno solidarnostjo preko zagotovitve socialne pomoči.

Pravne posledice omejitve tako dejansko nosijo le dediči, ki niso pomoči potrebni, saj se za povrnitev danih sredstev v državni oziroma občinski proračun dedičem omeji dedna pravica, tako da le-ti dedujejo manj, kot bi, če zapustnik ne bi prejemal pomoči.¹⁷⁸ Nikakor pa ne gre za

---

¹⁷⁶ Podobno opozarja Čebašek Travnik v oddaji Reakcija na VAL-u 202, z dne 23. 10. 2010, dostopno na: <http://4d.rtvsllo.si/arhiv/reakcija/85638170> (14. 3. 2017).

¹⁷⁷ Strban, 2012, str. 11.

¹⁷⁸ Sklep US RS opr. št. U-I-223/08, dostopen na: <http://odlocitve.us-rs.si/sl/odlocitev/US29075?q=U-I-223%2F08> (14. 3. 2017). Četudi je institut omejitve dedovanja uvrščen med določbe o dedni nevrednosti, so v ospredju okoliščine iz zapustnikove osebne sfere in ne diskvalifikacija dedičev. Več o tem: Zupančič, 1997, str. 33.

socialno posojilo,¹⁷⁹ ki bi ga moral vračati že prejemnik sam tekom življenja, saj bi s takim ravnanjem država grobo posegla in kršila načela socialne države in pravice do socialne varnosti. Prav tako menim, da delna odprava omejitve dedovanja ni ustrezen ukrep države, s katerim bi popeljala, na podlagi civilizacijskega standarda družbene solidarnosti, osebe v revščini v neko boljše in kakovostnejše življenje.

Tako se lahko na koncu vprašamo le, ali z novo ureditvijo omejitve dedovanja ščitimo dedičevo pravico do dedovanja celotnega zapustnikovega premoženja (33. člen URS) v primerih, ko niso pomoči potrebni, ali zagotavljamo vzdržnost sistema in ne neupravičeno siromašimo socialne blagajne oz. varujemo pravico do socialne varnosti drugih (50. člen URS).¹⁸⁰

Menim, da država v želji, da bi za socialnovarstvene prejemke zaprosili vsi, ki so jih potrebni in jih do sedaj niso, ker niso želeli, da država po njihovi smrti njihovo premoženje nameni drugim pomoči potrebnim, temveč so želeli, da vse premoženje dobijo zakonec in potomci, ki jim niso zmogli ali pa hoteli pomagati, daje vtis, da se odpoveduje omejitvi dedovanja. Tako bo visoko postavljeni cenzus v obliki lastništva nepremičnine v določeni vrednosti zajel le zanemarljiv del prejemnikov pomoči. S tem se bo povečalo tveganje, da bo še manj prilitih sredstev¹⁸¹ v proračunsko postavko, čeprav menim, da se s tem bistveno ne ogroža socialne blaginje, bo pa predstavljalo potrebo po ustrezni prerazporeditvi proračunskih sredstev.¹⁸²

Še vedno imam dvome o novi ureditvi omejitve dedovanja glede DSP in VD, saj menim, da škoduje sistemu socialnega varstva, saj ustvarja še dodatne razlike v obravnavanju prejemnikov državne in občinske pomoči in vpliva zgolj na dediče, saj se zagotovo bolj varuje njihova pravica

---

¹⁷⁹ Podobno tudi Strban v Strban, 2012, str. 13.

¹⁸⁰ Podobno vprašanje o tem, ali je pravično, da dedič, ki ni potreben pomoči, deduje celotno premoženje, ki se je ohranilo ali nastalo zaradi državnih sredstev, ki jih zagotavljajo vsi, tudi tisti z minimalno plačo in drugi prejemniki pomoči, ali pa je pravičnejše, da se ta del povrne nazaj v socialno vrečo, je postavil tudi Državni svet. Več o tem: Mnenje Komisije Državnega sveta za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o socialno varstvenih prejemkih (ZSVarPre-E), 2016, str. 3, dostopno na: <http://imss.dz-rs.si/imis/07dc738da85626e9b4a8.pdf> (14. 3. 2017).

¹⁸¹ Glede vplačanih sredstev v proračun glej str 40.

¹⁸² Osebno imam pomisleke o resničnosti tveganja za nesmotrno praznjenje socialne vreče, ki izhaja iz sodbe USRS U-I-330/97, saj davki, trošarine in tudi izločeno premoženje po 128. členu ZD, s katerimi se polni proračun in s katerimi se posledično zagotavljajo sredstva za socialno varnost, niso namenska sredstva. Torej je le Vlada tista, ki smiselno razporeja proračunska sredstva in zagotavlja dovolj sredstev za socialno vrečo. Menim, da je bilo Ustavno sodišče preveč togo, rigorozno pri svoji argumentaciji, saj je v želji po zagotovitvi dolgoročno vzdržljivega sistema financiranja socialne pomoči preostro opozorilo na previdnost pri razpolaganju s sredstvi.

do dedovanja kot pa socialna varnost drugih.¹⁸³ Oblast ne bi smela odpraviti sredstva zavarovanja in spreminjati pogojev za omejitev dedovanja glede posameznih vrst pomoči, temveč bi primarno morala zagotoviti dokončno sorazmernost posega v zasebno lastnino in dedičevo dedno pravico v korist in zagotovitev učinkovitega uresničevanja pravice do socialne varnosti drugih. To lahko doseže le z opredelitvijo okoliščin, ki zakonca in zapustnikove otroke opredeljujejo za pomoči potrebne, saj bo le takrat legitimna tudi nujna odpoved pravici do omejitve dedovanja. Pri čemer bi bilo potrebno omenjeni kriterij presojati ne le glede izpolnjevanja pogojev za socialno pomoč, temveč bi morali upoštevati tudi zdravstveno stanje oseb in kazalnike stopnje tveganja revščine in socialne izključenosti.¹⁸⁴ Sicer drži, da je pojem »oseba, ki je potrebna pomoči« pomensko povsem odprt in pravno nedoločoče, tudi zato, da ga lahko dajalec pomoči v vsakem konkretnem primeru z razlago pomensko opredeli, vendar menim, da dokler imamo eno ministrstvo in 212 občin, ki ta pojem uokvirjajo, je preveč odprt, da bi lahko pričakovali ustaljeno prakso razlaganja zakonskega besedila.

Vseeno je omejitev dedovanja pravno dopusten in legitimen ukrep, njegova (ne)veljavnost pa je predvsem politično vprašanje.

Zaznamba prepovedi odtujitve in obremenitve je bila učinkovito sredstvo zavarovanja, ki je zagotovila, da bo dajalec ob uvedbi dedovanja pridobil poplačano, denarno ali stvarno, vrednost dane pomoči, saj je nepremičnina edina stvar tako visoke vrednosti, da lahko govorimo o relevantnem jamčevanju. Premičnine je mogoče hitro odsvojiti, ne da bi dajalec sploh vedel, da obstajajo, prav tako predstavljajo stvari nižje vrednosti. S črtanjem zaznamb, ki so bile v korist države, se bo tako le še dodatno izpostavljalo zlorabam in tveganjem, da se dajalec ob smrti ne bo mogel poplačati. Menim, da bi bilo ustrezneje, če bi namesto črtanja ustrezno regulirali postopek za dodelitev soglasja dajalca pomoči za razpolaganje z nepremičnino.

Socialna država je zame bila vedno nek ideal, cilj, h kateremu se stremi in ki se mu želimo približati. A jo je hkrati nemogoče doseči, saj je iluzija. V realnem svetu obstojijo razlike. Ne samo pri premoženjskem stanju, kjer država ali občina preko različnih ukrepov zagotavljata vsaj približno enako možnost pri uresničevanju človekovih pravic, predvsem človekovega

---

¹⁸³ Podobno se sprašuje tudi Državni svet v mnenju Komisije za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o socialno varstvenih prejemkih (ZSVarPre-E), 2016, dostopno na: <http://imss.dz-rs.si/imis/07dc738da85626e9b4a8.pdf> (14. 3. 2017).

¹⁸⁴ Več o tem na: <http://www.stat.si/StatWeb/News/Index/6070> (21. 8. 2017).

dostojanstva. Razlike so tudi pri razmišljanju, pogledih na določeno družbeno situacijo. Verjetno je moje stališče o omejitvi dedovanja res neživljenjsko, a ne želim biti apologetski. Menim, da s tem, ko bo sedaj dajalec pomoči pridobil nazaj manj sredstev, postopa antisocialno. Vidim in opozarjam na primere, ko bo ureditev omogočala pridobitev sredstev tistim, ki jih v resnici niso potrebni, manj pa obratno. A za omejitev dedovanja ni bistvena le smrt osebe, temveč tudi dejstvo, da je prejela socialno pomoč. Zato vseeno država ohranja sredstvo, s katerim lahko zajezi neupravičeno obogatitev. To je v ustrezni opredelitvi dolžnosti preživljanja prednikov s strani potomcev in v premoženjskem cenzusu ter drugih pogojih za odobritev pomoči v ustrezni višini le tistim, ki so jo resnično potrebni in v naknadnem nadzoru morebitnih spremenjenih okoliščin. Zaradi ohranjanja družbene povezanosti je potrebno izoblikovati dolgoročno finančno vzdržan in do ljudi pravičen sistem socialne varnosti in socialnega varstva, ki bi preprečeval njegove zlorabe in, kar je bistveno, zmanjševal tveganja ter odpravljal razloge za revščino.

5. Viri

1. Literatura

1. Androjna V., Kerševan E.: Upravno procesno pravo : upravni postopek in upravni spor, GV Založba, Ljubljana, 2006
2. Belopavlovič N.: Vračilo socialne pomoči po smrti prejemnika, Pravna Praksa št. 47/2011, str.18
3. Galič A.: Ugotovitvena tožba, Pravosodni bilten št 2/2012, str. 55–75
4. Goršek A.: Omejitev dedovanja premoženja osebe, ki je prejela pomoč v skladu s predpisi o socialnem varstvu (možnost uporabe določbe 129. člena zakona o dedovanju), Pravnik št.9–10/2002, str. 571–587
5. Inštitut RS za socialno varstvo, Ocena učinkov izvajanja nove socialne zakonodaje, Ljubljana, 28. 2. 2013, dostopna na: http://www.irssv.si/upload2/Ocena_ucinkov_socialna_zakonodaja_IRSSV_2013.pdf (14. 3. 2017)
6. Končina Peternel M.: Dedno pravo-novejša sodna praksa, Pravosodni bilten št.2/2015, str. 107–120
7. Letnar Černič J.: Pravica do vračila denarne socialne pomoči ni absolutna, 2011, dostopno na <http://www.iusinfo.si/DnevneVsebine/Kolumna.aspx?Id=74251> (14. 3. 2017)
8. Mikl U.: Novela ZD-B; Socialno pomoč vrniti državi, Pravna Praksa št. 3/2002, str.10–12
9. Pozdrec P.: Omejitev dedovanja premoženja osebe, ki je uživala družbeno pomoč, Pravna Praksa št. 5/1998, str. 10–11
10. Rijavec V.: Prispevek potomcev (32.člen ZD), Pravni letopis, 2008, str. 109–117
11. Strban G.: Nova ureditev denarnih socialnih pomoči, Delavci in delodajalci št.2–3/2011, str. 241–262
12. Strban G.: Pravni vidiki nove ureditve sistema socialnega varstva, Pravnik št.3–4/2011, str. 171–193
13. Strban G.: Pravna vprašanja denarne socialne pomoči – socialna pomoč ali socialno posojilo?, Pravna Praksa št.10/2012, str. 11–13
14. Šiška A.: Ekonomska analiza omejitve dedovanja, Podjetje in delo št. 5/2015, str. 832–845
15. Šturm L., Kresal B. in Zobec J.: Komentar Ustave Republike Slovenije, Fakulteta za državne in evropske študije, Kranj, 2010
16. Webber N.: Oprostitev vrnitve denarne socialne pomoči zapustnika, Pravna Praksa št. 35–36/2016, str. 32
17. Zupančič K.: Temeljna načela dednega prava, Pravni letopis, 2008, str. 81–89
18. Zupančič K.: Predpisi o dedovanju, Uradni list Republike Slovenije, 1997, str. 32–35
19. Zupančič K., Žnidaršič Skubic V.: Dedno pravo, Uradni list Republike Slovenije, 2009, str. 56–62
20. Žnidaršič Skubic V.: Dedovanje po prejemniku denarne socialne pomoči, Delavci in delodajalci št.2–3/2012, str.375–385
21. Vračanje socialne pomoči je del socialne pravičnosti, dostopno na <http://www.varuh-rs.si/o-instituciji/podrocja-dela-varuha/omejitev-osebne-svobode/novice/detajl/vracanje-socialne-pomoci-je-del-socialne-pravicnosti/?cHash=488c8d93d1> (14. 3. 2017)

23 Pojasnila v zvezi z omejitvijo dedovanja premoženja osebe, ki je uživala pomoč v skladu s predpisi o socialnem varstvu, Direktorat za socialne zadeve, http://www.lex-localis.info/files/85259832-2caa-4fae-869b-3b7b9bb8d0ad/635718570020218055_08.1.%20Pojasnila_dedovanje_pomoc_vracilo_CSD.pdf (14. 3. 2017)

25. Članek z naslovom: »Vlada naj bi po novem letu odpravila vračila socialne pomoči« dostopen na: <http://www.rtv slo.si/slovenija/vlada-naj-bi-po-novem-letu-odpravila-vracila-socialne-pomoci/404100> (21. 8. 2017)

26. Časopisni članek z naslovom: »Skoraj 50 odstotkov več prejemnikov dodatka«, dostopen na: <http://www.delo.si/novice/slovenija/skoraj-50-odstotkov-vec-prejemnikov-dodatka.html> (21. 8. 2017)

27. Časopisni članek z naslovom: »S prvim februarjem se za prejemnike varstvenega dodatka odpravlja zaznamba na nepremičninah«, dostopen na: <https://www.dnevnik.si/1042761286/slovenija/s-1-februarjem-se-za-prejemnike-varstvenega-dodatka-odpravlja-zaznamba-na-nepremicninah> (21. 8. 2017)

2. Informativni oddaji

1. Reakcija, VAL 202, z dne 23. 10. 2010, dostopno na <http://4d.rtv slo.si/arhiv/reakcija/85638170> (14. 3. 2017)

2. Odmevi, TV SLO 1, z dne 10. 6. 2016, dostopno na <http://4d.rtv slo.si/arhiv/odmevi/174410613> (14. 3. 2017)

3. Sodna praksa

1. Pravno mnenje Vrhovnega sodišča Republike Slovenije št.2/94 str. 3 z dne 14.12.1994
2. Sklep Višjega sodišča v Ljubljani opr. št. I Ip 3351/2007 z dne 13.02.2007
3. Sklep Višjega sodišča v Celju opr. št. Cp 563/2007 z dne 15.11.2007
4. Sklep Višjega sodišča v Celju opr. št. Cp 1158/2007 z dne 13.08.2008
5. Sklep Višjega sodišča v Ljubljani opr.št. III Cp 1210/2009 z dne 10.06.2009
6. Sklep Višjega sodišča v Mariboru opr. št. I Cp 298/2010 z dne 20.04.2010
7. Sklep Višjega sodišča v Ljubljani opr. št. I Cp 901/2010 z dne 12.05.2010
8. Sklep Višjega sodišča v Ljubljani opr. št. II Cp 373/2013 z dne 12.06.2013
9. Sklep Višjega sodišča v Mariboru opr. št. I Cp 1190/2013 z dne 25.10.2013
10. Sklep Višjega sodišča v Mariboru opr. št. I Cp 166/2014 z dne 11.02.2014
11. Sklep Višjega sodišča v Mariboru opr. št. I Cp 1432/2013 z dne 19.02.2014
12. Sklep Višjega sodišča v Ljubljani opr. št. I Cp 2164/2014 z dne 15.10.2014
13. Sklep Višjega sodišča v Mariboru opr. št. I CP 998/2014 z dne 18.11.2014
14. Sklep Višjega sodišča v Mariboru opr.št. I Cp 1144/2014 z dne 24.11.2014
15. Sklep Višjega sodišča v Ljubljani opr. št. I Cp 2788/2014 z dne 10.12.2014
16. Sodba Višjega delovnega in socialnega sodišča opr.št. Psp 569/2014 z dne 22.1.2015
17. Sklep Višjega sodišča v Mariboru opr. št. I Cp 71/2015 z dne 20.4.2015
18. Sklep Višjega sodišča v Ljubljani opr. št. II Cp 575/2015 z dne 20.5.2015
19. Sodba Vrhovnega sodišča Republike Slovenije opr. št. VIII Ips 95/2015 z dne 25.5.2015
20. Sklep Višjega sodišča v Ljubljani opr. št. I Cp 2535/2015 z dne 30.9.2015

21. Sklep Višjega sodišča v Ljubljani opr. št. II Cp 3085/2015 z dne 27.1.2016
22. Sklep Višjega sodišča v Ljubljani opr. št. I Cp 3216/2015 z dne 03.2.2016
23. Sklep Višjega sodišča v Kopru opr. št. I Cp 46/2016 z dne 12.7.2016
24. Odločba Ustavnega sodišča Republike Slovenije opr. št. U-I-330/97 z dne 30. 11.2000
25. Sklep Ustavnega sodišča Republike Slovenije opr. št. U-I-223/08 z dne 8. 4.2010
26. Sklep in Odločba Ustavnega sodišča Republike Slovenije opr. št. U-I-85/14-7 z dne 22. 5. 2014
27. Odločba Ustavnega sodišča Republike Slovenije opr.št. U-I-161/12-16 z dne 20.2.2014

4. Zakonodaja

1. Zakon o dedovanju (ZD) (Uradni list SRS, št. 15/76, 23/78, Uradni list RS, št. 13/94 – ZN, 40/94 – odl. US, 117/00 – odl. US, 67/01, 83/01 – OZ, 31/13 – odl. US in 63/16)
2. Zakon o socialno varstvenih prejemkih (ZSVarPre) (Uradni list RS, št. 61/10, 40/11, 14/13, 99/13, 90/15 in 88/16)
3. Zakon o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev (ZUPJS) (Uradni list RS, št. 62/10, 40/11, 40/12 – ZUJF, 57/12 – ZPCP-2D, 14/13, 56/13 – ZŠtip-1, 99/13, 14/15 – ZUUJFO, 57/15, 90/15, 38/16 – odl. US, 51/16 – odl. US in 88/16)
4. Zakon o socialnem varstvu (ZSV) (Uradni list RS, št. 3/07 – uradno prečiščeno besedilo, 23/07 – popr., 41/07 – popr., 61/10 – ZSVarPre, 62/10 – ZUPJS, 57/12, 39/16 in 52/16 – ZPPreb-1)
5. Ustava Republike Slovenije (URS) (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97 – UZS68, 66/00 – UZ80, 24/03 – UZ3a, 47, 68, 69/04 – UZ14, 69/04 – UZ43, 69/04 – UZ50, 68/06 – UZ121,140,143, 47/13 – UZ148, 47/13 – UZ90,97,99 in 75/16 – UZ70a)
6. Obligacijski zakonik (OZ) (Uradni list RS, št. 97/07 – uradno prečiščeno besedilo in 64/16 – odl. US)
7. Stvarnopravni zakonik (SPZ) (Uradni list RS, št. 87/02 in 91/13)
8. Zakon o pogrebni in pokopališki dejavnosti (ZPPDej) (Uradni list RS, št. 62/16)
9. Zakon o dedovanju kmetijskih gospodarstev (ZDKG) (Uradni list RS, št. 70/95, 54/99 – odl. US in 30/13)
10. Zakon o pravnem postopku (ZPP) (Uradni list RS, št. 73/07 – uradno prečiščeno besedilo, 45/08 – ZArbit, 45/08, 111/08 – odl. US, 57/09 – odl. US, 12/10 – odl. US, 50/10 – odl. US, 107/10 – odl. US, 75/12 – odl. US, 40/13 – odl. US, 92/13 – odl. US, 10/14 – odl. US, 48/15 – odl. US, 6/17 – odl. US in 10/17)
11. Zakon o sodiščih (ZS) (Uradni list RS, št. 94/07 – uradno prečiščeno besedilo, 45/08, 96/09, 86/10 – ZJNepS, 33/11, 75/12 – ZSPDSL-A, 63/13)
12. Obligacijski zakonik (OZ) (Uradni list RS, št. 97/07 – uradno prečiščeno besedilo in 64/16 – odl. US)
13. Zakon o Skladu kmetijskih zemljišč in gozdov Republike Slovenije (ZSKZ) (Uradni list RS, št. 19/10 – uradno prečiščeno besedilo, 56/10 – ORZSKZ16, 14/15 – ZUUJFO in 9/16 – ZGGLRS)
14. Zakon o partnerski zvezi (ZPZ) (Uradni list RS, št. 33/16)
15. Zakon o splošnem upravnem postopku (ZUP) (Uradni list RS, št. 24/06 – uradno prečiščeno besedilo, 105/06 – ZUS-1, 126/07, 65/08, 8/10 in 82/13)

16. Zakon o zakonski zvezi in družinskih razmerjih (ZZZDR) (Uradni list RS, št. 69/04 – uradno prečiščeno besedilo, 101/07 – odl. US, 90/11 – odl. US, 84/12 – odl. US, 82/15 – odl. US in 15/17 – DZ)

17. Zakon o zemljiški knjigi (Uradni list RS, št. 58/03, 37/08 – ZST-1, 45/08, 28/09, 25/11 in 14/15 – ZUUJFO)

5. Poslanska vprašanja

1. Odgovor ministrstva za socialne zadeve na poslansko vprašanje g. Kordiša z dne 6.10.2015 dostopno na <http://imss.dz-rs.si/imis/cd16400e28f0cb5c4f8c.pdf> (14. 3. 2017)

2. Odgovor ministrstva za socialne zadeve in ministrstva za pravosodje na poslansko vprašanje g. Horvata z dne 10. 8. 2016 dostopno na <http://imss.dz-rs.si/imis/ee35a91773fed3a5688e.pdf> (14. 3. 2017), <http://imss.dz-rs.si/imis/69846e4366476577a8f0.pdf> (14. 3. 2017)

6. Gradiva v zakonodajnem postopku

1. Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o dedovanju (ZD-C), EPA 1034-VII, dostopno na: http://www.dz-rs.si/wps/portal/Home/deloDZ/zakonodaja/izbranZakonAkt?uid=C1257A70003EE6A1C1257F5700425524&db=kon_zak&mandat=VII (14. 3. 2017)

- Pripomba Združenja mestnih občin Slovenije k predlogu novele C k Zakonu o dedovanju, 2016
- Stališče Skupnosti občin Slovenije na zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o dedovanju (ZD-C), 2016

- Mnenje zakonodajno pravne službe o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o dedovanju (ZD-C), 2016

- Opredelitev Ministrstva za pravosodje do mnenja Zakonodajno-pravne službe o Predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o dedovanju, 2016

- Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o dedovanju (ZD-C), 2016

2. Nesprejeta zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o socialno varstvenih prejemkih (ZSVarPre-E in ZSVarPre-D), EPA 1038-VII in EPA 447-VII

Dostopna na https://www.dz-rs.si/wps/portal/Home/deloDZ/zakonodaja/izbranZakonAkt?uid=C1257A70003EE6A1C125805300445938&db=kon_zak&mandat=VII (14. 3. 2017)

In

http://www.dz-rs.si/wps/portal/Home/deloDZ/zakonodaja/izbranZakonAkt?uid=C1257A70003EE6A1C1257E2A003EB7E7&db=kon_zak&mandat=VII (14. 3. 2017)

-Mnenje Vlade o Predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o socialnovarstvenih prejemkih (ZSVarPre-E), 2016

-triindvajseta seja državnega zbora z dne 20. 10. 2016

3. Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o socialno varstvenih prejemkih (ZSVarPre-E), EPA 1629-VII

Dostopno na https://www.dz-rs.si/wps/portal/Home/deloDZ/zakonodaja/izbranZakonAkt?uid=C1257A70003EE6A1C1258075005078DC&db=kon_zak&mandat=VII (14. 3. 2017)

- Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o socialno varstvenih prejemkih (ZSVarPre-E), 2016

- Državni svet, mnenje Komisije za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o socialno varstvenih prejemkih (ZSVarPre-E), 2016

- Pojasnila ministrstva, pristojnega za socialne zadeve v zvezi z mnenjem zakonodajno pravne službe o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o socialno varstvenih prejemkih (ZSVarPre-E), 2016

- Mnenje zakonodajno pravne službe o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o socialno varstvenih prejemkih (ZSVarPre-E), 2016

- petinštirideseta nujna seja Odbora za delo, družino, socialne zadeve in invalide z dne 1. 12. 2016

4. Zakon o socialno varstvenih prejemkih (ZSVarPre), EPA 1030-V,

Dostopno na http://www.dz-rs.si/wps/portal/Home/deloDZ/zakonodaja/izbranZakonAkt?uid=C12565D400354E68C125774C00320A84&db=kon_zak&mandat=V (14. 3. 2017)

- Predlog zakona o socialno varstvenih prejemkih (ZSVarPre), 2010

5. Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o socialno varstvenih prejemkih (ZSVarPre-C), EPA 1502-VII, dostopen na: http://www.dz-rs.si/wps/portal/Home/deloDZ/zakonodaja/izbranZakonAkt?uid=C12565D400354E68C1257C210037F166&db=kon_zak&mandat=VI (14. 3. 2017)

- Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o socialno varstvenih prejemkih (ZSVarPre-C), 2013

- redna seja Državnega zbora, z dne 21. 11. 2013